

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS

CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1911—1912-İK ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE :
AZ IGAZGATÓSÁG

CSIKSZEREDA
NYOMATOTT SZVOBODA MIKLÓS KÖMIVNYOMDÁJÁBAN
1912

AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. STÁTUS
CSIKSZEREDAI FŐGIMNÁZIUMÁNAK
ÉRTESITŐJE

AZ 1911—1912-IK ISKOLAI ÉVRŐL

SZERKESZTETTE :
AZ IGAZGATÓSÁG

CSIKSZEREDA
NYOMATOTT SZV OBODA MIKLÓS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN
1912

A szeretet az iskolában.

— Levél egy tanulóhoz. —

Írta: KASSAI LAJOS.

Kedves fiam! Egyidőre „Isten hozzád“-ot mondottál az iskolának, hogy tied körében kipihend a tíz hónapi becsületes munka fáradalmait. A tudósok szorgalma megajándékozta az emberiséget távolba író és beszélő gépekkel; de sajnálom, hogy nincs távolba néző eszköz, mellyel téged bárhol szemlélhetnék. Nem azért, hogy mint titkos rendőr, mindenütt nyomozzalak; de szeretném gyönyörrel szemlélni, hogy a szünidőben mint törekszel a vallás és erkölcs törvényeinek tisztelete mellett a hasznost a kellemessel egyesíteni és jó szüleidnek nap-nap után újabb örömet szerezni. Különösen pedig szeretném látni apád arcának ragyogását, édes anyád örömkönnyeinek csillogását és testvéreid kecses büszkeségét, mikor olvassák az értesítőben, hogy jelesen tanultál, s jó magadviseletéért dicsérettel és jutalommal is kitüntettek. Boldog vagy, kedves fiam, s talán még boldogabbak, kikhez téged a Gondviselés fűzött. Jóságod bearanyozza az egy-

szerű hajlékot, illatosabbá teszi édes anyádnak kicsiny virágos kertjét és ünnepet fest az egész udvarra.

Bárcsak minden háznál így lehetne ! Vannak családok, ahol haragszik az apa, sír az anya és szomorú mindenki. Félnék az utcától s még a templomban is az a gondolat zavarja, hogy mindenki őket nézi, mert a fiú nemcsak a tantárgyakból, hanem a magaviseletből is szégyenletesen megbukott.

Ha Daedalus és Icarus utódai, szárnyas gépeiken a levegőt járó merész kalandorok elbuknak, vagy lebuknak, lehet-e csodálni ? Miért nem maradtak a földön s miért kellett zavarni ott fenn a lég urait, a madarakat ? De a diák ? Szülők, tanárok, törvények védik ; anyagi kezek hozzák a drága kenyeret s a szép ruhát, tehát anyagi gond alig zavarhatja ; ott van az iskola, falain a beszédes képek, asztalán a tanulságos könyvek és más hasznos eszközök. Semmi sem hiányzik s még sincs meg a kielégítő eredmény.

Ha egy szomorú szülő ennek okát kérdezné tőled, vajjon mit felelnél ? Tudom, mit mondanál : nincs hajlama, nincs elég testi és szellemi fejlettsége, meg aztán rest is ; vagy talán dolgozni dolgozik, de mindig mást, mint amit kellene : titokban mohó vágygyal olvassa az ábrándozásra és bűnös képzelődésre ingerlő könyveket.

Én pedig, kedves fiam, azt mondanám, hogy nagyon leszállana a bukottak száma, ha több szeretetet vinnénk az iskolába.

Tudod-e, mi a szeretet ? Talán vonzalom valamely személyhez, élettelen tárgyhoz, elvont fogalomhoz ? Talán gyönyörködés abban, amit jónak, szépségesnek, igaznak találunk ? Talán nyugtalanság, hogy amit kívánatosnak tartunk, nem bírhatjuk ? Nem ta-

gadam, hogy a szó tágabb értelmében ez is szeretet. De mondanád-e szeretetnek, ha valaki csak vonzódónék hozzád, szívesen keresné társaságodat ; de sohasem tapasztalnád, hogy kész éretted cselekedni, valamiről lemondani? A szeretet nem annyira érzélem, mint inkább készség valaki vagy valami érdekében cselekedni még akkor is, mikor erőlködésünkbe, áldozatunkba kerül s mikor nekünk abból csak annyi hasznunk van, hogy cselekedetünk tudatában örömet találunk.

Ismered a korinthusiak nagy tanítóját, szent Pál apostolt. Ő így rajzolja a szeretetet „A szeretet tűrő, kegyes ; a szeretet nem irigykedik, nem fuvalkodik fel, nem nagyravágyó, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat ; nem örül a hamiságon, hanem az igazságon örvend ; mindent elvisel, mindent elhisz, mindent remél, mindent elszenved.“*) Szép, sok oldalú rajza a szeretetnek, de a gyengébbek kedvéért magyarázatra és kiegészítésre szorul. Mert a szeretet olykor szigorú bíró, komoly kritikus. Az igaz szeretet nem lehet tűrő, kegyes és nem hihet el mindent, mikor a türelem, hiszékenység és jóindulat a szeretett személynek kárára lehetne. A szeretet olykor fájdalmat is okoz, keserű orvosságot ad, éles késsel metsz, tűzzel-vassal éget, könnyeket fakaszt, mert tudja, hogy szeretetünk tárgyának javára válik.

Ez a munkás, türelmes, áldozatra kész, figyelmes, előzékeny és igazságos szeretet teheti eredményessé az iskolai munkát.

Kedves fiam ! Nehány évet már eltöltöttél iskolánkban és bizonyosan sokat tapasztaltál. Mit gondolsz, visznek-e a tanárok szeretetet az iskolába ? Ha a tanár minden egyes növendék iránt érdeklődik, intel-

*) Kor. I. 13.

meit naponkint mindenre kiterjedő figyelemmel és fogyhatatlan türelemmel ismételve, a figyelmetlenségnek és készültség hiányának okait kutatja, a félnket bátorítja s a gyengét buzdítja ; ha a legalkalmasabb módszerrel és gondosan megválogatott eszközökkel iparkodik a tanítás anyagát érthetővé s az iskolai munkát s a házi tanulást könnyűvé és élvezetessé tenni : nem az iskolának s az ifjuságnak szerepére érvényesül-e ebben a figyelmes, türelmes és áldozatos apostoli munkában ? Emlékszel-e az iskolai életnek olyan ünnepiesen felemelő és megható pillanataira, mikor tanárod arca azt a boldogító önérzetet fejezte ki, hogy tanítványai megértették, öntudatosan dolgoznak, szóbeli és írásbeli előadó képességek fejlődik, erkölcsi és szépérzékük tisztul és erősödik ? Vagy voltál-e tanúja tanárod szomorúságának, ha könnyelműséggel és hanyagsággal találkozott ? Némi-lyek fásultsága, makacssága és jellemtelensége nem késztette-e olykor keményebb fenyítékek alkalmazására ? Lásd, édes fiam, mindezekben a tanár atyai szeretete működik.

Nem elemezem tovább a tanári szeretetet ; de van valami, amit nem annyira neked, mint inkább azoknak szeretnék elmondani, akik erről hibás fogalommal bírnak. Ugyanis vannak szülők, kik a tanári szeretetet a magok és bálványozott gyermekeik részére akarnák lefoglalni s jó indulatot, elnézést és kegyelmet sürgetnek még az igazság megsértésével is. A szeretet tűrő és kegyes ; de ha vég és határ nélkül, az iskola magas érdekei ellenére is akarna érvényesülni, nem foglalhatna helyet az erények köztársaságában. Szeretjük a tanulót, becsüljük a szülőt ; de az igazság és iskola érdeke magasabb rendű fogalmak az egyéni és családi érdekeknél, tehát az utóbbiak

védelme nem helyezkedhetik az előbbieket szeretete fölé.

A tanári szeretet, mely csak elnézni és kegyelmezni tud, de feddeni, dorgálni, igazságosan itélni és büntetni nem képes: hamis szeretet.

Isten óvja meg a családot és iskolát a hamis szeretettől!

Félek, kedves fiam, hogy jó szívedet zavarba hozom, ha azt állítom, hogy az iskolás ifjak között általánosabb a hamis, mint az igaz szeretet.

Mondd, helyes szeretet-e, ha a cimbora látja, hogy cimborája nemcsak vesztegeti szülei verejtékes keresményét s nemcsak megfosztja magát a haladás eszközeitől, hanem testének-lelkének is kárt okoz, de nincs egy jóra intő, tiltakozó szava?

Igaz szeretet-e, ha egész csoportok komoly ígéretet tesznek, hogy egymás hibáit nem árulják el soha?

Szeretet-e az a bűnös bizalmaskodás, melyben egymást rosszra tanítják?

Hamis és veszedelmes szeretet működik akkor is, mikor a szorgalmasabb vagy tehetségesebb növendék felelés alkalmával, vagy házi és iskolai dolgozatírásnál a tanító rászédésében a lustával közreműködik; mert a tiltott úton kisegített növendék elméje üresen marad, akarateréje elsatnyul, az erő kifejtéstől elszokik, az ámitás gyakorlása által erkölcsi érzéke megromlik és végül önbizalmát annyira elveszíti, hogy amit tud, azt sem meri mondani.

Imádkozzunk, édes fiam, hogy jöjjön el az igaz szeretet országa! Szeresse minden növendék először is önmagát. A jól fegyelmezett önszeretet nem bűn, sőt erény. A világ legnagyobb tanító mestere, Jézus Krisztus, az önszeretetet a felebaráti szeretet mértékévé

tette. Tehát önszeretetből nemesítse kiki érzelmeit, tisztítsa gondolatait, gyakorolja magát naponkint a szellemi erő kifejtésben, engedelmességben, rendszertetben, őszinteségben. Kinek-kinek saját érdeke, hogy az erkölcsi, értelmi és testi erők összhangzó kiművelése által értékes emberré fejlődjék. Szép jövőt így lehet biztosítani, és önértékünk felemelő tudata s az a gondolat, hogy embertársaink becsülésére is számíthatunk, földi boldogságunknak egyik legbiztosabb forrása.

A szülők iránti szeretet is védelmezője s helyes viselkedésre és szorgalmas munkára intő angyala lehetne a növendéknek. Nagy kár, hogy ez az érzellem sok ifjúnál oly nagyon megfogyatkozik. Az a gondolat, hogy atyja érette dolgozik, édes anyja miatta aggódik és sikereiért imádkozik s hogy Isten után szülei a legnagyobb jótevői, állandó buzditásul szolgálhatnak.

De sokkal tartozunk hazánknak is. A szeretetnek ebben az irányban is működnie kell. Megalázott, szegény s a világtól elmaradott országban élni szomorú sors, kínos helyzet. Tiszta erkölcs, világos értelem, sok oldalú műveltség, erős akarat, önzetlenség, kötelességérzet nemcsak fenntarthatja a hazát, hanem azt a nagyság útján magasabbra emelheti. Ebben a szent munkában nemcsak nem vehet részt, ki az iskolai éveket elvesztegeti, hanem terhére és szégyenére van a nemzeti ügy apostolainak.

Szeresd az iskolát! Jó volna felírni minden tanuló asztalára. Mennyivel szebb volna az iskolai élet, eredményesebb a munka, mennyivel kevesebb kár és kellemetlenség fordulna elő, ha uralkodnék az iskola szeretete! De ezt parancsolni nem lehet. Ha a tanuló korán megérténé, hogy a sok tanár, a díszes nagy

iskola, annak jó levegője és drága felszerelése mind ő érte van, egészen természetes úton ébredhetne fel szívében az iskola szeretete, hogy őt arra indítsa, hogy alázatos lélekkel, készséges akarattal tegyen meg mindent, mit az iskola követel, s kerülne mindent, mit az iskola tilt ; mert itt minden az ő javára, az ő érdekére céloz.

Legtöbb eredményt várnék attól a szeretettől, mely jótékonyság alakjában érvényesülne a tanulók társadalmában.

Ne gondold, kedves fiam, hogy jótékonycélú gyűjtésekről lesz szó. Nem tagadom, szükséges az ifjak szívét rászoktatni, hogy emberbaráti és közmívelődési intézmények és mozgalmak iránt az iskolán kívül is érdeklődjék ; de azt is megvallom neked bizalmasan, hogy a társadalom túlságba viszi a modern koldulást. A lefolyt tanévben annyi gyűjtő iv, felhívás, sorsjegy és bárca érkezett az igazgató hivatalába, hogy ha azokat mind elétek terjesztettem volna, minden héten újabb és újabb áldozatra kellett volna, hogy titeket felhívjalak. Emlékszel, hogy a siketnémák, vakok, tüdőbetegek és gyermek-szanatóriumok javára mi is gyűjtöttünk. A többit visszaküldöttem. Nem mertelek titeket zaklatni. Nemcsak a szülők, hanem még a növendékek is meggyanúsíthatják az iskolát, hogy jótékonyssággal üzérkedik. Hiszen, ha épen gyűjteni kell, volna itthon is elég cím : megyei árvaház, kórház, szegény tanulók tandíja, tornaruhája, taneszközei, iskolai bútorok fenntartása, gyűjtemények gyarapítása stb.

Nem tartom kívánatosnak, hogy növendékeink örökös koldulással zaklassák a szülőket. Más jótékony-ságot várok. Legyenek jótékonyak egymás nevelésében, ellenőrzésében, oktatásában. Segítsék és buzdít-

sák egymást. Minden osztályban alakuljon ki nemes célú összetartás. Bűnös, makacs, dacoló, sztrájkoló összetartást láttam, de, fájdalom, a nagyratörő nemes összetartás élénk megnyilvánulására nem emlékszem.

Szép látvány volna, ha a növendékek osztályonkint, az osztályvezető tanár irányítása nélkül is szervezkednének a tanév elején abból a célból, hogy az ő osztályukat a fegyelmi szabályok megtartásában, vallásos buzgóságában, az erkölcsök tisztaságában, társadalmi illemtudásban ne mulja felül egyik osztály se. Vagy ha ez igen magas, legalább legyen gondjuk arra, hogy osztályuk ellen se a társadalomnak, se a szülőknak, se az előjáróknak ne legyen panasza.

Tanítsák rendre és tisztaságra, akinek nincs ahhoz érzéke. A durva beszédet javítsák ki, az illetlent utasítsák vissza. A bűnös hajlamú tanulótársnak beszéljenek a szívéhez, értelméhez ; világosítsák fel, dorgálják meg szeretettel ; rajzolja szeméi elé a károkat, melyeket magának és szüleinek okoz, és a veszélyeket, melyek testileg-lelkileg fenyegetik. Ha javíthatatlannal találkoznak, kérjék a szülőket és tanárokat, hogy gondoljanak ki valamit az ő megtéritésére és megmentésére, vagy távolítsák el ; mert egy romlott alma százat is megronthat.

A restnek nyomják kezébe a könyvet, figyelmeztessék kötelességére. A gyengének mutassák meg, hogy lehet gyorsan és eredménnyel tanulni. Vannak gyermekek, akik három-négy évig már kínlódtak az iskolában anélkül, hogy rájöttek volna a tanulás mesterségének titkára.

Mikor ezt írom, fájdalom és öröm vegyül a szívemben. Fájdalom, hogy eddig sok baj volt ; öröm, hogy ezután másképp lesz.

És te mit gondolsz, kedves fiam ? Boldog vol-

nék, ha eltalálnám gondolatodat. Te most azt gondoltad, hogy levelemnek azt a részét, melyben rólad az én szeretetem elismerőleg szól, láthatatlanná teszed, a többit pedig még a szünidő alatt, főképp pedig szeptemberben társaiddal közlöd. Ismerlek téged. Te is szeretnéd, hogy ne csak az iskola épülete és udvara legyen szép, hanem még inkább az iskolai élet.

Kérlek, kedves fiam, légy apostola az én gondolataimnak. Aki szeret, az hisz és remél is. Reméljünk! Munkád nyomában áldás fakad, új szellem költözik az iskolába. És lehet, hogy neked, a szeretet névtelen apostolának, a hálás utódok ércszobrot nem állítanak, sem arcképedet drága keretben nem teszik iskolánk dísztermébe, de áldani fog sok ifjú, kiket jóra segítettél; hálásan emleget sok szülő, kiknek a fájdalom könnyei helyett örömkönnyeket szereztél. Nem szép jutalom-e? Az a tudat, hogy sokat a tökéletesség és boldogság útjára segítettél, felemel a köznapiságból, erősséged lesz az élet küzdelmei között, rózsákkal hinti be utaidat s megaranyozza életed alkonyát.

Élj boldogul, kedves fiam! Vigyázz a nyáron egészségedre. Rád szép feladat vár. Apostoli buzgóságodra s ép testi erőddel kifejtendő munkádra számot tart az iskola, az egyház, a haza. Egy-egy szebb pillanatban foglalj engem is ájtatos imádba. Ha tudnád, hányszor gondolok reád!

No most az Isten áldjon meg!

I.

Tanári testület.

A.) Rendes tantárgyak tanárai.

Kassai Lajos, erd. egyházm. pap, a magyar és latin nyelvből képezített r. tanár, a főgimnázium igazgatója, szentszéki tanácsos, a csíksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmánynak előadó-jegyzője és számvizsgáló bizottságának tagja, tanította a filozófiai propedeutikát a VIII. osztályban, heti 3 órában. Tanít 1886 óta.

Antal Áron, világi, a történelemből és latin nyelvből képezített rendes tanár, a csíksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapjának pénztárnoka, tanította a történelmet a III., IV., V., VII. és VIII. osztályban, heti 15 órában. Tanít 1906 óta.

Ágner Béla, világi, a magyar és latin nyelvből képezített h. tanár, főnevelő-intézeti aligazgató, a II. B. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a II. B. és VI., a latin nyelvet a II. B. és a görögpótló irodalmat az V. osztályban, heti 17 órában. Tanít 1907 óta.

Borcza Gergely, világi, a mennyiségtan- és természetantból képezített h. tanár, internátusi felügyelő, a VII. o. főnöke, tanította a számtant a II. és III., a mennyiségtant az V. és VII. és a természettant a VII. osztályban, heti 21 órában. Tanít 1911 óta.

Borzsovay Béla, világi, a magyar és német nyelvből h. tanár, a IV. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a IV., a német nyelvet a III. és IV., a görögpótló irodalmat a VI. és a szépírást

az I. és II. B. osztályban, heti 17 órában. Tanít 1911 óta.

Brassai Károly, világi, a rajzoló geometriából és a művészi rajzból okleveles r. tanár, a rajzsztár öre, tanította a rajzoló geometriát az I—IV. és a görögppótló rajzot az V—VIII. osztályban, heti 22 órában. Tanít 1900 óta.

Buszek Gyula, világi, a történelemből és a földrajzból képesített r. tanár, a földrajzi és történelmi sztár s az érem- és régiségtár öre, tanította a történelmet a VI. és a földrajzot az I—III. osztályban, heti 17 órában. Tanít 1911 óta.

Csató János, erd. egyházm. pap, a földrajz- és természetrajzból képesített r. tanár, a természetrajzi sztár öre, tanította a természetrajzot az I., II. és IV—VI. osztályban, heti 17 órában. Tanít 1892 óta.

Ferencz Gyula, világi, a magyar, latin és görög nyelvből képesített r. tanár, a philologiai sztár öre, az I. A. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet az I. A., a latin nyelvet az I. A. és IV. s a görög nyelvet a VII. osztályban, heti 22 órában. Tanít 1904 óta.

Sz. Fülöp Elek, világi, a testgyakorlásból képesített r. tanár, a tornaszertár öre, tanította a testgyakorlást az I—VIII. osztályban, heti 18 órában. Tanít 1911 óta.

Iványi Antal, világi, a latin és görög nyelvből képesített r. tanár, a kölcsönkönyvtár kezelője, a VI. o. főnöke, tanította a latin nyelvet a VI. és a görög nyelvet az V., VI. és VIII. osztályban, heti 19 órában. Tanít 1902 óta.

Kádár Ferenc, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, az Önképzőkör vezetője, az ifjusági könyvtár öre, az I. B. osztály főnöke, tanította az I. B. és VII. osztályban a magyar nyelvet s az I. B. és V. osztályban a latin nyelvet, heti 20 órában. Tanít 1911 óta.

Mayer János, világi, a magyar és német nyelvből képesített r. tanár, az V. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet az V., a német nyelvet az V., VI., VII. és VIII. és a szépírást a II. A. osztályban, heti 16 órában. Tanít 1902 óta.

Dr. Sz. Nagy Gyula, világi, a mennyiségtan- és természettanból képesített r. tanár, a jelen tanévben szabadságon. Tanít 1909 óta.

Rés János, erd. egyházm. pap, r. vallástanár, a Mária-Társulat elnöke, a szeminárium és internátus igazgatója,

exhortator, a csíksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmány tagja, tanította a vallástant az I—VIII. osztályban, heti 20 órában. Tanít 1907 óta.

Stoiber Ottó, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, a III. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a III. és VIII., a latin nyelvet a III. és VII. s a görögptőló irodalmat a VII. osztályban, heti 21 órában. Tanít 1902 óta.

Szlávik Ferenc, világi, a magyar és latin nyelvből képesített r. tanár, igazgatóhelyettes, tanártestületi és módszeres értekezleti jegyző, a tanári könyvtár kezelője, a csíksomlyói róm. kath. iskolák pénzalapját kezelő püspöki nagybizottmány tagja, a II. A. o. főnöke, tanította a magyar nyelvet a II. A., a latin nyelvet a II. A. és VIII. és a görögptőló irodalmat a VIII. osztályban, heti 17 órában. Tanít 1899 óta.

Venczel József, világi, a mennyiségtan- és természetantból képesített r. tanár, a természettani szertár őre, a VIII. o. főnöke, tanította a számtant az I., a mennyiségtant a IV., VI. és VIII. s a természettant a VIII. osztályban, heti 21 órában. Tanít 1911 óta.

B) Rendkívüli tantárgyak tanárai.

Antal Áron, vezette a céllövészetet heti 2 órában.

Ágner Béla, tanította a gyorsírást heti 1 órában.

Brassai Károly, tanította a művészi rajzot heti 2 órában.

Dományáncz Péter, világi, tanítóképző-intézeti r. tanár, képesített középiskolai ének- és zenetanár, a zeneszertár őre, tanította a zenét és az éneket heti 4—4 órában. Tanít ennél az intézetnél 1902 óta.

Sz. Fülöp Elek, vezette a játékdélutánokat heti 8 órában.

Kádár Ferenc, tanította a II. félévben a francia nyelvet heti 3 órában.

Dr. Kolonics Dénes, világi, egyetemes orvostudor, körorvos és államvasúti orvos, okleveles középiskolai egészségntanár és intézeti orvos, tanította az egészségntant a VII. osztályban heti 2 órában. Tanít 1901 óta.

C) Hitoktatók.

Takács Károly, ref. körlelkész, tanította a ref. és evang. vallásúaknak a vallástant.

Kesztenbaum Sámuel, izr. hitoktató, tanította az izr. vallásúaknak a vallástant.

Intézeti alkalmazottak.

Balázs István, Nagy István. Kíségitő : Salamon János.

II.

Előadott tananyag.

A.) Rendes tantárgyak.

I. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : A.) FERENCZ GYULA.
B.) KÁDÁR FERENC.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Nagyobb Katekizmus. — Az ember végcélja. A hit. A parancsok. A szentségek. Szentelmények. Az imádság. Tanította: *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv : Prónai Antal, Magyar olvasókönyv. I. r. Bartha József, Magyar nyelvtan. — Olvasmányok : a.) Prózaiak : Mesék. Mondák. Népköltemények. Közmondások. Görög mondák. Hún és magyar történeti mondák és elbeszélések. A magyar föld és népelet. b.) Költőiek : Az olvasókönyvben lévő költemények nagyobb része, amelyek közül nyolcat és közmondásokat könyv nélkül is betanultak. Kéthetenként egy iskola írásbeli dolgozat. Tanította : *Ferencz Gyula, Kádár Ferenc*.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv : Fodor Gyula és Székely István, Liber Sexti. Olvasmányok : A tankönyvben előforduló olvasmányok közül az I—XXIX., XXXIV--XXXVIII. és az 1—29., 34--38. A latin szöveg nagy része könyv nélkül is. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Ferencz Gyula, Kádár Ferenc*.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv : Körösi Albin, Földrajz. Lange—Cherven, Iskolai atlasz. — Az alapismeretek megszerzése után Magyarország hegy- és vízrajza, éghajlata, terményei, lakossága és nevezetesebb helységei. Térképábrázolások készítése. Tanította : *Buszek Gyula*.

Természetráajz, heti 2 óra. Tankönyv : Ormándy Miklós, Természetráajz. — Bevezetés a természeti tárgyak szemlélésébe és az egyszerű szemlélet útján levezethető törvényszerűségek felismerésébe. Ősszel : közönségesebb gyümölcsformák taglalása és csoportosítása. Háziállatok. Télen : a közönségesebb fenyők. Az ember lakása közelében, a mezőn és az erdőn élő emlős állatok. Tavasszal : egyes könnyen szemlélhető virító növények megjelenésük szerint. A növények részeinek megismertetése. Házi szárnyasok. Tanította : *Csató János*.

Számtan, heti 4 óra. Tankönyv : Mérey Gyula, Számtan. — Számlálás, a négy művelet egész számokkal és törtekkel. Időszámítás, mértékek, pénzek. Közönséges tört átalakítása tizedes törtté. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Venczel József*.

Rajzoló geometria, heti 3 óra. Tankönyv : Huszka József, Rajzoló geometria. I. r. — Az egyenes, szög és síkidomok ismertetése. A kör- és csillagidomok. A tanult síkidomok kerülete és területe. A tanult idomokból síkdíszítmények rajzolása és színezése. Jellemző formával bíró fa- és növénylevelek vázolása, rajzolása és színezése természet után egyszerűen, úgyszintén egyszerű virágok rajzolása és színezése egyszerűen, de természet után. Tanította : *Brassai Károly*.

Szépírás, heti 1 óra. Magyar folyóírás gyakorlása vonalozott füzetben. Tanította : *Borzsovay Béla*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. *Szabadgyakorlatok*: különféle állások ; karemelések, karlendítések és lökések ; sarok-, térd- és lábemelések ; törzshajlítások és fordítások. Összetett szabadgyakorlatok. *Rendgyakorlatok*: sorakozás, igazodás, fordulatok, fedezés, menetgyakorlatok, kanyarodások, szakasz alakítás. *Szergyakorlatok* osztálytorna alakjában : magas és távolugrás, mászás kötélen és rúdon, vízszintes és rézsutos létra, ugrószámolyok. Tanította : *Sz. Fülöp Elek*.

II. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : A) SZLÁVIK FERENC.
B) ÁGNER BÉLA.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Nagyobb Katekizmus.

Pokorny Emánuel, Ó-szövetségi bibliai történetek. — A hitről és parancsokról szóló rész átisméltése. Oltáriszentség. Az ó-szövetség története. Tanította: *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Prónai Antal, Magyar olvasókönyv. II. r. Bartha József, Magyar nyelvtan. — Olvasmányok: a.) Prózaiak: Rövid rajzok és elbeszélések. Tanító mesék. A magyar föld. Mondai és történeti elbeszélések a vegyes házakból való magyar királyok korából s a görög és római világból. b.) Költőiek: Az olvasókönyvben levő költemények nagyobb része, amelyek közül kilencet könyv nélkül is betanultak. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Szlávik Ferenc, Ágner Béla*.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv: Ugyanaz. miut az I. osztályban. Olvasmányok: A tankönyvben előforduló olvasmányok közül az I—XIX., XXIII—XXV., XXVII—XXXIII. és az 1—19., 23—25., 27—33. A latin szöveg nagy része könyv nélkül is. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Szlávik Ferenc, Ágner Béla*.

Földrajz, heti 3 óra. Tankönyv: Körösi Albin, Földrajz. Lange—Cherven, Iskolai atlasz. — Európa fekvése, határai, éghajlata, hegy- és vízrajza, népei és országai. Kevésbé részletesen ugyanígy Ázsia és Afrika, kiváló tekintettel az európai államok gyarmataira. Térképvázlatok készítése. Tanította *Buszek Gyula*.

Természetrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Ormándy Miklós, Természetrajz. — Majmok. Tengeri emlősök. Eرسényes emlősök. Az ember lakása közelében, mezőn, erdőn és vízben tartózkodó madarak. Teknősbéka, krokodil, gyík, kígyó (csuszó-mászók). Vízi béka, szalamadra, göte (kétéltűek). Halak, rovarok, pókok, százlábúak, rákok, férgek. (A helyi viszonyok tekintetbe vételével). Ősszel virító néhány növény. Feltűnőbb gyümölcstermő erdei fa és bokor s az embert közelebből érdeklő természetett és vadon termő növények ismertetése. Kirándulások rovar- és növénygyűjtésre. Tanította: *Csató János*.

Számtan, heti 4 óra. Tankönyv: Mocnik—Schmidt, Számtan. — Az első osztály tananyagának ismételése. Számolás, rövidítések. Rövidített szorzás és osztás. Arányok. Aránypárok. Egységrehozatal. Százalék-számítás. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Borcsa Gergely*.

Rajzoló geometria, heti 3 óra. Tankönyv: Huszká József, Rajzoló stereometria. — Mértani testek ismertetése, felszíne, köbtartalma, hasonlósága, egybevágósága, szimmetriája, ábrázolása és modelljeinek elkészítése. A térelemekről. Díszítményi rajzok készítése és színezése. Fa- és növénylevél, virág vázolása, színezése lehetőleg hűen természet után. Tanította: *Brassai Károly*.

Szépírás, heti 1 óra. Első félévben a magyar, a második félévben a német folyóírás gyakorlása. Tanította: *Mayer János, Borzsovay Béla*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. A tanítás anyaga ugyanaz, mint az I. o.-ban, némi fokozatossággal. Tanította: *Sz. Fülöp Elek*.

III. OSZTÁLY.

Osztályfőnök: STOIBER OTTÓ.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv: Nagyobb Katechismus. Pokorny Emánuel, Új-szövetségi bibliai történetek. — A parancsokról és szentségekről szóló rész átisméltése. Az új-szövetség története. Tanította: *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 4 óra. Tankönyv Prónai Antal, Magyar olvasókönyv. III. r. Bartha József, Rendszeres magyar nyelvtan. — Olvasmányok: a.) Prózáiak: Elbeszélések a magyar történelemnek a mohácsi vész utáni korából s a görög és római világból. Leírások, elbeszélések és rajzok. b.) Költőiek: Szemelvények a vallásos és hazafias líra köréből. Könyv nélkül 5 költemény. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Stoiber Ottó*.

Német nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Schuszter Alfréd, Német nyelvtan direkt módszer alapján I. r. — Olvasmányok: a.) Prózáiak: Der Lehrsaal und die Schulgeräte. Die Schule. Der Unterricht und die Schüler. Die Turnhalle und der Spielplatz. Das Haus. Unsere Wohnung. Der Hof. Der Garten. Das Dorf. Die Stadt. Das Leben in der Stadt und im Dorfe. Die Kirche. Die vier Grundrechnungsarten. Ein Einkauf. Der Tag und die Stunde. Die Woche, der Monat, das Jahr. Der Abend. Wie ich meinen Tag zubringe. Der Körper des Menschen. Unsere Sinne. Der Reichtum. Unsere Kleidung und unsere Nahrung. Die Familie. Un-

sere Haustiere. Mindenik olvasmány külön előzetes beszédgyakorlattal kapcsolatban. — *b.)* Költőiek: Die Glocke, Abendlied; mindkettő könyv nélkül is. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Borzsovay Béla*.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv: Fodor Gyula és Székely István, Liber Sexti. II. — Olvasmányok: *a.)* Prózáiak: Életrajzok Corn. Nepostól. *b.)* Költőiek: 19 mese Phaedrústól. Könyv nélkül 4 mese. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Stoiber Ottó*.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv: Ujházi László, A magyar nemzet történelme. I. r. — Történelmi előismeretek. Hazánk története a honfoglalásig. A magyar nemzet története a mohácsi vészig, tekintettel művelődési, gazdasági és társadalmi viszonyaira. Tanította: *Antal Áron*.

Földrajz, heti 2 óra. Tankönyv: Kőrösi Albin, Földrajz. Vörös Cyrill, A fizikai és matematikai földrajz elemei. — Amerika és Oceánia leíró földrajza. Földünk alakja, főbb mozgásai, az ezekből származó tűnemények és az időszámítás. A Hold alakja, járása, fényváltozásai, hold- és napfogyatkozás. Naprendszer, bolygórendszer, központi mozgás, nehézkedés és az ár alaptűneményei. Tanította: *Buszek Gyula*.

Számтан, heti 3 óra. Tankönyv: U. az, mint a II. o.-ban. — Összetett arányok és aránypárok. Összetett hármas szabály. Kamatszámítás. Váltó és értékpapírok. Középérték számítás. Arányos osztás. Vegyítési szabály. Arany és ezüst számítás. Havonkint egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Borcsa Gergely*.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv: Huszka József, Szerkesztő planimetria. — Síkidomok szerkesztése adatok alapján. Görög, arabs és más síkdíszítmények vázolása, rajzolása és színezése. Bogarak és lepkék vázolása és színezése természet után. Tanította: *Brassai Károly*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. Az I. és II. osztály anyagához hozzájárultak: *Szabadgyakorlatok*: rohamállások, térdhajlítások, karkörzés, törzslendítés, láblökés. *Rendgyakorlatok*: kettős rendekbe fejlődés, szakadozás helyben és menetközben. Ellenvonulások. *Szergyakorlatok*, osztálytor-názással: egyszerűbb gyakorlatok fabottal és súlyzókkal. Kötélhúzás, körhinta, létrák. Tanította: *Sz. Fülöp Elek*.

IV. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : BORZSOVAY BÉLA.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Pokorny Emánuel, Katholikus szertartástan. — Szenthelyek, egyházi készletek. Az istentisztelet szent cselekményei. Szent idők. Tanította : *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 4 óra. Tankönyv : Bartha—Prónai, Stilisztika. — Olvasmányok : *a.)* Prózaiak : leírások, elbeszélések, jellemzések és levelek. *b.)* Költőiek : Arany Toldija és kisebb költemények a verstaunnal kapcsolatban. Magánolvasmányok : Faludi Ferenc: Három elbeszélés a Téli éjszakából és szemelvények Mikes Kelemen Törökországi leveleiből. Kisfaludy K. : Mátyás deák. Havonként két írásbeli dolgozat. Könyv nélkül Toldiból az I. ének és egyes szebb részletek, továbbá három költemény. Tanította : *Borzsoy Béla*.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Endrei—Szele, Német nyelvkönyv. I. r. — Olvasmányok : *a)* Prózaiak : Das Haus. Der Garten. Die Mühle. Das Feld. Der Wald. Die Ernte. Die Vergnügungen des Winters. Iphigenie in Aulis und auf Tauris. Dorf und Stadt. Der hörnerne Siegfried. Der Rattenfänger zu Hameln. Frau Holle. Kannitverstan. Roland im Tale Ronceval. Der Wald. Das Gebirge. Der Wirtschaftshof der ungarischen Tiefebene. Unsere Hauptstadt. *b)* Költőiek : Die Stufenleiter. Die Rache. In der Heimat ist es schön. A költemények könyv nélkül is. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Borzsoy Béla*.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv : Szamosi János, Latin nyelvtan. C. Julii Caesaris Commentarii de bello Gallico, magyarázta Kempf József. Szemelvények P. Ovidius Naso műveiből, magyarázta Cserép József. — Olvasmányok *a)* Prózaiak : C. Julius Caesarból : I. 1—29., IV. 16—36., VI. 11—20., VII. 20—35. *b)* Költőiek : P. Ovidius Naso Metamorphosisaiból : Az emberiség korszakai. Niobe. Daedalus és Icarus. Philemon és Baucis. Midas. Orpheus és Eurydice. Philemon és Baucisból az 1—30. sor könyv nélkül is. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította *Ferencz Gyula*.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Ujházi László, A magyar nemzet történelme. II. r. — A magyar nemzet történelme 1526—1896-ig, tekintettel a műveltségi, gazdasági és társadalmi viszonyokra. Bejejezésül Magyarország és Ausztria politikai földrajza s egymáshoz való viszonya. Tanítófta : *Antal Áron*.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv Pir:ter Pál, Növénytan. — A virágos növények belső tagjai néhány élő példány leírása alapján. A biológiai anyag megértésére szükséges kémiai ismeretek. A növények belső szerkezete, táplálkozása. A szövetek élettani szerepe. A növények szaporodása ; a termés és mag alakulása a terjedésre való berendezéssel. A csírázás. A növekedés és a mozgás tünetei. Az osztályozás elvei. Linné rendszere és a természetes rendszer ismertetése. A virágtalan növények ismertetése kiválóbb jellemvonásaik alapján. A virágos növények csoportjai kiváló tekintettel a helyi fajokra és elterjedésükre. Növénygyűjtő kirándulások. Tanította : *Csató János*.

Algebra, heti 3 óra. Tankönyv : Borosay Dávid, Algebra. — Alapfogalmak. A négy alpművelet egész algebrai számokkal. Többtagúak négyzete és köbe. Tényezőkre bontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Alpműveletek törtekkel. Elsőfokú egy ismeretlenű egyenlet. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Venczel József*.

Rajzoló geometria, heti 2 óra. Tankönyv Huszka József, Constructiv planimetria. — A különféle görbék szerkesztése és tételei. Egyenes, szögletes és forgó testek egyszerű helyzeteinek ábrázolása az I. térdnegyedben. Renaissance és magyar síkdíszítmény vázolása és színezése fali minta után. Rajzolás emlékezetből. Lapornament tervezése. Tanította : *Brassai Károly*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. A tanítás anyaga ugyanaz, mint a III. osztályban. Tanította : *Sz. Fülöp Elek*.

V. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : MAYER JÁNOS.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Pokorny Emánuel,

Keresztény katolikus hittan. -- Az apostoli hitvallás ágazatainak magyarázata és bizonyítása. Tanfította : *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Bartha—Prónai, Retorika. — Olvasmányok : a.) Prózaik : leírások, jellemzések, elbeszélések, szónoki beszédek, értekezések és levelek Jókai Mór, Hermann Ottó, Kemény Zsigmond, Csengery Antal, Fraknoi Vilmos, Istvánffy Miklós, Mikszáth K., Pauler Gyula, Pázmány Péter, Kölcsey F., Kossuth Lajos, Deák F., Gyulai Pál, Vaszary Kolos, Faludi Ferenc, Kazinczy Ferenc, Széchenyi István, Bartha Miklós, Sztinyai Elek, Kuzsinszky Bálint, Plinius és Arany János műveiből. b.) Költőiek : Tinódi Sebestyén : Budai Ali basa históriája. Czuczor Gergely : Hunyadi. Petőfi Sándor : A király esküje. Arany János : V. László. Mátyás anyja. Szondi két apródja. Bot bajnok özvegye. Szibinyáni Jank. Vörösmarty M. : Jóslat. Az élő szobor. Az árvízi hajós. Magánolvasmányok : Jókai Mór : Az új földesúr. Salamon F. kisebb tört. és esztétikai dolgozatai. Kazinczy Ferenc : Pályám emlékezete (ifjú kora). Arany János : Toldi estéje. Daliás idők. Eötvös J. beszéde Körösi Csoma Sándorról. Gyulai P. emlékbeszéde Arany Jánosról. Könyv nélkül tanultak 5 költeményt és Gyulai P. beszédét Arany J. ravatalánál. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította : *Mayer János*.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Endrei Ákos, Német nyelvkönyv. II. r. — Olvasmányok : a.) Prózaik : Die Bremmer Stadtmusikanten. Der brave Mann. Der Glockenguss zu Breslau. Die Heinzelmännchen. Die gute Mutter. Die Sage von Coriolanus. Attilasagen. Das Ende des Polykrates. Die Natur. Der Verwalter. Der geheilte Patient. Das Mittagessen im Hofe. Der kluge Richter. König Bauer. Mut über Gut. Der Kyffhäuser. Die Schlacht bei Salamis. b.) Költőiek : Einkehr. Johanna Sebus. Das Erkennen. Klein Roland. Der Alpenjäger. Der Fischer. Der Mönch zu Heisterbach. Der Ring des Polykrates. Erbkönig. Könyv nélkül : Einkehr. Das Erkennen. Der Fischer. Erbkönig. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Mayer János*.

Latin nyelv, heti 6 óra. Tankönyv : Szemelvények P. Ovidius Naso műveiből, magyarázta Cserép József. Ciceronis De imperio Cn. Pompei és Pro A. Licinio Archia, magya-

rázta Köpesdi Sándor. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok : a.) Költőiek : Ovidius Fasti-jából : Janus. Romulus és Remus kitétele. Róma alapítása és Remus halála. Romulus halála. Terminalia. A Fabiusok hősi vállalata és halála. Magna Matert Rómába viszik. b.) Prózaik : Ciceronis De imperio Cn. Pompei és Pro A. Licinio Archia teljesen. Könyv nélkül egyes szebb részletek. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Kádár Ferenc*.

Görög nyelv, heti 5 óra. Tankönyv : Dr. Maywald József, Görög nyelvtan és Görög olvasókönyv. — Olvasmányok : Az erényről. A hirnévről. A thermopylaei csata. Az istenek ajándékai. Az igazi gazdagság. Az arabok. Mi a haza ? Arion. Szokratesz. Hogyan tisztelik a hellének isteneiket ? Jason. A görögök istenei. Ifjabb Kyros. Nagy Sándor. Kyros beszéde halálos ágyán. Szokratesz és Kriton párbeszéde. A perzsák elleni háború. Intelmek. A spártaiak nevelési rendszere. Xerxes és Artabanos. Hogyan szűnt meg Athénben a zsarnokuralom. Lysias beszéde Szokratesz érdekében. Sibyllai jóslatok. Demades szónok és az atheniek. Perseus és Andromeda. A földmives és fiai. Nagy Sándor megszügyeníti a makedonokat. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Iványi Antal*.

Görögpótló irodalom, heti 3 óra. Tankönyv : Homeros Iliasa, ford. Csengeri János. Homeros Odysseiája, ford. Gyomlay Gyula. Jancsó Benedek : Görögpótló magyar irodalmi olvasmányok. I. köt. Geréb József : Szemelvények Herodotos történeti művéből. — Olvasmányok : a.) Homeros és Herodotosból. b.) Tinódiból, a kuruc kor költészetéből, Gyöngyösi István (Murányi Venus), Mindszenti Gábor, Szalárdi János, Kemény János, gróf Bethlen Miklós, Cserei Mihály és báró Apor Péter műveiből. Félévenként egy írásbeli dolgozat. Tanította : *Ágner Béla*.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Mértani testformájú tárgyak vázolása és árnyalása természet után különböző technikában. Egynehány órán át vázolás a szabadban. Rajzolás emlékezetből. Ó-kori műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította : *Brassai Károly*.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Vaszary-Németh, Világtörténelem. I. r. — Az ó-kor történelme a nyugat-

római császárság bukásáig, tekintettel a földrajzi, művelődési, gazdasági és társadalmi viszonyokra. Tanította : *Antal Áron*.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv : Borosay Dávid, Algebra és Geometria. — A több ismeretlenű határozott egyenletek megfejtési módjai. Gyökmennyiségek, négyzetgyök, köbgyök. Másodfokú egyenlet. Egyenesek, szögek, összeillőség, hasonlóság és az ezen alapuló tételek. Terület-számítás. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Borcsa Gergely*.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv : Krisch I., Állattan. — Az állati test fejlődése és szervei élettani vonatkozásokkal. Az emberi test egyes részeinek ismertetése. Az állattípusok, osztályok, rendek és családok ismertetése, nemek és fajok felemlítése. Rovargyűjtő kirándulások. Tanította : *Csató János*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. (A VI. osztállyal együtt.) *Szabadgyakorlatok* : ellenvonulások négyes és nyolcas sorokban, szögvonulás, kanyarodás ; összetett gyakorlatok fa- és vasbottal, súlyzóval, buzogánnyal és kéziszér nélkül. Futás 100 m. távolságra. *Rendgyakorlatok* : szakaszképzés menetközben ; sornyitás és zárás. Kettősrendek és rendoszlop. *Szergyakorlatok* : magas és távolugrás helyből és iramodással. Rúdugrás, gyűrűmagasugrás. Korlát, bakk és nyújtó. Tanította : *Sz. Fülöp Elek*.

VI. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : *IVÁNYI ANTAL*.

Vallástan, heti 3 óra. Tankönyv : Matuszka Mihály, Kath. keresztény erkölcsstan. — Az erkölcs és az erkölcsi törvények általában. Erények és bűnök. Erkölcsi kötelesek Isten, önmagunk és felebarátaink iránt. Tanította : *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Bartha—Prónai, Poétika. — Iskolai olvasmányok a kisebb epikai és lírai költeményeken kívül : Zrínyi : Szigeti veszedelem. Vörösmarty : Zalán futása. Shakspere : Coriolanus. Sophocles : Elektra. Kisfaludy Károly : Kérők. Magánolvasmányok : Ke-

mény Zs.: Zord idő. Arany János: Naiv eposzunk. Szigligeti Ede: Liliomfi. Katona József: Bánk bán. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: *Ágner Béla*.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Endrei Ákos, Német nyelvkönyv. II. r. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Der Notpfennig. Die Posaune des Gerichts. Der treue Knecht. Karl der Grosse. Die Schlacht bei Nicopolis. Die Erfindung des Schiesspulvers, des Buchdruckes und der Uhren. Die Alpen. Der Seiler von Fürfeld. Der Sängerkrieg auf der Wartburg. Das deutsche Volk befreit sich von der Herrschaft der Römer. Die heilige Elisabet. Herrmann Billings Berufung. Der dritte Kreuzzug. Der Dom zu Köln. Die Oberfläche der Erde. b.) Költőiek: Die Sonne bringt es an den Tag. Der Zauberlehrling. Attilas Schwert. Das Grab im Busento. Der Graf von Habsburg. Der Sänger. Gelimer. Die Bürgschaft. Wo wohnt der liebe Gott? Der Taucher. Könyv nélkül 5 vers. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Mayer János*.

Latin nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Szemelvények Titus Livius római történetéből, magyarázta Kalmár Elek. Szemelvények Publius Vergilius Maro Aeneiséből, magyarázta Cserép József. Cserép József, Római régiségek és irodalom történet. — Olvasmányok: a) Prózaik: Livius Ab urbe condita c. művéből: XXI. 1—2., 4., 18., 32—38., XXII. 1—18., 23—28., 43—57., XXX. 3—6., 29—33., 44—45. b.) Költőiek: Vergilius Aeneiséből: I. 1—210., 495—630., II. 1—370., 505—567., 634—804., IV. 1—129., 330—450., 521—554., 584—671. Könyv nélkül: Liviusból és az Aeneisből egy pár szebb részlet. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Iványi Antal*.

Görög nyelv, heti 5 óra. Tankönyv: Szamosi János, Görög nyelvtan. Geréb József, Szemelvények Xenophon, Herodotos és Platon műveiből. Boros Gábor, Szemelvények a görög lantos költészet remekeiből. — Olvasmányok: a.) Prózaik: Xenophon „Kyropaideia“ c. művéből: Kryos neveltetése. Kyros beszéde halálos ágyán. „Oikonomikos“ c. művéből: A földmivelés dicsérete. Házastársak kötelességei. „Socratis Memorabilia“ c. művéből: Socrates vallásossága. Socrates hatása az ifjúságra. Nemes életcél. A barátság

becse. Munka nem szégyen. A politikai pálya kellékei. *b.)* Költőiek : Elegiák Kallinostól, Tyrtaiostól, Solontól, Mimmermostól, Xenophanestól, Theognistól, Simonidestól, Jonától és Kratestől. Epigrammák. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Iványi Antal*.

Görögpótló irodalom, heti 3 óra. Tankönyv : Kincs Gyula, Szemelvények a görög líra és a vele kapcsolatos magyar klasszikus költészet termékeiből. Aischylos Oresteiája, ford. Csengery János. Sophocles Antigonéja, ford. Csíky Gergely. Schill Salamon, Görög irodalomtörténet. — Olvasmányok : A Kincs-féle szemelvények. Aischylos Oresteiája. Sophocles Antigonéja. Aischylos, Sophocles és Euripides fennmaradt tragédiáinak tartalmi ismertetése. Időszakonként egy írásbeli dolgozat. Tanította : *Borzsovay Béla*.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Használati tárgyak vázolása, árnyalása és színezése természet után. Egynehány órán át vázolás a szabadban. Árnyalás gipsz-minták után a különböző technikák felhasználásával. Rajzolás emlékezetből. Középkori műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította *Brassai Károly*.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Vaszary—Németh, Világtörténelem. II. r. — Egyetemes történet a nyugat-római császárság bukásától a harminc éves háborút befejező westfaleni békéig (476—1648), tekintettel a műveltségi viszonyokra és a földrajzi helyzetre. Tanította : *Buszek Gyula*.

Mennyiségtan, heti 4 óra. Tankönyv : Borosay Dávid, Algebra és Geometria. — Hatványozás általánosítása, negatív és tört kitevők. Számrendszerek. Logarithmus és alkalmazása. Véges arithmetikai és geometriai haladvány. A körtan és a trigonometria. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Venczel József*.

Természetrajz, heti 3 óra. Tankönyv : Sztérényi Hugó, Ásványtan és kémia. — Az ásványok alaki, fizikai és kémiai tulajdonságai. Kristályrendszerek. Vegyület, keverék, bazisok, savak és sók. A szerves vegyületek. A föld felszínének változásait előidéző tényezők. Kővületek és jelentőségük. Földtani kirándulások. Tanította : *Csató János*.

Testgyakorlás, lásd az V. osztálynál.

VII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : BORCSA GERGELY.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Aubermann Miklós, Egyháztörténelem. — A kath. egyház története alapításától napjainkig. Tanította : *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Prónai Antal, A magyar irodalom története. I. r. Simonyi Zsigmond, Magyar nyelvészet. — Olvasmányok : A tankönyvben levő összes prózai és költői olvasmányok és kiválóbb irodalomtörténetíróinknak egyes fontosabb kérdésekre vonatkozó fejezetein kívül Riedl Frigyes A magyar irodalom főirányai. Magánolvasmányok : Katona Lajos : Középkori legendák és példák. Ráskai G. : Vitéz Franciskó. Katona Lajos : Gesta Romanorum. Gyöngyösi I. : Murányi Vénus. Mikes levelei. Gvadányi : Egy falusi nótárius. Gál : Peleskei nótárius. Fazekas : Ludas Matyi. Bacsányi költeményei. Kármán : Fanni hagyományai. Kazinczy : Pályám emlékezete. Balassa : Mondolat. Felelet a Mondolatra. Kölcsey válogatott versei és beszédei. Csokonai : Dorottya, Lilla, Odák. Kisfaludy S. : Válogatott regéi, Himffy szerelmei. Berzsenyi versei. Katona : Bánk-bán. Könyv nélkül egykét költeményrészlet és Kölcseynek Berzsenyi felett mondott beszédéből és a Parainézisből tartalmi becseinél fogva kiemelkedőbb néhány szakasz. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította : *Kádár Ferenc*.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv : Miklós Ferenc, Német olvasókönyv. Goethe „Hermann und Dorothea“-ja, magyarázta Wéber Rudolf. — Olvasmányok : Glauben und Dichten der alten Germanen. Der deutsche Heldengesang. Das Volksepos. Das Nibelungenlied. Die Gralsage. Das Rolandslied. Aus „Laokoon“. Der Geist in Voltairs Semiramis. Goetz von Berlichingen. Die Leiden des jungen Werther. Euripides und Goethes Iphigenie. Torquato Tasso. Aus der „Italienischen Reise“. Lessings Sinngedichte. Heidenröslein. Mignon. Goethes : Hermann und Dorothea. Könyv nélkül : Heidenröslein. Mignon. Magánolvasmány : Minna von Barnhelm. Erste Begegnung mit Herder. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Mayer János*.

Latin nyelv, heti 5 óra. Tankönyv : Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneiséből, magyarázta Cserép József. Sallustii Bellum Jugurthinum és Bellum Catilinae, magyarázta Cserép József. Szemelvények Cicero beszédeiből, magyarázta Várkonyi Odillo. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok : *a*) Költőiek : Vergilius Aeneiséből : VI. 42—155., 264—330., 384—425., 450—476., 679—901., VII. 37—101. VIII. 608—731. IX. 176—449. X. 1—117., 464—509., XI. 148—181., XII. 697—790., 887—951. *b*.) Prózaiak : 1. Sallustius Bellum Jugurthinumából : 1—16., 20—29., 32—42., 84—86., 89—94., 97—113. 2. Cicero : In Catilinam oratio I. Könyv nélkül egyes szebb részletek. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Stoiber Ottó*.

Görög nyelv, heti 5 óra. Tankönyv : Csengeri János, Homeros Odysseája. Geréb József, Szemelvények Xenophon, Herodotos és Platon műveiből. — Olvasmányok : *a*.) Költőiek : Oydsszeiából : I. 1—320., V. 45—228., VI. 1—310. VII. 1—320., IX. 1—320., XI. 1—240., 390—470., XII. 143—400., XIII. 187—230. *b*.) Prózaiak : Herodotosból : Kroisos és Solon találkozása. Perzsa szokások. Egyiptomi szokások. Polykrates gyűrűje. A hét perzsa főúr tanácskozása. Pythia erkölcsi tanítása. A marathoni csata. Athén érdeme. Themistokles. A salamisi csata. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Ferencz Gyula*.

Görögpótló irodalom, heti 3 óra. Tankönyv : Szilasi Móric, Szemelvények Thukydidesből. Incze József, Demosthenes válogatott beszédei. Jancsó Benedek, Magyar irodalmi olvasmányok. III. r. — *a*.) Történeti rész : Szemelvények a peloponnesosi háború történetéből (Thukydides). Hunyadi János harca a törökök ellen (Budai Ezsaiás). Zrínyi Miklós (Budai Ferenc). Lajos király első nápolyi hadjárata (Virág Benedek). Hunyadi János halála (gróf Teleki József). Buda a mohácsi vészt követő napokban (Jászai Pál). Fráter György meggyilkoltatása (Horváth Mihály). Mátyás király végső napjai (Szalay László). A Hunyadiak kora (Salamon Ferenc). Zrínyi Miklós jellemzése (Pauler Gyula). *b*.) Szónoklati rész : Konon ellen testi sértés miatt. Leptinesszel szemben a kiváltságról. Olynthos ügyében. A harmadik filippika. Az örökváltság tárgyában (Fel-

sőbükki Nagy Pál). A nem nemesek birhatási jogáról. A közteherviselésről. (Gróf Széchenyi István). Magyar játékszín. A magyar nyelv ügyében. (Kölcsey Ferenc). József nádor felett. A nevelésügy tárgyában. Előszó irataimhoz. (Kossuth Lajos). A halálbüntetésről (Szemere Bertalan). Az örökváltságról. A husvétii cikk. (Deák Ferenc). Időszakonként egy írásbeli dolgozat. Tanította *Stoiber Ottó*.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Építészeti részek, használati tárgyak és kisebb csendélet vázolása, árnyalása és színezése természet után. Egynehány órán át vázolás a szabadban. Rajzolás emlékezetből. Újabbkori műemlékek ismeretése 6 órában. Tanította : *Brassai Károly*.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Vaszary—Németh, Világtörténelem. III. r. — Egyetemes történelem 1648-tól napjainkig, tekintettel a műveltségi, gazdasági és társadalmi állapotokra és a földrajzi helyzetre. Európának és a nevezetesebb amerikai államoknak politikai földrajza s azoknak gyarmatai. Tanította : *Antal Áron*.

Mennyiségtan, heti 3 óra. Tankönyv : Borosay Dávid, Algebra és Geometria. — Végtelen geometriai haladvány. Kamatos-kamat, járadék, kölcsön-törlesztés. Másodfokú egyenlet. Másodfokúra redukálható magasabb fokú egyenletek. Másodfokú egész függvény. A pont koordinátái, az egyenes egyenlete. Két pont távolsága. Algebrai kifejezések ábrázolása és szerkesztése. Testmértan. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Borcsa Gergely*.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv : Vörös Cyrill, Természettan. — Mozgás. Erő. Mechanika. Hangtan. Fénytan. Tanította : *Borcsa Gergely*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. A tanítási anyag ugyanaz, mint az V. és VI. osztályban. Azonkívül : súlydobás, diszkoszvetés, gerelydobás. Tanította : *Sz. Fülöp Elek*.

VIII. OSZTÁLY.

Osztályfőnök : VENCZEL JÓZSEF.

Vallástan, heti 2 óra. Tankönyv : Uhlyárik Jenő, Apologétika. — Bevezetés. A hit előzményei. A kinyilatkoztatás védelme. A katolikus Egyház igazsága. Tanította : *Rés János*.

Magyar nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Váczy János, A magyar irodalom története. II. r. — Iskolai olvasmányok: A tankönyvben levő összes prózai és költői olvasmányok. Magánolvasmányok Vörösmarty M.: Csongor és Tünde. Jósika: Abafi. Eötvös: A falú jegyzője. Tóth Ede: A falú rossza. Kemény Zs.: A rajongók. Havonként egy írásbeli dolgozat. Tanította: *Stoiber Ottó*.

Német nyelv, heti 3 óra. Tankönyv: Miklós Ferenc, Német olvasókönyv. Schiller „Wilhelm Tell,” magyarázta Heinrich G. — Olvasmányok: Goethes Faust. Goethes allgemeine Bedeutung und dichterische Eigenart. Schiller: Don Carlos. Margareta von Parma. Über naive und sentimentalische Dichtung. Wallenstein. Die Jungfrau von Orleans. Die Braut von Messina. Grillparzer: Medea. Schiller: Die Teilung der Erde. Uhland: Des Sängers Fluch. Lenau magyar tárgyú költeményei. Heine költeményeiből. Schillers „Wilhelm Tell.” Könyv nélkül „Wilhelm Tell“-ből: Tell monologja és az I. felvonás I. jelenetéből: Fischerknabe, Hirte, Alpenjäger. Magánolvasmány: Spaziergang unter den Linden. Die Kraniche des Ibykus. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Mayer János*.

Latin nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Szemelvények Qu. Horatius költeményeiből, magyarázta Cserép József. Szemelvények P. Cornelius Tacitus Annaleséből, magyarázta Schmidt Attila. Cserép József, Római régiségek és irodalomtörténet. — Olvasmányok: a) Költőiek: Horatius ódáinak I. k. 1., 3., 4., 7., 9., 10., 11., 12., 14., 20., 22., 31., 38., II. k. 2., 3., 10., 14., 18., 20., III. k. 1. 2., 3., 29., 30., IV. k. 3., 7. Epodoszaiból a 2., 4., 7., 9. Szatiráiból az I. k. 1., 9. Episztoláiból az I. k. 4., 16., 20., II. 3., b.) Prózaik: Tacitus Annaleséből: I. k. 1—15., 60—62., 69—73., II. k. 82—83. VI. 50—51. Horatius költeményeiből a szebb részek és az Annalesből VI. 51. könyv nélkül is. Kéthetenként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította: *Szlávik Ferenc*.

Görög nyelv, heti 4 óra. Tankönyv: Csengeri János, Homeros Iliasa és Sophocles Antigonéja. Szamosi János, Szemelvények Platon dialogusaiból. Olvasmányok: a.) Prózaik: Platon Kritonja egészen. b.) Költőiek: 1. Homeros Iliasából: I. 1—365., 413—641. II. 1—54., 79—154., 278—335., 369—483. VI. 369—529., XIX. 1—75., 137—153.,

282—424. 2. Sophocles Antigonéja a közbeeső chorusok kihagyásával. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Iványi Antal*.

Görögpótló irodalom, heti 2 óra. Tankönyv : Földi József, Platon. Zsámboki Gyula, A görög művészetek története. — Olvasmányok : Platon Apológiája, Kritonja és Államából szemelvények. A görög művészet remekeinek ismertetése. Tanította : *Szlávik Ferenc*.

Görögpótló rajz, heti 2 óra. — Koponya-csontok vázolása. Preparált rovarok és állatok vázolása és színezése természet után. Csendélet festés. Rajzolás emlékezetből. Magyar műemlékek ismertetése 6 órában. Tanította : *Brassai Károly*.

Történelem, heti 3 óra. Tankönyv : Jászai Rezső, Magyarország oknyomozó története. — Magyarország története a magyarok bejövetelétől napjainkig, tekintettel a magyar intézmények és műveltségi állapotok történeti fejlődésére. A fontosabb források ismertetése szemelvények olvasása kapcsán. Tanította : *Antal Áron*.

Mennyiségtan, heti 2 óra. Tankönyv : Borosay Dávid, Algebra és Geometria. — Kapcsolástan. Newton binomiális képletének előállítására és alkalmazására. Gömháromszögtani cosinus tétel levezetése és alkalmazása geográfiai helyek távolságának kiszámítására. Ezek után az egész algebrai és geometriai tananyag ismétlése. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Tanította : *Venczel József*.

Természettan, heti 4 óra. Tankönyv : Vörös Cyrill, Természettan. — Hőtan. Mágnesség és elektromosság tana. A kozmografia elemei. Tanította : *Venczel József*.

Filozófiai propedeutika, heti 3 óra. Tankönyv : Szitnyai Elek, Lélektan és Logika. a.) Lélektan : A lélektani ismeretek forrásai, a lelki tünetek elemzése. A kedélymozgalmak és az akarat. A lelki betegségek. b.) Logika : Fogalmak, ítéletek, következtetések. A rendszeres gondolkodás formái és a tudományos kutatás módszerei. A helyes gondolkodás elvei és az elme tévedései. Tanította : *Kassai Lajos*.

Testgyakorlás, heti 2 óra. A tanítás anyaga ugyanaz, mint a VII. osztályban. Tanította : *Sz. Fülöp Elek*.

B.) Rendkívüli tárgyak.

1. **Egészségtan**, heti 2 óra. Tankönyv: Fodor József, Egészségtan. — Az egészségtan feladata. A táplálkozás és a lakás. A munka és foglalkozás befolyása az egészségre. A test ápolása. A fertőző betegségek és fertőtlenítés. Az élet veszedelme és az életmentés. A szérumos gyógyítás. A szérum-készítés módja. Tanította: Dr. Kolonics Dénes.

2. **Ének**. A két I. osztály tanulói kivétel nélkül zeneelméleti oktatásban részesültek és egyházi népénekeket tanultak. Heti óraszám: 1.

A II—VIII. oszt. tanulók közül kiválasztottak a legjobb hangú és elegendő zenei ismerettel bíró tanulók s vegyes, valamint férfikarba csoportosulva gyakorolták a műéneket s így ellátták az összes iskolai ünnepségeket. Heti óraszám: 2. Tanította: Dományáncz Péter.

3. **Zene**. a.) **K e z d ő k**. A vonalrendszer, a kulcs, a hangjegyek, a szűnjelek, az ütem és a hangjegyközök tüzetesebb ismertetése énekgyakorlatokkal. A hegedű és a vonó kezelése és helyes tartása. Hegedűgyakorlatok egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyekkel; egyszerűbb dalalakok. Heti óraszám: 2.

b.) **H a l a d ó k**. A hangnemek tüzetesebb ismertetése és gyakorlása. A különféle legato- és staccatogyakorlatok; a trilla és a syncopa; nehezebb dalformák művészesebb előadása. A III-ik és az V-ik fekvés ismertetése. Heti óraszám: 2.

c.) **Z e n e k a r**. Az előhaladottabb tanulók külön zenekart alakítottak, mely heti egy órában az ensemble-játékot gyakorolta. Anyagul szolgáltak a klasszikus zenéből egyes az ifjuság felfogásához mért zenedarabok, különös tekintettel a magyar klasszikusok remekeire. A zenekar az összes iskolai ünnepségeken és az önképzőköri gyűléseken tevékeny részt vett. Tanította: Dományáncz Péter.

4. **Művészi rajz**. Heti 2 óra. (III—VIII. o.) Havi díj 1 korona. Tananyag: Lapminta, gipsz, természet, csendélet, élő állat és ember utáni vázolás, árnyalás és színezés. Tájékszínezés természet után és csendélet meg tájképfestés olajjal. Tanította: Brassai Károly.

5 **Francia nyelv**. **K e z d ő k**. (V—VIII. o.) Heti 3

óra. Tankönyv: Bartos Fülöp és Chovánácsák István: Francia nyelvtan és olvasókönyv I. rész.

Az être és avoir segédigék állító, kérdő és tagadó alakban, a főnevek, melléknevek és részelő névelő, a névmások, az „er“ végű igék ragozása, kapcsolatban a megfelelő francia és magyar mondások fordításával és rövid beszédgyakorlatokkal. Tanította: Kádár Ferenc.

6. **Gyorsírás.** Heti 1 óra. (IV—VIII. o.) Évi díj 5 K. Tananyag: A hangzó jelölés elmélete. Tankönyv: Bódogh János: A magyar gyorsírás kimerítő tankönyve. I. Levelező gyorsírás. Tanította: Ágner Béla.

7. **Játék.** I. csoport: (I. A. és B. o.), heti 2 óra. Üsd a harmadikat. Hosszú méta. Fülelabdázás. Csalogató. Többféle játék labdával.

II. csoport: (II. A. és B. o.), heti 2 óra. Az I. osztályban felvett játékokon kívül a tanulók megismerték a medvefogót, körfutót és több egyszerűbb labdajátékot.

III. csoport: (III. o.), heti 2 óra. A tanultakon kívül: hivatógató, labdahajszó, kerekvár, kakasviadal, huszáros.

IV. csoport: (IV. o.), heti 2 óra. Az anyag ugyanaz, mint a III. osztályban.

V. csoport: (V. és VI.), heti 2 óra. Kótyák, fogoly, körróta, füleslabdázás. Vezette: Fülöp Elek.

8. **Céllövés.** Heti 2 óra (szombaton délután 2—4-ig). A céllövés gyakorlása 1911. szeptember végén vette kezdetét a VII. és VIII. osztály 53 tanulójaival. Az oktatás helye a m. kir. brassói 24. honvéd gyalogezred csikszeredai 4. zászlóaljának laktanya udvara, valamint az elemi lőtér volt. A gyutacslövés a zászlóalj lőoktató szobájában folyt.

Az elemi lőtért négyszer kereste fel a céllövést tanuló ifjuság.

A VIII. o. 30 tanulója éles tölténnyel 5 sorozatot lőtt, a VII. o. 23 tanulója 6 sorozatot az előírt feltételek mellett.

A díjlövést, melyben a VII. osztály 23 tanulója vett részt, június 13-án tartottuk meg.

Kiosztatott 60 K díj, melyet a honvéd tisztikar adományozott, azonkívül a honvédelmi miniszter 1 ezüst és 4 drb. bronz érme.

Az I. díjat, 15 K.-át és az ezüst érmet Xántus Dávid

nyerte el, a II-ikat, 12 K-t és bronz érmet Gegő István, a III-ikat, 10 K-át és bronz érmet Csiki István, a IV-iket 8 K-át és bronz érmet Hollanda József, az V-iket, 6 K-át bronz éremmel Szőcs József, a VI-ik díjat, 5 K-át Székely Rezső, a VII-ik díjat, 2 K-át Balogh Elek s a VIII-ikat, 2 K-át Helvig Vilmos.

A csikszeredai honvéd zászlóalj részéről Surányi Ödön főhadnagy vezette a kiképzést; ügybuzgalmával és áldozatkészségével intézetünk hálás köszönetét érdemelte ki.

A céllövészetet Antal Áron tanár tanította.

III.

Írásbeli dolgozatok tételei.

1. A magyar nyelvből és irodalomból a négy felső osztályban.

V. osztály.

1. Levél barátomhoz. (Az új intézet fekvése és az épület leírása.)
2. Idősb Wesselényi Miklós báró alakja. (Iskolai.)
3. Nagy Lajos és Toldi.
4. Szondi György és Ali basa. (Iskolai.)
5. Jókai Az új földesúr c. regényének meséje.
6. A Daliás Idők I. énekének tartalma. (Iskolai.)
7. A márciusi ifjak. (Dicsőítő beszéd.)
8. A ragadozó emlősök és ragadozó madarak összehasonlítása.
9. Legkedvesebb olvasmányaim.

VI. osztály.

1. A Székelyföld mondái.
2. Mi teszi a hősköltemény tárgyát nagyszerűvé? (Iskolai.)
3. Valláserkölcsi elemek a Szigeti veszedelemben.
4. Kádár Kata c. népballada elemzése. (Iskolai.)
5. Petőfi leíró költészete. (Iskolai.)
6. A magyar nő Vörösmarty költészetében.
7. Az elégia Kisfaludy K. Mohácsa alapján. (Iskolai.)
8. A dráma szerkezete Shakespeare Coriolanusa alapján.
9. A művészet és erkölcs viszonya. (Iskolai.)

VII. osztály.

1. Középkori legendáink világa.
2. Argirus és egyéb néphistóriáink.

3. Balassi B. költészete.
4. A Zrinyiász mint eposz.
5. Kurucköltészetünk tanuságai.
6. A vallás eszméje régi irodalmunkban.
7. A felújulás korának iskolái. (Összehasonlító méltatás).
8. Kölcsey pályája, Csokonai lírája. (Szabad választás).
9. A felújulás korának nyelvtudománya.

VIII. osztály.

1. Kisfaludy Károly mint vigjátékíró.
2. Katona Bánk-bánjának méltatása.
3. Az Alföld Petőfi leíró költeményeiben.
4. A lelkizavar Arany balladáiban.
5. Az irányzatosság Eötvös A falú jegyzője c. regényében.
6. Arany egyénisége lírai költeményeiben.
7. A népiesség megnyilatkozása drámai költészetünkben Kisfaludy Károlytól fogva.
8. Elmélkedés Madách Az ember tragédiájának Pharao és Miltiades jelenetén.

1. A görögptló irodalomból.

V. osztály.

1. A görög ember rajza Homerosnál.
2. Herodotos méltatása.

VI. osztály.

1. A görög lantos költészet jellemzése.
2. Antigone tragikuma.

VII. osztály.

1. Perikles halotti beszédének ismertetése és méltatása.
2. Kölcsey A magyar nyelv ügyében mondott beszédének méltatása.

VIII. osztály.

Miért vádolták és itélték el Socratest?

IV.

Tanszerek gyarapodása.

1. Könyvtárak.

A.) Tanári könyvtár.

A könyvtár az 1911—12. tanévben a következő művekkel gyarapodott:

A.) **Ö n á l l ó m u n k á k**: Burján Károly: A kereszténység és a magyarság veszedelme, Miklóssy István: A szabadkőművesség önleplezése, Kapisztrán: A kath. egyház vagyona a történelem ítélőszéke előtt, dr. Veress Endre: *Fontes Rerum Transylvanicarum. Tomus I.* (az erdélyi püspök aj.), A magyar University Extension évkönyve az 1908/9, évről, A V. és K. M.-nek az Orsz. Tanári nyugdíj- és gyámintézet 1909. évi állapotáról való jelentése, Tanterv és tantervi utasítások az áll. elemi iskolai tanító- és tanítónőképző intézetek számára, Betürendes tárgymutató a V. és K. M. Hiv. Közl.-nek 1893—1910. évfolyamaiban megjelent rendeletekről stb., összeállította dr. Ósz Béla, (a V. és K. M. aj.), Magyarország közoktatásügye az 1910. évben, Az erdélyi róm. kath. státus igazgatótanácsának évi jelentése az 1911. évi nov. 16-ra összehívott státusgyűlés alkalmából, Az erdélyi rk. státus tanárai XV. kongresszusának évkönyve (az erdélyi rk. státus igazgató-tanácsának aj.), *Breviarium Romanum*, Kozora Endre: Egyházi beszéd, melyet kassai plebánossá történt beiktatása alkalmával mondott, L. Annaei Senecae *Epistolae CXXIII. M. Antonii Mureti notis et emendationibus illustratae*, Magyar Népköltési Gyűjtemény. VII. k., Pauler Gyula: Wesselényi Ferenc nádor és társainak összeesküvése, Kis Batzoni Benkő Károly: Csík, Gyergyó és Kászon leírások két t. i. általános és részletes

osztályokban, Kállay Ferenc: *Históriai értekezés a nemes székely nemzet eredetéről, hadi és polgári intézeteiről a régi időkben*, Orbán Balázs: *A Székelyföld leírása. I—VI.*, Orbán Balázs: *Marosvásárhely szab. kir. város leírása*, Orbán Balázs: *A barcasági tiz magyar falú leírása*, Orbán Balázs: *Toroczkó és völgyének ismertetése*, Orbán Balázs: *Brassó szab. kir. város leírása*, Thaly Kálmán: *Történelmi kalászkok. 1603—1711.*, Szilágyi Sándor: *Báthory Gábor fejedelem története*, Munkácsi Kálmán: *I. Frigyes Vilmos porosz király*, dr. Khon Sámuel: *A szombatosok*, Jakab Elek: *Szabadságharcunk történetéhez. Visszaemlékezések 1848—49-re*, Vargyas Endre: *A magyar szabadságharc története 1848—49-ben*, Kállay Ferenc: *A pogány magyarok vallása*, *Die Domkirche bei St. Veit in Prag*, *Die Donau-strecke Bázias—Ada Kaleh—Eisenes Thor u. der Curort Herculesbad. Von k. u. k. Htmn. I. R.*, *A Pest megyei székesfehérvári egyházmegyéhez tartozó, Hidegkút melletti „Mária-remete-kápolna“ ismertetése*, Augusztiny Elek: *Kassa város és Abauj-Torna vm. ismertetése*, Ignaz Franz Bergmayer: *Kriegs- u. Marine—Verfassung des Kaiserthums Österreich*, D. Nic. Hier. Gundlings: *Ausführlicher Discours über der jetzigen Zustand der Europäischen Staaten*, *A magyar nemzet története. Szerk. Szilágyi Sándor I—X.*, *Az Osztrák Magyar Monarchia írásban és képben. I—VII.*, *Magyarország III. k. 1—7. f.*, *Az Osztrák Tenger mellék és Dalmácia. 1—20 f.*, Török János: *Magyarország primása*, dr. Jósa András: *Szabolcsvármegyei Múzeum ős- és középkori tárgyainak ismertetése*, dr. Jósa András: *A gávai Katóhalom és környéke*, dr. Jósa András: *Adatok a Szabolcs-megyei őshalmokról*, dr. Jósa András: *Szabolcs vármegye őstörténete*, Zsigmond kassai püspöknek gyémántmisés szózata, Nagybánya és környéke. Szerk. Palmer Kálmán, Kassa és környéke. Szerk. Mihálik—Truskovszky—Szőnyei, Mihálik József: *A kassai Szent Mihály kápolna*, Divald Kornél: *Eperjes templomai*, Bándi Vazul: *A csíksomlyói segítő Mária szobrának története*, Bándi Vazul: *A csíksomlyói pünkösdi búcsú és más alkalmi búcsúk ájtatosságai*, A. de Gerando: *Siebenbürgen u. seine Bewohner. Aus dem Französischen von Julius Seybt*, Linberger István: *A késmárki ev. templomnak és a városi köztemetőnek*

leírása, F. Franiek : Das Gnadenbild zu Maria—Kulm, Gecser Béla : A Dunán le Zimonytól Turn—Severinig és Orsovától Herkulesfürdőig, dr. Demkó Kálmán : Lőcse város műtörténeti rövid leírása, Hentaller Lajos : Sérelmeink a Habsburgok alatt, dr. Gaál Jenő : Békés megye közgazdasági és közművelődési állapota a XIX. sz. végén, Dessewffy Arisztid : Velence, dr. Heinrich Müller : Die Repser Burg, Potemkin Ödön : Az 1849. évi magyar hadsereg feloszlásának okai az aradi és temesvári táborozással, Erdély országának három könyvekre osztott törvényes könyve, R. P. Joannes Szegedi : Tripartitum Juris Ungarici Tyrocinium, Gohl Ödön : Budapest újabb emlékérméi, Gohl Ödön : Gróf Dessewffy Miklós barbár pénzei, dr. Réthy László : Corpus Nummorum Hungariae, Adolf Resch : Siebenbürgische Münzen u. Medaillen von 1538 bis zur Gegenwart, dr. I. Hirsch : Auctions—Catalog einer bedeutenden Sammlung Griechischer Münzen, Tabulae Numismatae pro Catalogo Nummorum Hungariae ac Transilvaniae Instituti Nationalis Széchényiani, Ottó Hübners Statistische Tafel aller Länder der Erde für 1887. 36. Auflage. Herausgegeben von dr. Fr. von Juraschek, R. A. : Régi érdekes okmányok szab. kir. Bártfa város levéltárából, Molnár József : A borsód—miskolci múzeum ismertető katalogusa, Fenyvessy Ferenc : Ünnepi beszéd, Fenyvessy Ferenc : Ünnepi beszéd, tartotta Veszprém vármegye ünnepén, Pósta Béla : Útmutató az Erdélyi Országos Múzeum érem- és régiségtárában, Az E. N. M. könyvtára feles számú könyveinek jegyzéke. I. f., Az E. M. E. kiadásában és támogatásával 1859—1908. között megjelent művek jegyzéke, Az E. M. E. IV. és V. vándorgyűlésének emlékkönyve, Az E. M. E. évkönyve az 1906. és 1909. évre, Pósta Béla : Jelentés az E. N. M. érem- és régiségtárának 1907. évi állapotáról, Neufeld Armin : A Blériot-féle Sárkány repülőgép és alapelvei, Andrássovich Géza : Házinyúltenyésztés és értékesítés, A M. K. F. Sz. igazgatóságának és felügyelőbizottságának évi (1910) jelentése, Az Athenaeum kézi lexikona I. k. 1. f. (Enyeter Ferenc csendőrezredes hagyatékából aj.), Czencz József : A szóbeli egyenletek megfejtése, Körösi Albin : Földrajz. II. r., Lévy Ede dr. : Matematikai és fizikai földrajz, dr. Schmidt Ágoston : Fizikai és matematikai földrajz, Mihalovits Béla :

Természettani és csillagászati földrajz, dr. Bozóky Endre : Számтан. I—II. r., dr. Kovács Zoltán : Fizika, Makay István : Fizika, Walther—Kaufmann : Geometria. I. r., dr. Wagner Alajos : Physika, Gidró Bonifác : Számтан, Babiák—Privorszky : Geometria, Schusztér Alfréd : Német nyelvtan. II—III. r., dr. Kornis Gyula : A pszichológia és logika elemei, Arany—Szijártó : Algebra. II. r., Brózik Károly dr. : Matematikai és fizikai földrajz, Makay István : Fizika és fizikai földrajz, dr. Suták József : Algebra. I—II. r., Chinorányi—Halmos : Természettan. I. r., Ujházy László : Egyetemes történelem. I. r., Lendvay Hugó : Rajzoló geometria. I. r., dr. Siklóssy Gyula : Egészségtan, Lóky Béla dr. : Geometria, dr. Vörös Cyrill : Kísérleti természettan, Bóbita—Gerevich : Fizikai és matematikai földrajz, Balog Mór : A fizikai és matematikai földrajz alapismeretei, dr. Vörös Cyrill : A matematikai és fizikai földrajz elemei, Fehér Ipoly : Kísérleti természettan, dr. Pauer Imre : Tapasztalati lélektan, dr. Bihari Péter : Tiszta gondolkodástan v. logika, Sándor József : Az E. M. K. E. 1904., 1907., 1908., 1909. évi jelentése (Pál Gábor nyug. főgimn. ig. aj.), A nagy-szebeni tankerület III. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve (a fogarasi áll. gimn. aj.), A szegedi tankerület IV. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve (a makói áll. gimn. aj.), A győri tankerület IV. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve (a győri rk. gimn. aj.), A nagyváradi tankerület II. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve (a nagyváradi áll. reálisk. aj.), A győri tankerület V. igazgatói értekezletének jegyzőkönyve (a győri rk. főgimn. aj.), A csíkszeredai m. kir. földmives iskola jelentése az 1910—11. iskolai évről (a földmives iskola aj.), A pozsonyi kir. akadémia személyzeti létszáma és tanrendje az 1911—12. tanév I. és II. felére, A pozsonyi kir. jogakadémia évkönyve az 1910—11. iskolai évről (az akadémia aj.), Festgabe zur Feier der Einweihung des neuen evang. Gymnasial-, Bürger- u. Elementarschulgebäudes A. B. in Beszterce (a besztercei ev. gimn. aj.), Jelentés a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara kerületének 1910. évi közgazdasági viszonyairól (a keresk. és iparkamara aj.), A pannonhalmi főapátsági főiskola évkönyve az 1910—11. tanévre (a főiskola aj.), Kálvintéri : A zsidó sajtó a kereszténység ellen (a Kath. Sajtóegyesület

aj.), Beszédék, amelyek a kolozsvári m. kir. Ferencz József tud. egyetem 1911—12. tanévi rectora és tanácsának beiktatása és a tanév megnyitása alkalmával 1911. szept. 24-én tartattak, A kolozsvári m. kir. Ferencz József tud. egyetem almanachja az 1911—12. tanévre, A kolozsvári m. kir. Ferencz József tud. egyetem tanrendje az 1911—12. tanév II. felére (a tud. egyetem aj.), A m. kir. József műegyetem programja az 1911—12. tanévre, A kir. József műegyetem 1911—12. tanévének megnyitásakor 1911. szept. 24-én tartott beszédék (a műegyetem aj.), Biró Lajos : A kézdívsárhelyi Paedagógiai Társaságról (a társaság aj.), Gödri Ferenc polgármester évi jelentése Sepsiszentgyörgy r. t. város 1910. évi közigazgatási állapotáról (a város aj.), A Rosenauer : Gottfried Keller's Legenden u. ihre Quellen (a medgyesi ev. gimn. aj.), A kolozsvári Szent Imre Egyesület évkönyve. 1908—9. (a Sz. I. E. aj.), Utasítás földrengések megfigyelésére (a M. K. O. M. és F. J. aj.), H. Hubbes : Systematischer Lehrgang aus Arithmetik u. Algebra mit Berücksichtigung der Elemente der Differential u. Integralrechnung (a brassói ev. gimn. aj.), H. Jekeli : Ziel u. Stoff des Religionsunterricht auf dem Obergymnasium im Lichte neuerer Reformvorschläge u. Lehrplanentwürfe (a medgyesi ev. gimn. aj.), P. Sándor József : Jelentés az Emke 25 éves életéről (az Emke aj.), Hazai ipari beszerzési források (a m. kir. Keresk. Múzeum aj.), Avéd Jákó : Gyulafehérvári kalauz (a város aj.), Ferenczi Zoltán : A könyvtárak, mint a nemzeti művelődés eszközei, Előpataki : Aforizmak a zsidókról, Jósa János : Felelet dr. Szádeczky L. egyetemi tanár úrnak „Még egyszer a csiki székely krónikáról“ c. akadémiai székfoglaló felolvasására, dr. Juba Adolf : Az iskolaorvosi intézmény Magyarországon, dr. Theisz Gyula : Német nyelviskola. III. r. (a szerzők aj.), Lisznyai Kovács Pál : Magyarok Cronicája (Lakatos Gáspár segédlelkész aj.), Szamosi—Vida : Latin olvasó- és gyakorlókönyv (Márton István tanár aj.), Hasznos Múltságok. 1825. Első félesztendő. (az ifj. kvttár aj.), P. F. Aemilianus Nieberle : Octava Seraphica, Joannes Molnár : Praxis procuratoria (Karácsony Kristóf V. o. t. aj.), Stephanus Szegedi : Assertatio vera de Trinitate, Lambertus Danaeus : Elenchi haereticorum, Ad novas Gulielmi Genebrardi Doctoris Parisiensis calumnias

Lamberti Danaei Responsio, Joannes Jacobus Grynaeus : Enarratio brevis, Ad Nicolai Selnecceri librum, qui inscribitur Necessaria et brevis repetitio... Lamberti Danaei Responsio, De Peste Ouestiones Duae explicatae. Theodoro Beza Vezelio auctore. (Dávid András V. o. t. aj.). — b.) Folyóiratok: Hivatalos Közlöny. XIX. (a V. és K. M. aj.), Numizmatikai Közlöny. I., III—IX., X., 1—2., Erdély. XVII. 201—204., XVIII., XIX. 1—5. 7—11., XX. 1—4. (Egyeter Ferenc csendőrezredes hagyatékából aj.), E. M. K. E. IX. 3—11., X. 1—5., 11., XI. 1—6., XIII. 4—12., XIV. 1—11., XV. 1—9., XVI. 1., XVII. 2—3., XVIII. 2—3. (Pál Gábor ny. főimn. ig. aj.), Katonás Nevelés. XXVI., Egyházi Műipar. XII., Herkules. XXVIII. (a szerkesztők aj.)

B.) Vétel: a.) Őnálló munkák: dr. Wiedermann Károly: A vallás lélektana, dr. Zubriczky Aladár: Vasárnapok a Tátrában, Huszár Aladár: A szenttéavatás, dr. Kiss Albin: A középkor szelleme, dr. Trikál József: A lélek, A Szent István Társulat naptára az 1912. évre, Gardner—Schmidt: A régi Athén. I. k., Gyulai Pál: Birálatok. 1861—1903., Euripides drámái. Ford. Csengeri János, A M. T. A. kiadásában megjelent munkáknak és a folyóiratok tartalmának betűrendes címjegyzéke. 1889—1910., M. T. Akadémiai Almanach 1912-re, Szigetvári Iván: A komikum elmélete, Richard—Pécsi: Occeanografia, Walther-Gorka: A Föld és az élet története, Berget—Bogdánfy: Léghajózás és repülés, Kazinczy Ferenc levelezése. Közzéteszi dr. Váczy János. XVII—XX. k., Ferenczi Zoltán: Magyar István Az országokban való sok romlásoknak okairól, Szentjóni Szabó László költeményei. Kiadta Gálos Rezső, Szép Magelona. Kiadta György Lajos, A Kisfaludy Társaság Évlapjai. 44 k., Gombocz Zoltán: Nyelvtörténet és lélektan, Zempléni Árpád: Turáni dalok, Zempléni Árpád Istár és Gigamosz, Ossián költeményei. Ford. Kálmán Károly, Kölönte Béla: Gyergyó története a kialakulástól a határország szervezéséig, Marczali Henrik: Magyarország története, Ferenczy Zoltán: Rimay János, dr. Veress Endre: Berzeviczy Márton, Malonyay Dezső: A magyar nép művészete. III. k., dr. Philipp Kálmán: A direkt módszer, dr. Juba Adolf: Az iskolák építése és berendezése Németországban és Svájcban, Bochkor Mihály dr.: Az erdélyi

katholikus autonomia, Az 1911. évi országgyűlési törvény-cikkek, Akadémiai Almanach az 1912. évre, Körösi—Szabó : Az elemi népoktatás enciklopédiája. I. k., A Franklin kézi Lexikona. I—II. k., b.) Folyóiratok és lapok: Szent Gellért. XIII., Hittudományi Folyóirat. XXII., Magyar Pædagogia. XX., Katholikus Nevelés. V., Magyar Középiskola, IV., Orsz. Középiskolai Tanáregyesületi Közlöny. XLIV., Lehrproben u. Lehrgänge. 106—109. sz., Athenaeum XX., Katholikus Szemle. XXV., Budapesti Szemle. 409—420. sz., Magyar Figyelő. I., Erdélyi Múzeum. VI., Irodalomtörténeti Közlemények. XXI., Magyar Írók Élete és Munkái. XIV. 6—8., Magyar Nyelvőr. XL., Magyar Nyelv. VI., Nyelvtudomány. III. 3—4., Nyelvtudományi Közlemények. XL., Egyetemes Philologiai Közlöny. XXXV., Magyar Társadalomtudományi Szemle. IV., Századok. XLV., Történelmi Tár. XII., Archeologiai Értesítő XXXI., Batthyáneum. I., Uránia. XII., Ethnographia. XXII., A M. N. M. néprajzi osztályának Értesítője. XII., Botanikai Közlemények. X., Allattani Közlemények. X., Magyar Chémiai Folyóirat. XVII., Középiskolai Matematikai Lapok. XVIII., Matematikai és Természettudományi Értesítő. XXIX., Matematikai és Fizikai Lapok. XX., Archiv der Mathematik u. Physik. XVII. és XVIII., Természettudományi Közlöny és Pótfüzetek. XLIII., 101—104. sz., Rajzoktatás. XIV., Akadémiai Értesítő XXII., Magyar Könyvszemle. XIX., Művészet. X., Az Alkoholizmus. VII., Alkoholizmus Ellen. V., Jó Egészség. X., Az O. P. K. és T. Hivatalos Értesítője. V., A M. T. A. elhunyt tagjai fölött tartott emlékbeszédek. XV. 4—10., Értekezések a nyelv és széptudományok köréből. XXI. 9—10., XXII. 1—3., Értekezések a történeti tudományok köréből. XXIII. 1—2., Matematikai és Természettudományi Közlemények. XXXI. 1—2.

Gyarapodás az 1911—12. tanévben : 257 drb. 254 k. 148 f. 1460 K 60 f. értékben.

Mult évi állomány : 3687 drb. 5476 k., 1567 f. 27,172 K 44 f. értékben.

Összes állomány : 3944 drb. 5730 k. 1715 f. 28,633 K — f. Értesítő gyűjteményünk gyarapodása: 198 drb. 99 K értékben.

Mult évi állomány : 6723 drb. 3361 K 50 f. ért.

Összes állomány : 6921 drb. 3460 K 50 f. ért.

B.) Ifjúsági könyvtár.

Az 1911—12. tanévben vétel útján a következő művekkel gyarapodott:

Arany, Magyar népmese gyűjtemény (10 példány), Szinnyei, A magyarság eredete (5 péld.), Arany, Magyar politikai költészetéről (5 péld.), Barlám és Jozafát (10 péld.), Szentpétery, Brodarics históriája (10 péld.), Szalárdi, Siralmas krónikája (5 példány), Beöthy, Mikes leveleskönyve (5 példány), Alexander—Madách, Az ember tragédiája (10 péld.), Jelesírók tára 69. (5 péld.), Benedek, Toldi Miklós (5 péld.), Kéki, Világirodalom klasszikusai tart. ism. (5 péld.), Mikszáth, Fekete város, Műveltség könyvtára. III. Újkor, Népköltési gyűjtemény (4—9. k.), Schidlof—Altai, Német nyelv, Havadi, Székelyek a költők dalaiban (2 péld.), Pálinkás, Egyetemes pályamutató I/II., Gárdonyi, Bor (2 péld.), Komjáthy, Homályból (3 péld.), Karrierek, Farkas, Bajza élete (5 péld.), Riedl, Gyulai Pál (5 péld.), Balog István, Ludas Matyi (10 péld.), Gál, Peleskei nótárius (10 péld.), Juventus. 1911—12. évf., Ráskai, Vitéz Franciskó (5 péld.), Gergei, Árgirus (10 péld.), Schidlof—Honti, Francia nyelv, P. Jánossy, Az élet mellől (5 péld.), Czeisel, Igazságok a szesz italról (5 péld.), Kálmán, Dávid király Zsoltárai (2 péld.), Prónai, Futó csillagok (2 péld.), Vargha, Szent Imre emlékkönyv (2 péld.), Erdős, Aranyveder, Bartha, Toldi monda (2 péld.), Giesswein, Tört. bölcs. és szociológia (2 péld.), Bán, Képek a finn nép életéből (2 péld.), Majláth, Szocializmus és kath. (2 péld.), Platz, Tudásunk korlátai (2 péld.), Giesswein, Társadalmi probl. és ker. világn. (2 péld.), Jehlicska, Társad. kérdés és etika (2 péld.), Notter, A szabadakarat, Foerster, A nemi élet etikája, Sienkiewicz—Bányai, Dicsőség mezején.

Összesen :	175 drb.	380 K	— f. értékben.
Mult évi állomány :	4051 drb.	8659 K	41 f. értékben.
Összes állomány :	4226 drb.	9039 K.	41 f. értékben.

C.) Kölcsonkönyvtár.

Az 1911—12. tanévben a könyvtár gyarapodása a következő: a) Vétel: 234 drb. tankönyv 456 K 16 f. érték-

ben. *b)* Ajándék: Mérey Gyula szerzőtől 5 drb. tankönyv 10 K — f. és a Szent István Társulattól 50 drb. 113 K 20 f. értékben.

A könyvtár vagyona a tanév végén:

Tankönyv és szótár a múlt tanév végén 817 drb. 1884 K — f. ért.

Gyarapodás a jelen tanévben: 294 „ 579 K 36 f. „

Összes könyvállomány 1111 drb. 2463 K 36 f.

Készpénz 6376 K 15 f.

Összes vagyon: 8839 K 51 f.

2. Szertárak.

A) Történelmi és földrajzi szertár.

A múlt tanév végén volt 127 drb. térkép, 7 drb. földgömb és 120 drb. szemléltető kép a történelem és földrajz tanítására 1991 K 80 f. értékben.

Az 1911—12. tanévben gyarapodás nem volt.

B.) Philológiai szertár.

A múlt tanév végén volt 115 drb. 640 K 10 f. értékben. Az 1911—12. tanévben gyarapodás nem volt.

C.) Érem- és régiségtár.

Pénz- és éremgyűjteményünk a folyó tanévvel forduló ponthoz jutott s így mulasztást követnénk el intézetünkkel szemben, ha e történeti idővel kezdődő fejlődéskor az évről-évre szokott beszámoló keretén belül maradnánk.

Főgimnáziumunk egykori tanítványa, akit az emberi érzelem legszebbike — a hála — indított adakozásra, a jó Istenben boldogult Enyeter Ferenc csendőrezredes oly páratlanul gazdag ajándékkal halmozta el érem- és pénzgyűjteményünket, melyről az alanti felsorolásunk is eléggé tanuskodik.

Nem mondunk sokat, ha azt állítjuk, hogy megbecsülhetlen ajándéka által alapkövet nyert múzeumunk, amelynek fejlődéséhez, minthogy új otthonunkban megfelelő helyiséget is nyert, a legszebb reményünket fűzhetjük.

Megvan tehát a mód arra, hogy az eddig zsenge gyermekkorát élő gyűjtemény kulturális célokat előmozdító múzeumná nőjje ki magát idővel, de meg van adva az eszköz is, — különösképp azáltal, hogy az eddig csak felületesen átkutatott megyénk területe oly leirhatlanul gazdag régiségek tekintetében is.

S míg egyfelől minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy a föld gyomrába rejtett kincsek birtokunkba kerüljenek, másfelől sohasem tévesztjük el szemünk elől az etnografiai gyűjtemény kiépítés iránti kötelességeinket sem. E téren még rendkívüli nagy munka vár reánk.

Az 1911—12. tanév folyamán a szakszerű elrendezési és leltározási munka vette módfelett igénybe erőnket s így csupán arra jutott idő, hogy a festett tojás gyűjtemény alapját megvethessük. Ezzel kapcsolatban meg kell emlékeznünk Szlávik Ferenc (63 drb.) és Ágner Béla (75 drb.) tanárok ajándékáról, akik Csík- és Háromszék megyékből gyűjtött festett tojásokkal nagyban mozdították elő ebbeli törekvéseinket.

Néhai Enyeter Ferenc ajándéka a következő : A.) Pénzek : Magyar és osztrák pénzek ▶ Szent István (1001—1038.), 2 drb. I. Endre (1041—1063.), 1 drb. Szent László, 1063—1095.), 1 drb. Kálmán (1095—1116.), és II. Géza (1141—1161.), 9 drb. II. Béla (1131—1141.), 4 drb. II. László (1161—1162.), 1 drb. IV. István (1162—63.), 8 drb. III. Béla (1173.), és II. Endre (1235.), 7 drb. Imre (1196—1204.), 1 drb. II. Endre (1205—1235.), 2 drb. IV. Béla (1235—1270.), 34 drb. V. István (1270—72.), 4 drb. IV. Kún László (1272—90.), 5 drb. III. Endre (1290—1301.), 1 drb. Venczel (1301—304.), 5 drb. Ottó (1305—308.), 1 drb. Károly Róbert (1308—1342.), 10 drb. I. Nagy Lajos (1342—82.), 7 drb. Mária (1382—85.), 6 drb. Zsigmond (1395—1437.), 19 drb. Albert (1437—1439.), 2 drb. I. Ulászló (1440—1444.), 3 drb. V. László (1444—1457.), 3 drb. Hunyadi I. Mátyás (1458—1490.), 28 drb. II. Ulászló (1490—1516.), 46 drb. II. Lajos (1516—1526.). 20 drb. Szapolyai János (1527.), 1 drb. I. Ferdinánd (1526—1564.), 64 drb. Miksa (1564—70.), 19 drb. II. Miksa, osztrák, 2 drb. II. Rudolf (1576—1608.), 27 drb. II. Mátyás (1608—1619.), osztrák, 11 drb. II. Ferdinánd (1619—1637.), 8 drb. II. Ferdinánd, osztrák, 3 drb. III.

Ferdinánd (1637—1657.), 4 drb. III. Ferdinánd, osztrák, (1654.), 2 drb. I. Lipót (1617—1705.), 76 drb. I. Lipót, osztrák, 23 drb. I. József (1705—11.), 6 drb. I. József, osztrák, 7 drb. III. Károly (1711—1740.), 5 drb, VI. Károly, osztrák, (1713.), 10 drb, Mária Terézia (1740—80.), 38 drb. I. Ferenc császár (Mária T. férje, 1745—65.), osztrák, 3 drb. Mária Terézia (1740—80.), osztrák, 31 drb. II. József (1780—90.), 8 drb. II. József, osztrák, 19 drb. II. Lipót (1790—92.), 4 drb. II. József (1780—90.), osztrák, 1 drb. I. Ferenc (1792—1835.), 3 drb. II. Ferenc (1792—1835.), 72 drb. V. Ferdinánd (1835—1848.), 9 drb. V. Ferdinánd (1835—1848.), osztrák, 15 drb. I. Ferencz József (1848.), 92 drb. I. Ferencz József Szent István szer. dénár 1 drb. I. Ferencz József II. Béla dénár utánzat 1 drb. I. Ferencz József III. Béla dénár utánzat 1 drb. I. Ferencz József IV. Béla dénár utánzat 1 drb. I. Ferencz József I. Lajos dénár utánzat 1 drb. I. Ferencz József I. Mátyás dénár utánzat 1 drb. Ferdinánd tiroli gróf (ausztr. fhg.), osztrák tallér 1 drb. Lipót tiroli gróf (ausztr. fhg.), osztrák tallér 2 drb. I. Ferencz József (1848.), osztrák, 9 drb. Erdélyi pénzek: Báthori Zsigmond (1581—1598.), 7 drb. Bocskay István (1604—1606.), 1 drb. Báthori Gábor (1608—1613.), 7 drb. Bethlen Gábor (1613—1629.), 23 drb. I. Rákóczi György (1630—1648.), 1 drb. I. Apaffi Mihály (1661—1690.), 3 drb. II. Rákóczi Ferenc (1704—1711.), 54 drb. Lengyelországi pénzek: I. Zsigmond (1506—1548.), 11 drb. II. Zsigmond (1548—1572.), 2 drb. Báthori István (1674—1686.), 8 drb. III. Zsigmond (1586—1632.), 31 drb. II. János Kázmér (1648—1668.), 12 drb. Szobieszki II. János (1674—1696.), 1 drb. II. Frigyes Ágost (1696—1732.), 4 drb. Poniatovszky Szaniszló Ágost (1764—1795.), 6 drb. Krakkó szabad város (1815—1846.), 1 drb. B.) Érmek: II. Leopold 1790. XI. 15. 1 drb. II. Ferenc 1792. VII. 9. 1 drb. Karolina Augusztia 1825. IX. 25. 2 drb. V. Ferdinánd 1830. IX. 28. 2 drb. I. Ferencz József 1854. IV. 24. 1 drb. Erzsébet királyné 1867. 1 drb. I. Ferencz József koronázási érem 1867. 5 drb. I. Ferencz József 25 éves esküvői érem 1879. 1 drb. Belga kiállítási érem 1894. II. Leopold 1 drb. Brüsszel kiállítási érem 1897. 1 drb. Francia kiállítási érem 1900. 1 drb. III. Napoleon a párisi iparpalota építési érme 1 drb. Románia királyság

ünnepélyes kiállítási érme 1881. V. 10. 1 drb. Románia királyság kiállítási érme 1906. 1 drb. Tököli Imre érme 1 drb. Rudolf trónörökös védnök 1885. Budapest kiállítási érme 2 drb. Milánói nemzetközi kiállítási érem, 2 drb. Pécsi országos kiállítás érme 1907. évbeli. 4 drb. Székesfehérvári 1879. évi országos kiállítási érme (Zichy Jenő) 1 drb. Az alföldi és délmagyarországi kiállítás 1890. évbeli érme 2 drb. Lembergi 1894. évi kiállítási érem, 1 drb. Lembergi 1895. évi kiállítási érem 1 drb. Kossuth bankjegyek (100, 10, 5, 2 frt, 15 p. kr.). 5 drb, 1 frtos bankjegy 1888. évbeli, 1 drb.

Tanítványaink a következőket ajándékozták : A.) Pénzek : Karda Mihály II. A.) o. 1807-ből osztrák 30-as és 1882-ből 1 krajcáros (magyar), Füleki Károly II. A.) o. 1 drb osztrák 30-as 1807-ből, 1834-ből 5 centesimo (Velence) ; 1816-ból : ein Kreuzer ; 1765-ből ein Gresche ; 1868-ből 20 krajcáros (ezüst, osztrák) ; 1848-ből 5 frtos Kossuth bankó ; 1849-ből két pengő frtos Kossuth bankó és 1849-ből 30 pengő krajcáros Kossuth bankó, Kristó Joachim III. o. 1794-ből ezüst húszas, Karda Károly III. o. 1887-ből 1 krajcár és 2 drb. $\frac{5}{10}$ krajcár 1882-ből, Szász János IV. o. 1866-ből 10 centesimi (Italia) ; ugyanez 1894-ből és 1881-ből 10 kopek (orosz), Eröss Sándor III. o. 1812-ből 3 krajcáros ; 1884-ből 5 bani (román), $\frac{1}{2}$ krajcáros (osztrák) 1767-ből ; egy 5 frtos, egy 10 frtos és egy 2 frtos Kossuth bankó 1848-ből, Szép Ferenc III. o. 1861-ből 4 krajcáros ; 1859-ből 5 centesimi (Italia) ezüst 20-as 1765-ből ; 1 krajcáros (osztrák) 1860-ből 2 drb 5 frtos, 2 drb. 1 frtos, 1 drb. 10 frtos Kossuth bankó és 1 drb. 30 pengő krajcár Kossuth bankó 1849-ből, Reck Andor I. A.) o. 1812-ből 1 krajcáros (osztrák), 1858-ből 1 krajcár (osztrák), 1837-ből egy drb. 10 kopek (orosz), Domokos Péter I. A.) o. 1851-ből 1 krajcár (osztrák), Orbán Árpád I. A.) o. 1885-ből 5 bani (román) ; 1860-ből és 1858-ből 1 krajcár, 1851-ből osztrák 1 krajcáros, 2 drb. 10 krajcáros (osztrák, ezüst), Deáki Vidor II. A.) o. 1807-ből osztrák 15 krajcáros, 1 drb. II. Rudolf (1579-ből) idejéből ezüst pénz. Hajnód Árpád II. A.) o. 1800-ből 2 drb. 1 krajcáros, Búzás Márton II. A.) o. 1900-ből 10 bani (román), Orbán Ignác II. A.) 1807-ből osztrák 30-as, Wender Manó IV. o. 2 drb. réz pénz I. Ferenc idejéből,

1780-ból osztrák krajcár, Kassai Sándor I. B.) 1820-ból 20 karcáros (ezüst), 1851-ből 1 krajcáros (osztrák), 1848-ból 100 frtos Kossuth bankó, Takács Károly II. A.) o. 1907-ből One cent (Amerika); 1876-ből 1 pfenning (német); 1900-ból 1 báni (román), Kristó Joachim III. o. 1800-ból 2 drb. 1 krajcáros (osztrák), Tóth Lajos I. A.) o. 1800-ból 2 osztrák 3 krajcáros; 1763-ból 2 drb. osztrák krajcár; 1859- és 1861-ből egy krajcár (osztrák), 1891-ből 1 drb. krajcár (magyar) és 1 drb. (osztrák) ezüst pénz 1704-ből, László Mihály I. A.) o. 1800-ból osztrák 3 krajcáros, Csiby Károly I. o. 1849-ből 6 krajcár (ezüst), Salamon József II. A.) o. 1898-ből $\frac{1}{2}$ kopek (orosz); Rudics Loránt II. A.) o. 4 drb. 10 krajcáros, 1868- és 1872-ből (osztrák, ezüst), 1894-ből 20 centesimi (Italia, nikkel) 1859-ből osztrák 5-ös (ezüst), 1895-ből helvét 5-ös, Dóczi Lajos II. A. o. 1800-ból osztrák 6 krajcáros (ezüst) 1 drb. osztrák 1 krajcáros 1800-ból; I. Ferdinánd idejéből (1562.) ezüst magyar pénz Szász Béla I. B.) o. kopek 1906. (nikkel), Csiby Károly I. B.) 1867-ből 10 báni (román), 5 báni 1884-ből (román), 1—1 drb. osztrák 20-as 1870-ből (ezüst), Deáki Vidor II. A.) o. 1579-ből II. Rudolf idejéből ezüst pénz és 1860-ból $\frac{5}{10}$ krajcár (osztrák), Takács Lajos II. A.) o. 2 drb. osztrák 15-ös 1807-ből, Bokor András II. A.) o. 1899-ből 1 drb. 10 kopekes (orosz, nikkel), 1851-ből 2 krajcáros osztrák és 1 drb. 30 krajcáros Kossuth bankó, 1849-ből, Mánya László I. B.) o. 1 drb. 2 frtos Kossuth bankó Lakatos Imre II. A.) o. 1 drb. egy és 1 drb. két frtos, 1 drb. 30 krajcáros és 1 drb. 10 frtos Kossuth bankó 1848-ból, Schóbert D. I. B.) o. 1 drb. egy frtos, 1 drb. 30 krajcáros Kossuth bankó 1849-ből és ugyanaz 5 frtos 1848-ból, Becze István I. B.) o. 1848-ból 5 frtos Kossuth bankó, Trohán Antal I. B.) o. 1871-ből 10 krajcáros (ezüst), 1848-ból egy 30 és 15 krajcáros Kossuth bankó, Csomortáni László II. A.) o. 1 osztrák krajcáros 1851-ből; 1861-ből 2 drb. 4 krajcáros (osztrák), 1800-ból 2 drb. osztrák egy krajcáros és egy drb. osztrák 3 krajcáros, 1 drb. osztrák 6 krajcáros (ezüst) 1849-ből; 1 drb. 10 krajcáros osztrák (évszám meghatározhatlan), 1862-ből egy drb. 20 krajcáros (magyar, ezüst) 2 drb. 1907. évi tűzvész alkalmával megolvadt 1 koronás, 1883-ból 5 bani (román), 1 drb. osztrák 30-as. Komán József asztalos mester aj.: 2 drb. 10 krajcáros ezüst 1865-ből és 2 drb. 1 krajcáros 1861-ből.

B.) Érmek : Domokos Péter I. A.) o. Zentralverein für Bienenzucht in Österreich 1903, Xántus Vilmos I. B.) o. osztrák katonai altiszti érem, Bálint Imre II. B.) o. Emlékérem 1899. márc. 15-ére. (Petőfi és Bem.) Rudics Loránt II. A.) o. 1848-ból Kossuth érem szalaggal, Asztalos Jenő I. B. o. „Signum Memoriae“ (1848—1898.), Reck Andor I. A.) o. Szentgyörgy érem, Bokor András II. A. o. Érem a lovasberényi önkéntes tűzoltó-egylet 100 éves őrségének emlékére, Gergely Mihály II. A. o. 1906-ból érem „ezredéves történetünk, ezredévre remény nekünk.

Az összes gyarapodás 751 ezüst, 302 réz, 5 nikkell, 30 papiros pénz; 15 ezüst, 20 réz és 7 bronz érem 976 K 54 f. értékben.

A mult tanév végén volt : 3 arany, 1175 ezüst, 1690 réz, 4 bronz, 42 nikkell és 286 papír pénz; 11 ezüst, 73 réz, 52 bronz és 28 nikkell érem 1825 K 71 f. értékben.

Az összes állomány : 3 arany, 1926 ezüst, 1992 réz, 4 bronz, 47 nikkell és 316 papírpénz; 26 ezüst, 93 réz, 59 bronz és 28 nikkell érem 2802 K 25 f. értékben

Régészeti gyűjteményünk gyarapodása a következő :

1 drb. kuruckorbelt sarkantyú. Lelőhelye : Csíkszentmárton. (Nádasdy Béla aj.). Egy muszka zabola, valószínűleg a XVIII. század végétől. Bronzkori sarló s egy nagyobb és egy kisebb vágó ugyancsak a bronzkorból. Lelőhelye : Csíkszentgyörgyi mező. (Csató János tanár aj.) Egy drb. 2 fontos ágyú golyó a XVII. századból. (Kovács Gyula V. o. t. aj.). Egy kulacs a XIX. század elejétől. (Miklós Árpád II. o. t. aj.). 9 drb. 1 fontos ágyú golyó a XVII. századból. (Dávid Lajos I. B.), Dávid András II. A.), Karda K. és Kovács Lajos III. o. t. aj.)

Összes gyarapodás : 16 drb. 20 K — f. értékben.

Mult évi állomány 313 drb. 511 K 36 f. értékben.

Összes állomány : 329 drb 531 K 36 f. értékben.

D) Természetráji szertár.

Az 1910—11. tanév végén volt :

1. Állattani gyűjtemény a.) Állat 511 drb. b.) Állattani ismertető testrészt 393 drb. c) Szemléltető kép 74 drb. d) Mikroskopi praeparatum 197 drb. Összesen 1175 drb.

2. Növénytani gyűjtemény : a.) Szárfított növény 1561 drb. b.) Papírmase növényminta 48 drb. c.) Mikroskopi praeparatum 118 drb. d.) Szemléltető kép 7 drb. Összesen 1734 drb.

3. Ásványtani gyűjtemény : a.) Ásvány 2077 drb. b.) Ásványtani eszköz 13 drb. c.) Geológiai diapositiv kép 72 drb. d.) Kémiai szer és eszköz 367 drb. Összesen 2529 drb.

Gyarapodás az 1911—12. tanévben : Ajándék : 2 drb. kitömött ölyv 20 K (dr. Szlávy Tibor aj.) és 1 drb. 135 cm. hosszú krokodil 150 K (Vákár Lajos aj.).

Idei gyarapodás : 3 drb. 170 K — f. értékben.

Mult évi állomány : 5438 drb. 7831 K 78 f. értékben.

Összes állomány : 5441 drb. 8001 K 78 f. értékben.

E.) Természettani szertár.

Az 1910—11. tanév végén volt :

1. Erőműtani eszköz : 167 drb. 1787 K 40 f. értékben

2. Hangtani 45 797 K — f.

3. Fénytani 313 „ 3291 K — f.

4. Hőtani „ 88 „ 1177 K — f. „

5. Villamosság és mágnesség körébe tartozó eszköz : 243 drb. 4675 K 81 f. értékben.

6. Vegytani szer és eszköz : 393 drb. 677 K 25 f. értékben.

Az összes állomány : 1249 drb. 12,405 K 60 f. értékben.

Az 1911—12. tanévben gyarapodás nem volt.

F) Rajzszeretár.

Gyarapodás az 1911—1912. tanévben. A) Vétel : 1. Akanthus levél 4 K 80 f. 2. Csúcsív, kúszokkal és keresztirózsával 3 K 60 f. 3. Angyalfő 3 K 60 f. 4. Ökör 8 K 40 f. 5. Gyámol, akanthussal 3 K 60 f. 6. Tehén borjuval 10 K 80 f. 7. Legelő tehén 8 K 40 f. 8. Párkányrészlet, ökörszem és fogsorral 3 K 60 f. 9. Álló férfialak 14 K 40 f. 10. Cartouche Medusafővel 3 K 60 f. 11. Gótoszlop-főrszlet 4 K 80 f. 12. Ló 8 K 40 f. 13. Talppárkány, akanthus levélsorral 4 K 80 f. 14. Cartouche, angyalfejekkel 4 K 80 f. 15. Pílaszterfő 16 K 80 f. 16. Párkány-friz 12 K.

17. 2 drb. dórrend 38 K 40 f. 18. 2 drb. iónrend 48 K. 19. 2 drb. korinthusrend 48 K. 20. Faszögmérő 3 K 75 f. 21. Karikás vonalzó 16 K 50 f. 22. 45° táblaháromszög 3 K 75 f. és 23. 90° táblaháromszög 3 K 25 f. B.) Ajándék: 30 drb. színes művészi reprodukció modern művészek festményeiről (tájkép, csendélet és portrait nyomatok) 30 K. (Wender Dávid aj.). 3 drb. régi fegyver, 1 drb. régi kard és 2 drb. bilincs 8 K. (dr. Ujfalusi Jenő aj.) 3 drb. csiga 1 K 90 f. (Báldi Miklós IV. o. t. aj.), a budapesti állami felső ipariskolával kapcsolatos gipsz minta öntőműhely árjegyzéke 3 K 50 f. (Az ipariskola aj.).

Összes gyarapodás: 65 drb. 373 K 45 f. értékben.

Mult évi állomány: 764 drb. 1274 K 61 f. értékben.

Összes állomány: 829 drb. 1647 K 61 f. értékben.

G) Tornaszertár.

Az 1911—12. tanévben a gyarapodás a következő:

Vétel: 1 drb. vaskorlát 290 K, 3 drb. ugrószőnyeg 108 K.

Összes gyarapodás: 3 drb. 398 K — f. értékben.

Mult évi állomány: 637 drb. 3845 K 18 f. értékben.

Összes állomány: 640 drb. 4243 K 18 f. értékben.

H) Zeneszertár.

Az 1910—11. tanév végén volt: 28 drb. 193 K értékben.

Az 1911—12. tanévben gyarapodás nem volt.

V.

Egyesületek élete.

1. Mária-Társulat.

A főgimnázium ifjúságának Mária-Társulata az idén két tanár vezetése alatt működött. A nagyobbak társulatát Ré s János vallástanár, a kisebbeket Á g n e r Béla tanár vezette. A nagyobbak társulatának magisztratusa a következőkből alakult : Felügyelő : Tankó Károly VIII. o. t.; segédek : Bene János és Karda István VIII. o. t.; tanácsosok : Pál Vencel, Sándor Imre VIII., Ábrahám Ambrus, Bencze Béla, László Károly és Székely Rezső VII. o. t.; jegyző : Ferenczy Béla VII. o. t.; pénztáros : Székely Rezső VII. o. t.; felolvasó : Veress Dezső VI. o. t.; kapus : Hankó János V. o. t.; sekrestyések : Albert István VII. és Székely Ferenc V. o. t.; előénekes : Tankó Károly VIII. o. t. A kisebbek magisztratusa : Felügyelő Kristó Joáchim III. o. t.; segédek : Magyar Gerő és Molnár László III. o. t.; jegyző : Molnár József III. o. t.; tanácsosok : Fejér Béla, Szép Ferenc, Bodó Imre, Péter Sándor, Endes István III. o. t., Kozma Gyula II. o. t.; felolvasó : Endes István III. o. t. A nagyobbaknál a tagok száma : 64, ezek közül 53 avatott és 11 jelölt; a kisebbeknél a tagok száma : 46, akik közül 9 avatott és 37 jelölt. Mindkét társulat vasárnap tartotta gyűléseit és pedig a főgimn. két osztályában. A gyűléseket megbeszélések, szavalatok, énekek és felolvasások által igyekeztek vonzóbbakká tenni. Gyűlés után a két társulat tagjai a főgimn. kápolnájába vonultak, melyet kegyelmes Főpásztor urunk 6081—1911. sz. kegyes leiratával a kongregáció hivatalos kápolnájának és egyben *nyilvános* kápolnának nyilvánított ki s ott végezték a kongregáció szokásos

ájtatosságát. Nagybőjtben a keresztúti, májusban pedig a mult évhez hasonlóan naponkint a májusi ájtatosságot végezték, melyen nem tagok is szerepeltek szavalataikkal.

Mindkét társulat tagjai havonkint közös gyónást és áldozást végeztek, de igen sokan többször, némelyek naponkint is áldoztak, amit megkönnyebbitett azon körülmény, hogy a tanuló ifjuság már reggel $\frac{1}{2}$ 6 órakor hallgatott szt. misét. A szentségek gyakori vételében nagy segítségünkre voltak Márkos Endre csiktaplocai lelkész és Simonfi József csikszeredai segédlelkész urak, kik hetenkint egyszer, sőt néha többször is bejöttek az intézetbe gyóntatni. Fogadják ezért a Mária-Társulat s az intézet hálás köszönetét.

A Mária-Társulat június 9-én a következő 21 ifjút vette fel tagjai sorába: Lajos Balázs VIII., Sándor Lajos VII., Ferenczy Gyula VI., Bakó Gábor, Csiby Károly V., Darvas István, Eigel Mihály, Markovits Árpád, Miske Vilmos, Pfeiffer Jenő, Simon József, Szabó Lajos IV., Bodó Imre, Endes István, Fejér Béla, Kristó Joáchim, Magyar Gerő, Miklós Gergely, Molnár József, Molnár László, Szép Ferenc III. o. t. — A felavatás után a régi tagok is megújították ígéletüket. Az idén, a prézes hosszabb betegsége miatt, nem hívták össze az intézetből már eltávozott régi tagokat, hanem csak megújító lapot küldöttek mindegyiknek, melyen eddig is már mintegy 250 régi tag újította meg ígéletét.

A fölavatási beszédet Váradi Gyula mikóujfalvi plebános úr mondotta, ki magas szárnyalású, világos beszédével igen mély hatást tett nemcsak az ifjuságra, hanem főképen a jelen volt felnőttekre.

Az avatási szertartást Meisel József brassói apát-főesperes-plebános úr végezte, ki az avatás után példákban gazdag, mélyen szántó beszédben az ifjuságot főképen a szt. tisztaság erényére figyelmeztette. Hálás köszönet úgy a felavató apát úrnak, mint a szónokló plebános úrnak.

A szép avatási ünnepély után a főgimn. tornacsarnokában házi ünnepség volt a következő műsorral:

1. Óh szűz Anyánk, Rosenbersky—Csimától, énekelte a vegyeskar.

2. „Hanno leánya“, melodráma. Zenéjét szerzette : Lakatos Miklós III. éves tanítóképezdei növendék. Szövegét írta és előadta Ambrus János éretts. növendék.

3. „Ave Maria“, duett Koós—Rostitól, melynek első versszakát Ferenczy Béla VII. és Madaras Sándor VI. o. t., második versszakát Molnár János VII. és Balla Sándor VI. o. t., harmadik versszakát mind a négy növendék énekelte.

4. „A szentek unokáihoz“, Mindszentytől, szavalta Bene János éretts. növendék.

5. „Serenade“, Haydntól. Előadták :Baky József éretts. növ., Kertész Béla, Gereöffy Géza VII., Tiltscher Menyhért VI. o. t.

6. „Mikor én nagy diák leszek“, párbeszéd, melyet Ágner Béla főgimn. tanár írt és Fejér Béla és Molnár László III. o. t. adott elő.

7. „Tiszta szűz“, énekelte a vegyeskar.

8. „Sejanus“, történeti dráma 5 felvonásban. Irta G. B. Lemoyne, átdolgozta Cassián, melyet 24 ifjú adott elő igen sikerült módon. Az előadás sikeréhez nagyban hozzájárult Brassai Károly főgimn. tanár, ki a mult évben készített 2 díszletet kijavította és nagyobbította, úgyhogy most a díszlet 3 m. helyett 4:15 m. magas, a háttér 5 m. helyett 6 m. hosszú. Azonkívül 2 ugyanolyan nagyságú új díszletet is festett. Fogadja a társulat őszinte háláját és köszönetét, melyet már az ünnepélyen a társulat vezetője tolmácsolt. A sikerben nagy része volt Orbán Mihály adótiszt úrnak is, aki az ifjúsággal az énekszámokat oly szép eredménnyel betanította, miért is hálásan emlékszük meg a társulat róla is. Reméljük, hogy ezek az ünnepélyek nemcsak az ifjúságra lesznek jó hatással, hanem kihatnak a közönségre is, mely lassankint tapasztalatból fogja megismerni a kongregáció működését s akkor majd eloszlanak a különféle balvélemények, melyeket most még sokan táplálnak a Mária-Társulatok felől.

2. Önképzőkör.

Alakuló gyűlését szeptember 8-án tartotta. Tisztviselők voltak: Karda István VIII. o. t. elnök ; Tankó Károly VIII. o. t. főjegyző ; Bene János VIII. o. t. titkár ; Ambrus János,

Lajos Balázs VIII., Csiki János és Ferenczy Béla VII. o. tanulók bíráló bizottsági tagok; Ábrahám Ambrus VII. o. t. aljegyző; Gegő István VII. o. t. pénztáros.

Az alakuló gyűlésen kívül volt 9 rendes, 2 nyilvános, 2 dísz- és 2 redkívüli gyűlés. A körnek volt 55 rendes és 42 rendkívüli tagja. Az önképzőkörnek ezidétt nemcsak a tanulók magánszorgalmának és munkásságának gyarapítása a célja, hanem az újabban felvetődött alkoholelles mozgalom pártolása is. A gyűlések tárgya: írásbeli dolgozatok ismertetése és bírálata, szavalatok és azok bírálata, olvasás, felolvasás, szabadelőadás, ének és zene.

A rendes gyűléseken elhangzott 34 szavalat, melyek közül dicséretes elsőfokú volt 5, I. fokú 14, II. fokú 14, III. fokú 6. Szaválásban kitűntek: Ambrus János, Baky József, Bene János, Kádár István, Tankó Károly, Zakariás Bálint VIII., Balogh Elek, Bors István, Darvas Albert, Ferenczy Béla VII., Madaras Sándor VI. és György József V. o. tanulók.

Szabadelőadásokat tartott Zakariás Bálint VIII. o. t. Felolvasások száma 17. Ebből 1—1 esik Ambrus János, Fejér Gerő (3 szakaszban), György Imre, Tankó Károly VIII., Albert István, Csiki János, Ferenczy Béla VII. o. tanulókra, 2 Lajos Balázs VIII., 1 Zakariás Bálint VIII. és 4 Bene János VIII. o. tanulókra. Zenével léptek fel Baky József, Csiki Károly VIII., Wender Tibald V. o. tanulók.

Énekeltek Imets Akos, Zakariás Bálint VIII. (duett) és Tankó Károly VIII. o. tanulók.

Monológot adtak elő Ambrus János VIII. és Helvig Vilmos VII. o. tanulók.

Dialógot: Bene János és Ferenczy Béla.

A bíráló bizottsághoz beérkezett 76 dolgozat, nem számítva a különböző pályázatokra beérkezett 37 dolgozatot. Ebből 61 értekezés, 13 szépirodalmi, 1 fordítás (németből), 1 zenemű.

A kör október 6-án az aradi vértanúk emlékéért díszgyűléssel ünnepelte. Körvezető tanár a következő megnyitó beszédet mondotta:

„Az ifjuságnak legnagyobb érdeke, hogy erőit s tehetségeit kifejlessze s e révén boldog s munkaképes életnek vessen meg alapját. Ez a föladat isteni

törvény s isteni hivatás is.“ E szavakkal indul el, Mélyen Tisztelt Közönség és Kedves Ifjak, a mi ifjuságunk sokaktól irigyelt lapja új évi útjára. A nagy magyar filozófus püspöknek ritka erős szónoki nyelve ezeket az igéket vési oda a „Zászlónk“ homlokára, hogy lássa meg és hallja meg és vésse a szívébe minden magyar ifjú : az ő hivatásához nagy odaadás és lelkesülés kell, az ő feladatának megoldására kitartó munkával és törekvő iparkodással kell fölfegyverkezni. De amit ebben az iparkodásban különösen hangsúlyoz a lánglelkű Prohászka, Kedves Ifjak, az, hogy azt senki helyettünk el nem végezheti. Ha vannak is segítőink, irányítóink, oktatóink, de önmagunk neveléséről s tehetségeink tulajdonképeni fejlesztéséről csak ott lehet szó, ahol a gyermek, az ifjú önmaga kezdi a földatot látni és belátni, ahol önmaga fogja és kezeli magát, szóval, ahol a nevelésben önmaga szerepel mint első, öntudatos, készséges tényező.

Ilyenforma gondolatoknak volt nem régen is alkalmam kifejezést adni s örömet ismétlem azokat egy nagy ember tekintélyének súlyával most, ebben az ünnepies pillanatban, amikor e fényes új palotában először ad nyilvánosan életjelt magáról ifjuságunk „Önképzőköre.“ Hiszen az önképzésnek, a tudatos önművelésnek arany igéi ezek.

Vajha minden ifjú megértené és megfontolná mélységes tartalmukat ! Hiába az iskola minden törekvése, ha magunk őszinte nekilendüléssel nem akarunk.

Az emberi lélek nem grammofon, amelynek üres lapjára belebeszélhetünk akármit. Élő valóság az, melynek arravalóságait csak megindítják külső eszközök, de igazi fejlődését magának kell munkálnia.

Ennek az egyedül gyümölcsöző magunk-művelésének, ennek a semmivel nem pótolható autodi-

daxisnak kertje, alkalmas tere a mi „Önképzőkörünk,“ Mélyen Tisztelt Közönség, amely ime ma, e gyászos emlékű napon lép a nyilvánosság elé.

Mintha küzdelmes nemzeti multunk tragikumai kísértene abban is, hogy amikor nekünk az ép említettem okból örülnünk kellene, sajgó érzések töltik el keblünket. Hiszen igaz: agg Kliónak ércablája vézése közben sokszor toltult könny a szemébe. De sötétebb szomorúság sose ülte meg a lelkét — bár voltak nekünk Mohácsaink s bukott el nem egyszer Rákócziás ügyünk — sose ülte meg a lelkét sötétebb szomorúság, mint ma, mint okt. 6-án. Fáj nekünk, hogy gyászkeretes a kép, melyet bemutatunk. De a fátyol alatt ott van a nemzeti szín, az emlékezés melanchóliájába belerezdül egy-egy zöngéje a jövő reményének. Egy-két vonása a mai nap historikumának ifjú lelkek derűjén szűrődik át és azért kedves lesz, azért — bizton hiszem — jóleső öröm birtokában távozik el e szerény diszgyűlés végén a Mélyen Tisztelt Közönség, mely szíves megjelenésével a 13-ak örök emlékének is áldozott. Nem nagy stílű, amit adunk. De az „Önképzőkörnek,“ az iskolának nem is célja tapsok kultusza, nagy méretű művészkedések produkálása. Egyszerű, meghitt családi ünnep ez. S oly jól esik érdeklődőket látunk itt. Oly jól esik családi ünnepünkön képviselve látnunk a szülők nagy sokaságát, hacsak pár taggal is. Mert bizony, Mélyen Tisztelt Közönség, család és iskola, szülők és nevelők elvégre is egymásra vannak utalva, egymás kiegészítői. S nem volt a pedagógia művelői között tán soha általánosabb az óhaj, mint ma, hogy a nevelés nagy és fontos munkájának e két egyformán lényeges faktora közelebb jöjjön egymáshoz. Hogy a rideg közönynek az a vastag kínai fala, mely a

társadalmat, a szülőket az iskolától, az iskolai élet minden megnyilvánulásától elzárja, leomolják végre. Hogy mi sok minden sajnálatos következménye van e semmi alapon nem helyeselhető ferde állapotnak, hogy mennyi mulasztás terheli ebben a tekintetben a társadalmat, mennyi az iskolát, most nincs módunkban fejtegetni.

De hogy a helyzet tarthatatlan, hogy az iskola és szülők közötti viszonynak, kapcsolatnak — melyet talán a viszonytalanság szóval lehetne ma legáltalában jellemezni — közvetlenebbé, bensőségesebbé kell lennie, mutatják azok a reformtörekvések, amelyek erre vonatkozóan kivált nagyobb városokban — mondhatnók — hetirenden vannak. Ankéteket tartanak a nevelés legaktuálisabb problémáiról a szülők bevonásával. Szülők fogadására külön termet nyit meg minden újonnan épített iskola. És sok-sok egyéb úton igyekeznek összevezetni azt a két legtestvérőbb és sajnos igen sokszor mégis idegen nyesegetőjét, ápolgatóját ifjú hajtásoknak, akiket a próza nyelve tanítónak és szülőnek — tágasabban iskolának, társadalomnak nevez.

Hogy ebben a tekintetben egészségesebb közszellem alakuljon ki nálunk, igen alkalmasoknak látom én erre ilyen és hasonló üléseinket, ünnepélyeinket. A nevelés szempontjából igen előnyös, hogy az a tanuló, az a pirkadó gyermeki lélek, bár ünnepesebb órákban, egy levegőt szívjon vezetőit megértő, őket értékelő s velük együttérző szülőivel. A nevelő-oktatás munkája korántsem ismeretek elsajátítása csupán! Az érzületvilág izgékony talaja az, ami, ha kapálatlan marad, sok gazt terem, de ha együttes, szociális érzések izzó kohójában salakjától megvál, nagy tetteknek, erkölcsi jellemnek lesz melegágya. Az olyan

iskolai ünnepély, amelyen szülő és tanító erkölcsi alapon nyugvó, humánus érzések láncával egybefűzött barátokként borongnak a multon, építgetik a jövőt s gyönyörködnek egyúttal a tanítvány, a gyermek szárnypróbálgatásán, a legideálisabb előkészítője annak a jobb világnak, amikor szülői ház és iskola, nagymegértően egymást valóban támogatják, hogy közös fáradozásuk gyümölcsében egykoron nagy legyen közös örömük is.

Ilyen gondolatoktól elteltén üdvözlöm én örömmel a megjelenteket és kérem szíves közreműködésüket e jelzettem gyümölcsözőbb közös iskolai szellem kialakítására és kérem erkölcsi- és mert az „Önképzőkör“-nek anyagi gondjai is vannak és mert a jutalom reménye erős rugója volt és marad kívált az ifjú munkásságnak — alkalomadtán kérem ez ifjusági kör részére anyagi támogatásukat is.

Ezzel „Önképzőkörünk“ első diszgyűlését megnyitom.

Ünnepi beszédet mondott azután Karda István elnök, alkalmi felolvasást tartott Bene János titkár ; szavaltak Baky József, Zakariás Bálint VIII. o. tanulók. Közreműködött az ifjusági ének- és zenekar.

Az 1848. március 15-iki események emlékére fényes ünnepséget rendezett a kör, a következő műsorral:

1. „Nabukó“ nyitány, játszotta az ifjusági zenekar.
2. Ünnepi beszéd, mondotta Karda István elnök.
3. „Három március“, írta és szavalta Ambrus János VIII. o. t.
4. „Riadó“ a férfikar előadásában.
5. Alkalmi felolvasás, tartotta György Imre VIII. o. t.
6. Hegedű-duett ; előadták : Baky József és Wender Tibald.
7. „1848—1912.“ Dialóg ; írta és Baky Józseffel előadta Bene János VIII. o. t.
8. „Kuruc dalok“, énekelte a férfikar.

9. „Március 15^a”; írta: Zakariás Bálint VIII. o. t.; szavaltta: Ferenczy Béla VII. o. t.

10. Beszámolás a pályatételekről, Kádár Ferenc, önk. vezető tanár.

11. Rákóczi-induló.

A pályatételek eredményének kihirdetését körv. tanár következő beszéde előzte meg:

Mélyen tisztelt közönség!

Kedves ifjuság!

Március 15-ének méltó megünneplése olyan iskolai hagyomány, melyet feledni nemzeti Geniusunk elleni bűn volna. Emlegetik ugyan, hogy ez a nap alkotását tekintve, nem is olyan jelentős. Igazi eredményeket, messze kiható pozitívumokat a forrongó időnek más szakai hoztak. S ez lehet igaz is. Ámde az eredmények, alkotások mérlegelésénél nem jön-e figyelembe az a folyamat, mely lüktető erejében ezeket szülte? A vég nem függ-e a kezdettől? A finalé elhaló akkordjaiban nem reszket-e ott a nyitány alaptonusa? Március 15-ike oly fönséges kipattanása a nemzeti akaratnak, oly nyitánya a másfél évig zúgó fegyverzajos drámának, melynek hatása, nyoma, melynek szelleme ott lebeg az események zajgó vizei felett. S ez a szellem, ez a hangulatérték az, melyet mi márciusinak nevezünk, mely ott ragyogott a nagy idők ifjainak égő arcán és tűzes szemében s melynél nem igen magyarázhatóan, de drágább örökségünk a 48-as időkben nincsen. Ezért nagy, ezért fényes, ezért varázslatos és kell hogy ilyen legyen minden igaz magyar ifjú előtt ez a két szó Március Idusa! Ezért kell évről-évre meghajtanunk zászlónkat e nagy nap neves és névtelen hősei előtt. Ezért kell újra meg újra ünnepelni március 15-ikét: hogy melegséget, lelkesedést merítsünk abból a nagy tóból,

melybe a nemzeti érzések és örök vágyakozások tűz-patakjai akkoron összefolytak. Azért kell ünnepelni kivált az ifjuságnak e napot : nehogy elhaljon az a nagy energiakészlet, mely annak emlékeiben forrong.

Ünnepelni kell a régi márciust, hogy előkészítsük az újat. És úgy kell ünnepelni a régit, hogy annak sugaraiból fonódjék meg az új.

Mert bizony, mélyen tisztelt közönség, lesz még új márciusa a magyarnak ! S tán nincs is messze már az idő, mely méhében rejt. A régi nagy március korhadt kereteket bontott s új sáncokat nyitott. A haladó idő megvénítette azóta ezeket is s ma már ismét régi keretek bomlásának recsegése hallik. A gazdasági evolúció, a tőke és munka örökös harca olyan irányú fejlődést hord magában, mely társadalmi be- és elrendezkedésünk reneszánszát követeli. Új március szele zúg a levegőben. Aki ezt nem hallja, annak nincs füle. Csakhogy féltő, nehogy a március 15-ike helyett március 4-ikék nőjék ki magukat. Akkor vértelen forradalom helyett nemcsak veres, de véres is lesz. A szocializmus kétségtelenül föl nem tartóztatható folyamat. S aki ennek gátat akarna vetni, úgy tenne, mint az a jámbor rövidlátó, ki földugja a folyót, hogy földjét el ne öntse. Gátszakadás után nagyobb a rombolás ! Az új március tehát be fog következni, ha akarjuk, ha nem. Csakhogy a lelke, a szelleme nem lesz-e tagadása a régi dicsőnek ?

A régi március levegőjében felnőtt ifjúság lesz hivatta arra, hogy ez be ne következzen. Az az ifjúság, amely megérti és helyesen fölfogja a modern idők legsúlyosabb értékmérőjét : a m u n k á t. Ma már sokkal inkább, mint valaha, mindenki annyit ér, amennyit dolgozik. Olyan fogalom ma már a munka

fogalma : mely jogokat követel és oszt. És egyedül követeli és osztja a jogokat. S ha ehhez a fogalomhoz nem járul nemzeti hagyományok színe és illata, akkor én az új márciust nem várom.

De faji büszkeséget szavaló ifjuság se hozza meg azt üdvöt adóan, ha a munka nem acélozza izmait. A mai nap, az ifjuság legszebb ünnepe, tehát joggal veszi keretébe az önképzés munkájának latolgtatását is. Kedves régi szokást gondolunk felújítani akkor, midőn az önként vállalt munkásság fokozására kitűzött pályatételek eredményéről ily fényes keretek között az Önképzőkör legdíszesebb ünnepélyén számolok be. Ünnepeljük ilyeténképpen nemcsak a szép multat, de a fővőt kialakító munkát is. S ünnepeljük azokat a kedves és igazán nemes gondolkozású férfiakat, kik az iskola iránti meleg érdeklődésüknek folyományaként anyagiakban járultak hozzá az ifjuság munkálkodásának fokozásához. Ünnepeljük azokat az ifjakat, kik elég bátrak neki vágni s elég erősek kitűzött célokat elérni.

Meg kell azonban vallanom, hogy engem a kijelölt 8 tételre beérkezett 29 pályamunka, ha számban ki is elégit, de súlyban, minőségben nem. Nem látok elég önállóságot bennök, de annál több kapkodást, ez bántó tünet. Aki nem törekszik legalább önállóságra s aki nem pirul más eredményeinek sajátjaként feltüntetése miatt, az gyáva.

Gyáva népnek pedig nincs hazája s ne is legyen.

Mindamellett vannak olyan dolgozatok is, melyek elejét veszik a mai ünnepies hangulatunk megromlásának. (Az alábbi eredmény kihirdetése után :)

Ezekben akartam mélyen tisztelt közönség az önképzőköri munkásság műhelyébe bepillantást nyújtani s midőn szives türelmüket tovább feszíteni nem

akarva, pontot tesztek írásomba, engedjék meg, hogy hálás köszönetet mondjak szíves megjelenésükért és érdeklődésükért, mellyel ifjúságunk szárnypróbálgatásait kísérni méltóztatnak. Versenyternek nézem én ezt a termet, ahonnan: szellemi aeroplánok szálldosnak a levegőbe. S úgy hiszem, minél lelkesebb publikum rokonszenvétől kísérve indulnak el, annál magasabbra szállnak e hajók.

Meleg köszönet ezért még egyszer! Éljen a közönség!

A pályatételek a következők voltak:

1. „Igaz-e, hogy a szerzetesi intézmény korát multa?“
Jutalma: 10 K. Kítüzte: Rész János hittanár.

2. „Természeti képek Mária-dalainkban“. Jutalma 10, esetleg 20 K. Kítüzte Csató János tanár.

3. Ágner Béla tanár tétele: „A Székelyföld mondái“. Jutalma 10 K.

4. Az Önképzőkör tételei: a) „Árgirus a magyar irodalomban“, 15 K jutalommal. b) „Csíksomlyó irodalmi multunk szolgálatában“; jutalma 15 K.

5. Dr. Csedő András csíkszeredai ügyvéd úr tétele „A kuruckor költészete“. Jutalma 20 K.

6. Dr. Györgypál Domokos csíkszeredai vm. tisztii főügyész úr tétele: „Ocskay alakja“. (Jellemrajz). Jutalma 20 K.

7. Stoiber Ottó tanár pályatétele: „A népdal sajtóságai Petőfi költészetében“. Jutalma 10 K.

1-re bejött 8 pályamunka. Pályadíjat nyert Lajos Balázs VIII. o. t. Dicséretet kapott Bene János VIII. o. t. titkár.

2-ikra érkezett 1 pályamű. Dicséretben részesült, szerzője: Bene János VIII. o. t.

3-ikra beérkezett négy pályázat. A díjat Madaras Sándor VI. o. t. nyerte el.

4-ikre négyen pályáztak és pedig az a.) alattira ketten, kik közül a nyertes Kádár István VIII. o. t.; a b.) alatti tétel díjából Csiki János VII. o. t. 10 K szorgalomdíjat kapott, a megmaradt 5 K-t Xántus Dávid VII. o. t. kapta egy más tételre beérkezett dolgozatáért.

5-ikre beérkezett 3 mű. Jutalmat nyert Kádár István VIII. o. t. Bene János szintén jutalomban részesült, elnyerve püspök úr Ónagyméltóságának a legrövidebb és leg-tömörebb dolgozatra felajánlott 10 K jutalmát.

6-ikra jött 3 pályamunka, 15 K-t nyert Bene János VIII. o. t., 5 K-t Tankó Károly VIII. o. t.

7-ikre beérkezett 6 drb. pályamunka. Nyertes: Bene János VIII. Dicséretre érdemesek a Fejér Gerő és György Imre pályamunkái.

A kör Karda István elnököt és Tankó Károly főjegyzőt 15—15 korona jutalomban részesítette. Bene János, mint a kör egyik legmunkásabb tagja megnyerte a Püspök úr 10 K jutalmát, a kör pedig Zakariás Bálintot, mint másik munkás tagot 10 koronával jutalmazta. A legjobb szavalónak adni szokott 5 K jutalmat Ambrus János VIII. o. t. érdemelte.

A gyűléseket főtisztelendő Kassai Lajos igazgató és a tanári kar gyakran látogatták meg s nyilatkoztak elismeréssel a kör működéséről.

A kör belső életének egyik fontos mozzanata a kiküldött revideáló bizottságnak ama ténykedése, melynél fogva alapos javításokkal és az alapszabályoknak aktuális módosításával igyekezett az Önképzőkört régi sablonos szokásaitól megtisztítani és magasabb színvonalra emelni. Mennyiben sikerült ezt elérni, élénk bizonyítéka ennek a sokoldalúság, mely a kör egész működését jellemezte, s a Püspök úr ónagyméltóságának egy látogatása alkalmával tett magas elismerése és a munkásság fokozására kitűzött díjai.

A kör számára 3 folyóirat járt: Élet, Új Idők, Vasárnap Ujság.

A pénztár állása.

a.) Bevételek:

1. Vagyoni állapot a mult tanév végén	208 K 90 f.
2. Az 1911—12. iskolai évben a mult évi hátrálék áthozatalával tagsági és bírság díjakból begyűlt	211 K 78 f.
	<hr/>
Összes bevétel:	420 K 68 f.

b.) Kiadások:

1. Folyóiratokra : 1.) Vasárnapi Ujság	20 K 20 f.
2.) Élet	20 K 12 f.
3.) Új Idők	20 K 22 f.
2. Zöldgalyakra, irodai szerekre és meghívókra	17 K 50 f.
3. Jutalmakra	75 K — f.
	<hr/>
	Összes kiadás 153 K 04 f.
	Marad összesen : 267 K 64 f.

3. Kiránduló egyesület.

Az egyesület Antal Áron tanár vezetésével működött; pénztárosa Karda István VIII., titkára Ferenczy Béla VII. és ellenőre Veress Dezső VI. o. tanuló volt.

Kirándulást az egyesület a folyó tanévben nem rendezett.

Az egyesület múlt évi vagyona, melyet az iskolák pénzalapjának pénztára kezel, 5541 K. 68 fillér.

A folyó tanévben az egyesület 73 tagjától befolyt 73 K tagsági díj. Az egyesületi vagyon tehát a tanév végén 5710 K 13 f.

Itt említjük meg, hogy a VI. o. növendékei Csató János tanár vezetésével május hó 21-én első sorban a tusnádi szorosnak és környékének geológiai tanulmányozása végett kirándulást rendeztek. Megtekintették ezenkívül még a bükszádi üveggyárat, Málnás fürdőt, a szénsavsűrítő gyárat, a téglá- és cserépgyárat és Tusnádfürdőt.

VI.

A tanév lefolyása.

Beírások és vizsgák. A fennálló gyakorlat alapján az I—III. osztályos tanulók felvétele július 1—5. napjain, a IV—VIII. osztályosok felvétele és valamennyinek beírása szept. 1—2. és 4. napjain folyt le. Már július első napjaiban az előjegyzések során az I. o.-ra jóval több jelentkezett, mint amennyi egy osztályba befogadható, ezért az I. osztály párhúzasítása iránt az igazgató a főtanhatósághoz az előterjesztést kellő időben megtette s ennek alapján az engedély megadtván, a tanévet két első osztállyal, és mivel az I. osztály az 1910—11. tanévben is párhúzasos volt, két II. osztállyal nyitottuk meg. A párhúzasos osztályok felállításával járó költségeket (4800 K-t) Csíkvármegye fizette. A tanév elején és a tanév folyamán beíratott összesen az I. osztályba 100, a II-ikba 86, a III-ikba 54, a IV-ikbe 50, az V-ikbe 25, a VI-ikba 32, a VII-ikbe 24, a VIII-ikba 32, összesen 399 nyilvános és 4 magántanuló. Az ünnepélyes „Veni Sancte“ (szept. 5) megtartása után a tanítás megkezdődött szept. 6-án és a szabályszerű szünnapok kivételével megszakítás nélkül folyt június 10-ig; e hónap többi részét a vizsgák foglalták le.

A VIII. osztály vizsgája május 6-án, a magántanulóké 24—25-én, a többi osztályoké június 13—22. napjain folyt le a rokon tárgyak csoportosításával, osztályonként a hittanon kívül három csoportba osztva.

A tankerületi főigazgató úr más helyen lévén elfoglalva, vallás- és közoktatásügyi miniszter úr intézetünkben az érettségi vizsgák vezetésével dr. Kiss János urat, pápai praelatust, a budapesti tud. egyetem rektorát bízta meg, kinek elnöklete alatt június 11—14-ik napjain folytak le a

vizsgálatok. Az erdélyrészi r. kath. státust Fejér Sándor, Csikmegye alispánja képviselte.

A május 11-én tartott hittani érettségi vizsgán, valamint az évvégi hittani osztályvizsgákon Bálint Lajos főesperes-plebános, püspöki biztos elnökölt.

Vizsgák a tanév kezdetén. A javítóvizsgákaugusztus 31-én tartottuk meg. A javító vizsgálatot tett 39 tanuló közül 38 sikeresen állotta ki a vizsgálatot, egyet pedig osztályismétlésre utasítottunk. Felvételi vizsgálat nem volt. Ugyancsak augusztus 31-én egy III. osztályos tanuló sikeres pótlóvizsgálatot tett.

Változások és helyettesítések a tanári karban. A jelen tanévben a tanári testületben számos változás történt. A főtanhatóság Pál Gábor kir. tanácsos, igazgatónak a saját kérésére félévi szabadságot adott s az igazgatói teendők végzésével Kassai Lajos r. tanárt bizta meg, akit aztán a Pál Gábor nyugdíjazása után 1911. december 17-én kelt leiratával rendes igazgatónak nevezett ki.

Pál Gábor mint tanár és igazgató 35 évet töltött intézetünknel s a tanári pálya önzetlen szeretetével, a székely ifjúság nevelése iránti eszményi lelkesedésével, nagy tudásával, szigorú lelkiismeretességével s egyéni és családi életének nevelő példájával az erdélyi r. kath. státus nevelés-oktatásügye terén elévülhetetlen érdemeket szerzett. Nemcsak hasznos ismereteket terjesztett és erkölcsöket nemesített, hanem iskolánkat a támadások ellen erélyes hangon védelmezte, közéleti tevékenységével a tanári állás tekintélyének emelésére hatott s a közelebbi 15 év alatt az új gimnázium létesítése érdekében szóval és írásban kifejtett munkásságával csak tetézte érdemeit. A testület a nyugalomba vonult igazgató érdemeit jegyzőkönyvileg megörökítette, amelynek kivonatát egy nagyobb számú küldöttség adta át neki.

Ugyancsak félévi szabadságot kaptak Jakab Antal és Pap András r. tanárok is. Előbbinek helyettesítésével Venczel Józsefet, az utóbbiéval Buszek Gyulát bizta meg a fthg., akiket azután a Jakab és Pap nyugdíjazása után a V. és K. M., illetve a fthg. rendes tanároknak kinevezett.

Jakab Antal 31 éves csiksomlyói tanárkodása ideje alatt a nevelés és oktatásügy fáradhatatlan harcosa volt,

aki tanártársainak és tanítványainak osztatlan szeretetét és becsülését érdemelte ki. Ugyanezt mondhatjuk Pap Andrásról is, aki hosszabb ideig működött a csíksomlyói főgimnáziumnál is. Valamennyiüknek nyugalomba vonulásuk alkalmával a fthg. elismerését és köszönetét fejezte ki.

A Márton István távozásával megüresedett magyarlatin nyelvi tanszékre a fthg. Kádár Ferenc okleveles tanárt helyettesnek s azután december 1-től rendes tanárnak nevezte ki. Az üresedésben levő 15. tanszékét a testület helyettesítés útján töltötte be.

Az I. és II. osztály párhuzamosítása miatt még három tanerőre lévén szükség, a fthg. Ágner Béla és Borzsovay Bélát nevezte ki, a 3. tanerő helyettesítésével pedig a testületet bizta meg.

A már évek óta üresedésben levő tornatanári állásra a fthg. Sz. Fülöp Elek okleveles tornatanárt nevezte ki egy próbaévre, akit már március 1-től kezdődőleg véglegesített is.

Rövidebb ideig tartó helyettesítésre több ízben volt szükség; hosszabb ideig — két hónapig — Rész János vallásanárt kellett betegsége miatt helyettesíteni.

A tanulmányúton levő dr. Sz. Nagy Gyula r. tanárt az egész tanéven át Borcsa Gergely okleveles tanár helyettesítette.

* * *

Itt emlékszünk meg Sipos Sándor nyug. főgimn. rajztanárnak elhúnytáról, aki 30 évig volt a csíksomlyói főgimnáziumnak érdemes tanára. A testület koszorút helyezett a boldogult koporsójára s az ifjúsággal együtt testületileg vett részt a temetésen. A sírnál az igazgató mondott az elhunyt érdemeit is méltató gyászbeszédet. Emlékét híven meg fogjuk őrizni.

Tanári értekezletek. A tanári testület alakuló értekezletét szeptember 3-án tartotta meg. Ezenkívül a tanév folyamán 12 rendes és 2 rendkívüli értekezletet tartott. A rendes értekezleteken az előírt ügyekről tanácskozott, a két rendkívülin pedig egy tanuló fegyelmi ügyét s a tanári könyvtárnak nyilvánossá tételét tárgyalta.

Ismeretterjesztő előadások. A brassói 24. honvéd gyalogezred Csíkszeredán állomásozó zászlóalja parancs-

nokságának megkeresésére a tanári testület készséggel vállalkozott a zászlóalj tovább szolgáló altisztjeinek és altisztjelöltjeinek ismeretterjesztő előadások tartására. Előadást tartottak: Kassai Lajos és Ágner Béla 1--1 előadást az alkohol káros hatásáról, Buszek Gyula 3-at „Magyarország földrajza tekintettel a mezőgazdaságra, iparra és kereskedelemre“ címen, Kádár Ferenc 1 előadást a polgári ügyiratokról és Venczel József 2-öt a villamosság gyakorlati alkalmazásáról.

Ezenkívül a helybeli Oltáregyesület egyik estélyén Csató János „A geológiai korszakok összehasonlítása a teremtés hat napjának sorrendjével“ címen tartott demonstrációval és vetítéssel kísért előadást. A Karczfalván tartott Kath. Népszövetség gyűlésén Antal Áron a kath. sajtóról és Ágner Béla az alkoholizmusról beszélt.

Alkoholelles mozgalom. Az erdélyi r. kath. státus középiskoláiban működő tanárok egyesületének 1911. ápr. 19-én Gyulafehérvárt tartott közgyűlésén Jaklovszky Dénes székelyudvarhelyi főgimn. tanár indítványt terjesztett elő az alkoholelles iskolai egyesületek alakításáról. A közgyűlés az elfogadott indítványt az alkoholelles iskolai egyesületek tervezetével együtt felterjesztette jóváhagyás végett a főtanhatósághoz. Ezen indítvány alapján azután a főtanhatóság 1114—911. ig. tan. sz. a. az alkoholelles iskolai egyesületek szervezésére vonatkozólag megtárgyalt tervezetet elfogadta és ilyen egyesületeknek alakítását mindenik tantézetben ajánlta. A testület a mozgalom megindítására és irányítására Szlávik Ferenc tanárt kérte fel, aki a kivitel módozataira nézve dr. Kőrösy György dési áll. főgimn. igazgatótól és Jaklovszky Dénes székelyudvarhelyi r. kath. főgimn. tanártól kapott hasznos útbaigazításokat, akiknek ezúton is köszönetet mondunk. A kérdés tanulmányozása alapján legcélszerűbbnek látszott, hogy a mozgalom megindítása ne külön egyesület, hanem az Önképzőkör keretében történjék. A mozgalom megindítására Bene János VIII. o. t. vállalkozott, aki kis korától teljesen absztinens. Az Önképzőkör 1911. nov. 26-iki gyűlésén „Az alkoholizmus“ címen felolvasást tartott, amelyben ismertette az alkohol káros hatását s feltűntette az ellene való küzdelem szükségességét. Indítványára a kör kimondta, hogy az

alkohol élvezete káros az egyénre, társadalomra és hazára nézve mind az erkölcsi, mind az anyagi szempontokat tekintve s az ellene való küzdelem szükséges. A gyűlésen jelenlevő gr. Majláth G. Károly erdélyi püspök úr Ő nagyméltósága a maga részéről is helyesli a mozgalom megindítását s ámbár kijelenti, hogy a kis mértékben időnként élvezett alkohol nem épen káros hatású, mégis a temperancia helyett az absztinenciát ajánlja, mivel a temperáns, — ha gyenge az akarateréje — sokszor túllép a kellő határon. A gyűlés az indítványt a magáévá tette. A taggyűjtés során 36 felsőbb osztályos tanuló jelentkezett, hogy kész a jelen tanévre teljes absztinenciát gyakorolni. Az Önképzőkör december 10-iki gyűlésén Bene János jelentést tett a mozgalom eredményéről s felolvasta azok nevét, akik készeknek nyilatkoztak a fogadalom letételére. Felhívta egyúttal őket, hogy fontolják meg, vajjon képesek lesznek-e fogadalmukat megtartani, s kifejtette, hogy a fogadalom megszegése nem lenne férfias cselekedet. A fogadalmat, amely így hangzott: „Alulírottak ezennel ünnepélyesen és nyilvánosan megfogadjuk, hogy a folyó 1911—12. tanévben teljesen tartózkodni fogunk a szeszes italok élvezetétől“, 34-en irták alá. Az Önképzőkör 1912. február 4-iki gyűlésén Tankó Károly VIII. o. t. „Az alkohol és a szociális kérdés“ és április 14-én Lajos Balázs VIII. o. t. „A jellemnevelés és absztinencia“ címen tartott felolvasást. Ugyancsak április 14-én délután az intézet tornacsarnokában dr. Stein Fülöp „Az alkohol“ c. értekezését az ifjuság és tanári testület jelenlétében felolvasta Szlávik Ferenc tanár. A képek vetítését Csató János és Buszek Gyula tanár végezte. Minden ifju belépődíj címen 10 f.-t fizetett. A begyűlt összegből a költségek kifizetése után 25 K 22 f. maradt fenn, amelyet a mozgalom céljaira fordítunk. Fogadalmukat később ötön megszegvén, az absztinensek száma az év végen 29 volt.

Hivatalos látogatások. Püspök úr Ő nagyméltósága ebben a tanévben is meglátogatta intézetünket. November 24-én érkezett városunkba s rövid itt időzés után Csík-somlyóra ment, ahonnan 25-én d. u. tért vissza és 27-én távozott el városunkból. Ittléte alkalmával úgyszólván minden idejét az ifjuság közt töltötte: gyóntatott, jelen volt a taní-

tási órákon, résztvett az Önképzőkör gyűlésén stb. Az ifjúsághoz úgy megérkezése, mint eltávozásával beszé- det intézett, buzdítva őket, hogy legyenek tiszta életűek, keressék fel minél gyakrabban az Oltáriszentségben jelen- levő isteni Megváltót, vetkezzék le rossz indulataikat s járuljanak minél gyakrabban a szentáldozáshoz, az igazi jó egyedüli kútforrásához. A tanári testülettel az ifjúság nevelésére vonatkozó fontos kérdéseket beszélt meg eltá- vozása előtt. Ittléte felemelő, lelkesítő hatással volt mind a tanárookra, mind a tanulókra.

Kuncz Elek tankerületi főigazgató úr október 20—23. napjain végezte el rendes évi iskolalátogatását, melynek eredményéről az ő elnöklétével tartott értekezleten jegyző- könyvet vettünk fel, amelyet a főtanhatósághoz felterjesz- tettünk.

Intézetünket a f. tanévben számosan tekintették meg, köztük az eperjesi kir. kath. gimnázium 35 tanulója 2 tanár és a sepsiszentgyörgyi ref. Székely Mikó kollegium 28 növendéke az igazgató és 3 tanár kíséretében.

Irányadó rendeletek és fontosabb mozzanatok. 1. Helyi nagyjaink kultuszát — túlterhelés nélkül — a fthg. helyesli. 3934—911. p. sz.

2. Helyi tanterv alkalmazását a fthg. helyesli, csak- hogy a helyi viszonyok ismertetése ne essék az előírt anyag rovására. 3935—911. p. sz.

3. Ellenőrző értekezleteken csakis a hanyag tanulókat kell megróni s ezek nevét kell a jegyzőkönyvbe bevenni. 3947—911. p. sz.

4. A tanulmányi kirándulásokon résztvevő tanárok költségeinek megtérítéséről a fthg. esetről esetre határoz. 3948—911. p. sz.

5. A kémiai, fizikai és természettudományi gyakorlatok bevezetését -- ha túlterheléssel nem járnak — a fthg. ajánlja. 3950—911. p. sz.

6. Alkoholelles egyesületek alakítását ajánlja a fthg. 3952—911. p. sz.

7. A kath. szépirodalom és művészet pártolását és megismertetésük érdekében irodalmi matiné rendezését ajánlja a fthg. 3996—911. p. sz.

8. A pornográfia ellen erélyes küzdelemre buzdít a fthg. 4012—912. p. sz.

9. A VI. honvédkerületi parancsnokság köszönetet mond a testületnek az altiszteknek tartott ismeretterjesztő előadásokért. 1552—911. és 1867—912. sz.

10. A honvédelmi miniszter rendelete a tanárok katonai fegyvergyakorlatra való behívása ügyében. 64911—1911. sz.

11. A vm. alispánjának értesítése, hogy a zenetanítás céljára megszavazott 400 K-t utalványozza. 1240—911. mj. sz.

12. Az I. és II. párhuzamos osztály beállítását, mivel a vármegye törvényhatósága az ehhez szükséges három tanár fizetését megszavazta, a fthg. elrendeli. 5231—911. p. sz.

13. Játék helyett céllövést tartani a nyári hónapokban nem lehet. 5740—911. p. sz.

14. A vm. alispánjának értesítése, hogy a megye magánjavainak igazgatótanácsa a francia nyelv tanításának díjazására az 1911—12. tanévre 400 K-t szavazott meg. 1074—1911. mj.

15. A tanulók bizonyítványait az illetők tartozásai miatt visszatartani nem szabad. 6322—911. p. sz.

16. Az intézet kápolnája nyilvános jellegű. 6081—1911. p. sz.

17. Utasítások az ifjúság vallásosságának ápolására. 7419—911. p. sz.

18. A helyettesítési díj 10 hónapra osztva számíttatik akkor is, mikor a helyettesítést a helyettesített tanár fizeti. 819—912. p. sz.

19. Az igazgatók jövőre állásuknál fogva tagjai a státuszgyűlésnek. 1746—912. p. sz.

20. Az ifjúság erkölcsi nevelése érdekében a fthg. előírja a tanárok teendőit. 2026—912. p. sz.

21. Intézetünk részére az 1912. évre 32,000 K fenntartási államsegélyt utalványoz a V. és K. M. 2405—912. p. sz.

22. A kolozsvári kerületi tornaversenyen az ifjúság erkölcsi és egészségi okokból nem vehet részt. 2688—912. p. sz.

23. A helyettesítések díjazására nézve a fthg. rendelete. 1692—912. p. sz.

24. A V. és K. M. 60,000—912. sz. rendelete a taná-

rok nyugdíjügyével kapcsolatban szükséges intézkedések tárgyában. 3593—912. p. sz.

Iskolai ünnepségek. Az önképzőköri ünnepségeken kívül, amelyekről már megemlékeztünk, nagy fényvel ülte meg az intézet védőszentje, Szent Imre királyi herceg emlék-ünnepét november hó 12-én. Az ünnepség műsora, amely szentmise után a tornacsarnokban az ifjuság, a tanári testület és díszes közönség jelenlétében folyt le, a következő volt: 1. Bevezető zene Verdi „Traviatá“-jából. Előadta a gimn. zenekara. 2. Ünnepi beszédet mondott Iványi Antal tanár. 3. Himnusz Szent Imréhez. Énekelte a vegyeskar. 4. Istenhez, Kőrösi Albintól. Szavalta Ambrus János VIII. o. t. 5. Vonós hármás, Masastól. Előadták Baký József VIII., Kertész Béla és Gereöffy Zoltán VII. o. tanulók. 6. Szent István, Földváry Istvántól. Szavalta Bene János VIII. o. t. 7. Szent Imre herceg... , Kersch Ferentől. Énekelte a férfikar. 8. A pathmosi látnok, Váradi Antaltól. Szavalta Ferenczy Béla VII. o. t. 9. Induló. Előadta a zenekar.

November 19-én (boldog emlékű Erzsébet királynéknévünnepén) és ápr. 14-én (az 1848. évi törvénycikkek szentesítésének emlékére) az ifjuság ünnepi szentmisét hallgattott s mindkét alkalommal az igazgató méltatta a nap jelentőségét. Végül május 18-án az utolsó előadási óra helyett a béke eszméjéről hallott az ifjuság megszívlelendő oktatást, melyet szintén maga az igazgató tartott.

Vallás-erkölcsei állapot. Az ifjuság a téli hónapok kivételével mindennap testületileg vett részt a szentmisén tanárai kíséretében. Az internátusban lakók a téli hónapokban is naponként hallgattak szentmisét. Vasár- és ünnepnapokon szentmise előtt a kápolnában exhortáció volt. Résztvett az ifjuság tanáraival együtt a helybeli plebánia templomban tartott szokásos egyházi körmeneteken is (búzaszentelő, Úrnapja.)

A kath. vallású ifjak a tanév folyamán négyszer végeztek szent gyónást és áldozást együttesen: szeptember hóban, az adventi és nagybőjti időszakban és pünkösöd után. A nagybőjti időben, febr. 28—29. és márc. 1—3 napjain, püspök úr Ő nagyméltósága felkérésére Halmay János (P. Antal) felsőeöri (Vasm.) plebános úr lelki gyakorlatokat tartott az ifjakkal, amelyeknek végén az ifjuság tanáraival együtt gyónt és áldozott.

A megállapított napokon kívül vasár-, sőt hétköznapokon is — különösen a bentlakók közül — sokan járultak a szent áldozáshoz. Volt egy pár mindennapi áldozó is.

Fegyelmi állapot. Az ifjuság erkölcsi magaviseletének részletesebb elbírálását a hátrább következő táblázatok tüntetik fel. Itt általánosságban annyit jelezhetünk, hogy az ifjuság legnagyobb része erkölcsi viselet tekintetében a jogos várakozásnak megfelelt. Kisebbszerű fegyelmi eseteken kívül azonban — sajnos — egy súlyosabb természetű fegyelmi eset is fordult elő. Egy eltévelyedett növendéket lopás miatt az intézetből el kellett távolítani. Úgy erről, mint az ellenőrző értekezleten felmerült fegyelmi esetekről a szülőket értesítettük, hogy közreműködésükkel gyermekeik rendre és pontosságra szoktatását elősegítsék s ebben a tekintetben a tanárok nevelő munkáját támogassák.

Egészségi állapot. Az ifjuságnak majdnem 50%-a az internátusban volt elszállásolva, ami egészségügyi szempontból nem mondható valami kedvezőnek, mivel a 100 növendék befogadására épített internátus helyiségei alig voltak elegendők ily nagy számú ifjuság befogadására. Ennek a zsufoaltságnak az volt az oka, hogy a szemináriumot még nem építették fel s ezért — a vármegye törvényhatóságának engedélyével — 50 alapítványos növendéket is ide kellett elhelyezni.

Szerencsére azonban járványos betegség nem volt sem a bentlakó, sem a küntlakó növendékek közt. S ha az alább felsorolt nem ragályos betegedési esetek száma kissé nagy is tűnik fel, az általános egészségi állapotot — tekintetbe véve az elszállásolási viszonyokat — nem mondhatjuk épen kedvezőtlennek.

A betegedési esetek neme és száma a következő volt: tüszős mandulalob 12, torokhurut 12, hörgihurut 14, tüdőcsúcshurut 2, fültőmirigylob 2, középfüllob 2, szemkőthártyahurut 9, szaruhártyalob 1, árpa a szemben 1, orrvérzés 4, fogszú (foghúzás) 30, főfájás 3, tüdőlob 1, influenza 2, gyomorhurut 16, bélhurut 5, vérszegénység 1, kelés 12, mirigydag 1, csúz 3, izzag 6, scabies 1, kötőszövetlob 1, csonthártyalob 1, csipőizületi gyuladás 1, fagyás 2, ficam 1, zúzott seb és zúzódás 10, izületi rándulás 1, vágott és szúrt seb 2, összesen 159 eset.

VII.

Az ifjuság érdemsorozata.

Az érdemsorosokban előforduló számjegyek ismertetése.

1. *Erkölcsei magaviselet.*

1 = jó ; 2 = szabályszerű ; 3 = kevésbé szabályszerű.

2. *Előmenetel az egyes tárgyakban.*

1 = jeles ; 2 = jó ; 3 = elégséges ; 4 = elégtelen.

Rövidítések : g. kath. = görög katolikus ; g. kel. = görög keleti ; ref. = református ; ág. ev. = ágostai evangélikus ; izr. = izraelita ; fm. = felmentve ; ism. = ismétlő ; mt. = magántanuló ; pv. = pótlóvizsgát tett.

I. A.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettudomány	Számítás	Rajzoló geometria	Szépírási	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
András József	2	2	2	2	2	2	3	3	3	3	—	1
Antal Elek	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	—	1
Antal István	2	3	4	3	3	3	2	2	2	3	—	1
Antal G. Lajos	3	3	3	3	2	3	2	2	1	1	—	1
5 Antal Vidor	3	3	3	3	2	3	3	3	2	3	—	1
Bartalis József	3	3	3	3	4	2	2	3	2	2	—	1
Benedek István	3	3	4	3	3	2	2	2	2	3	—	1
Benke Lajos	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1
Botár Simon	2	3	4	3	3	4	3	3	2	2	—	1
10 Burda Remig	3	2	3	3	3	1	2	1	2	2	—	1
Csató Antal	2	3	3	2	3	1	2	2	2	2	—	1
Csató Gusztáv	3	3	4	4	3	4	3	3	1	3	—	1

I. A.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Szépíráás	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
Csergőly Zoltán	3	3	4	3	3	3	2	3	2	3	—	1
Darvas Béla	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	—	1
15 Dobos Jenő	2	2	3	1	1	2	2	2	2	2	2	1
Dóczi Sándor	3	2	3	3	1	1	2	2	2	1	—	2
Domokos Péter	2	2	2	2	1	1	1	1	2	1	—	1
Fazakas Dénes	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	—	1
Fejér Imre	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1	—	2
20 Ferencz Elek	3	3	3	3	2	2	2	2	3	2	—	1
Gál Domokos	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Gál József	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	—	1
Gál Kálmán	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	—	1
György Adolf	1	1	1	1	1	1	1	1	2	3	—	1
25 Holcz János	3	3	3	3	1	2	3	3	2	2	—	2
Incze János ref.	2	3	4	3	3	2	3	3	2	2	—	1
Jakab Ferenc	3	3	4	3	3	3	3	2	1	2	—	1
Kajtsa Sándor	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	—	1
Kiss Ferencz ref.	2	3	3	3	1	2	2	3	2	3	—	1
30 Klein Rezső izr.	2	3	3	3	2	2	2	3	3	—	2	2
Kovács Antal	1	1	2	1	1	2	2	2	2	2	—	1
Kőszegi Domokos	2	3	4	4	3	3	3	2	3	3	—	1
Kristó Endre	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	—	1
Kuna József	3	4	4	4	3	4	3	3	3	3	—	1
35 Mánya József	3	3	4	4	2	3	2	3	2	2	—	1
Miklós István	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2	—	1
Orbán Árpád	2	3	4	3	3	2	3	3	2	3	—	1
Petres József	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Reck Endre	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—	1
40 Sándor Géza	2	3	4	4	3	3	3	2	3	2	—	1
Szabó István	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Szász Ferenc	3	4	4	3	3	3	3	3	1	2	—	1
Szász Rudolf	3	4	4	3	3	2	3	3	2	2	—	1
45 Takó ...	2	2	2	2	1	1	3	2	2	2	—	1
Tamás István	2	3	4	3	2	2	3	3	2	3	—	2
Texe János	2	2	3	3	3	2	2	2	3	1	—	1
Tóth Lajos	2	2	2	2	1	2	1	2	2	3	—	1
Trohán József ism.	1	2	2	2	1	1	1	2	1	3	—	1
50 Veress Lajos	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1

Összesen : 50.

I. B.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Szépíráás	Tesztgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
	András Lázár	3	3	4	4	2	3	3	3	2	3	—
Antal Árpád	1	2	3	2	1	1	2	3	2	3	—	1
Antal Dezső	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	—	1
5 Apponyi Imre ref.	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1
Asztalos Béla	3	4	4	4	3	4	3	3	2	3	—	2
Asztalos Jenő	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	—	1
Bács István	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	1
Báldi Imre	3	4	4	3	3	3	3	3	1	3	—	2
Becze István	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	1
10 Botár Elek	2	3	3	4	3	3	2	3	2	3	—	1
Csató András	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Csibi Lajos	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Dávid Lajos	3	3	4	3	3	3	3	3	1	2	—	1
Deáki Béla	2	2	1	2	2	3	2	2	1	2	—	1
15 Dobos Albert	3	4	4	4	3	4	3	3	3	2	—	2
Dóczy András	3	3	3	3	3	3	3	2	fm	2	2	1
Elekes Imre	3	3	4	3	2	2	2	3	1	3	—	1
Fazakas József	1	1	1	1	1	1	1	1	fm	1	—	1
Ferencz Pál	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
20 Fülöp János	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2	—	1
Gál Sándor	3	3	2	3	2	2	2	3	fm	1	—	1
Gergely Aladár	3	2	3	3	2	2	2	3	2	2	—	1
Grossberg Izidor izr.	3	4	4	4	4	4	4	4	2	—	—	2
Holló Mátyás	3	3	4	2	3	3	3	2	3	3	—	1
25 Hozó Albert	3	3	3	3	2	2	3	3	2	3	—	1
Imets Gábor	2	2	2	3	2	2	3	3	2	3	—	1
Incze Jenő	3	3	3	3	3	3	3	1	2	3	—	1
Karda Áron	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	—	1
Kassai Sándor ref.	2	3	4	4	2	3	3	2	fm	3	—	2
30 Kovács Gyula	2	3	3	3	1	3	3	2	3	2	—	1
Lázár Ferencz	3	4	4	4	3	4	4	3	3	3	—	1
Mánya László	2	2	3	3	1	3	3	2	1	2	—	1
Mihály László	3	4	4	3	3	3	4	2	fm	3	—	1
Pál Károly	3	4	4	4	3	4	3	2	2	3	—	1
35 Péter Antal	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	—	1
Potoczki Jenő	2	3	3	4	3	4	3	3	2	2	—	2
Ruszuly Dénes	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	—	1

I. B.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Szépíró	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
Sándor János g. kath.	2	3	3	3	3	3	3	3	fm	3	—	1
Sánta Imre g. kath.	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	—	1
40 Simon Lajos	2	2	3	2	1	3	2	3	fm	3	—	1
Sóbert Dezső	2	3	3	3	2	3	2	3	1	3	—	1
Szabó Gyula	2	2	1	3	2	2	3	3	2	3	—	1
Szász Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Tamás Dezső	3	2	3	1	3	2	3	3	1	3	—	1
45 Trohán Antal	3	3	3	2	1	3	2	3	1	3	2	1
Zathureczky Zsigmond	2	2	3	3	2	2	2	3	1	2	—	1
Xántus Vilmos	3	1	2	3	2	2	2	2	1	3	2	1

Kimaradt: Becze Gergely, Vágási Béni és Virág Félix.

Összesen : 50.

II. A.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Szépirod.	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
Antal Béla	1	3	3	3	2	3	2	2	2	2	—	1
Antal Ferenc	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1
Bakó Árpád	3	3	3	3	2	4	2	2	3	1	2	1
Bancsina Szilveszter	3	3	3	3	2	3	2	3	2	2	—	1
5 Bartha Károly	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1
Bálint Mihály	2	1	2	1	1	2	2	3	2	2	—	1
Beke Bénéiam	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	—	1
Benkes Bénéiam	2	2	3	1	1	3	2	3	3	2	—	1
Bokor Endre	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1
10 Búzás Márton	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	—	1
Császár Nándor	2	2	2	3	2	3	3	2	3	2	—	2
Csedő András	3	3	3	4	2	4	2	3	2	2	—	2
Csomortáni László	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	—	1
Csutak László	3	3	3	4	3	4	3	2	2	3	—	1
15 Dávid András	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	—	1
Deáky Vidor	3	3	3	4	3	2	2	2	2	2	—	2
Dobos Árpád	3	2	2	3	2	3	3	3	3	2	—	1
Dóczy Lajos	1	2	3	3	2	3	3	3	2	2	2	1
Fejér Ferenc	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1
20 Ferenczi László	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	—	1
Fried Sándor izr.	2	3	3	3	2	3	3	3	3	—	—	1
Füleki Károly	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—	1
Gábosy Balázs	2	3	4	4	3	3	3	3	2	2	—	1
Gál Aladár	2	3	3	2	3	3	2	2	3	2	—	1
25 Gál Lajos	3	3	3	2	2	4	3	2	2	2	—	1
Hajnód Árpád	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	—	1
Karda Mihály	1	1	1	2	2	1	2	1	1	1	—	1
Kóródi Albert	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—	1
Lakatos Imre	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	—	1
30 Madaras Károly ref.	1	3	3	3	2	3	2	1	1	—	—	1
Mihálykó János	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	—	1
Miklós Árpád	3	3	4	3	2	4	3	3	3	2	—	1
Morvay László	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	—	1
Orbán Ignác	3	3	3	3	2	3	2	2	2	2	—	1
35 Péterffy Sándor	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	—	1
Rudits Lóránt	2	3	3	3	2	2	1	3	2	2	—	1
Salamon József	2	2	2	1	1	2	2	3	3	—	—	1

II. A.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettudomány	Számítás	Rajzoló geometria	Szépíró	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
Szabó András	3	3	4	3	3	4	3	3	2	2	—	1
Takács Károly ref.	1	2	3	2	2	3	3	2	fm	—	—	1
40 Takács Lajos ref.	1	1	2	3	2	2	3	2	fm	1	1	1
Tompos Lajos	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—	1
Zsigmond Antal	3	3	4	3	3	4	3	2	1	2	—	1

Vizsgálatlan maradt : Kánya István.

Kimaradt : Biró Imre.

Összesen : 44.

II. B.) osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajz és geometria	Szépirod.	Testgyakorítás	Ének	Zene	Magaviselet
	Antal Károly	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	—	1
	Ágoston István	3	2	3	2	1	3	2	2	2	2	—	1
	Balázs József	3	2	2	2	1	3	2	2	2	2	—	2
	Balló Béla	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	—	1
5	Balogh Imre	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	—	1
	Bálint Imre	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1	1
	Birta József	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	—	1
	Bodó Lajos	1	1	2	1	1	2	2	2	1	2	—	1
	Borbáth Jenő	1	2	3	3	1	2	3	2	2	2	—	1
10	Domokos Imre	3	2	3	3	2	3	3	3	2	2	—	1
	Domokos Jenő	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	—	1
	Eröss István	3	3	3	2	3	3	2	3	3	2	—	1
	Ferencz Árpád	2	3	2	3	2	2	3	3	3	2	—	1
	Filó János ref.	1	3	3	3	2	3	3	2	1	2	2	1
15	Gergely György	3	2	2	3	1	3	3	2	2	2	—	1
	Gub Márton	2	2	2	1	2	3	2	2	2	2	—	1
	György István	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	—	1
	Hunyadi László	2	1	1	1	2	2	2	1	1	2	—	1
	Kalamár László	3	3	4	4	3	4	3	2	2	2	—	1
20	Kajtár Márton	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	—	1
	Kádár Rezső	1	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1
	Kelemen Andor	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	—	1
	Koncz Árpád	3	3	3	3	3	3	2	3	1	2	—	1
	Kozma Gyula	2	1	1	1	1	1	1	2	1	2	—	1
25	Kukuly József	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	—	1
	Lányi Ferenc	2	3	3	3	1	3	2	2	2	2	—	1
	Lebovits Izidor izr., ism.	2	3	3	3	2	3	3	2	1	2	—	1
	Májfer Ferenc izr.	1	3	4	4	4	4	3	2	1	2	—	2
	Németh Mátyás	2	3	3	3	2	3	2	1	3	3	—	1
30	Orbán Vencel	1	2	2	2	2	3	3	2	fm	3	—	1
	Petres Ferenc	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2	—	1
	Péli Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	—	1
	Péter István	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	—	1
	Porumba Jenő	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	1
35	Romfeld János	2	3	4	3	2	2	3	4	fm	2	—	2
	Sántha Gergely	3	3	3	3	3	3	2	2	1	2	—	1

II. B.) osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló geometria	Szépirod.	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
Sántha János g. kath.	3	3	3	3	2	3	1	2	1	2	—	1
Szávai Aurél g. kath.	3	3	4	3	3	4	3	3	2	2	—	1
Tompos Sándor	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	1

Vizsgálatlan maradt: Szentes Ernő.

Kimaradt: Ördögh Dezső és Szentes Géza.

Összezen : 42.

III. osztály.

A tanuló neve	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítan	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
Antal Ilyés	2	2	2	2	3	3	3	2	2	2	—	1
Baranyai István	3	2	3	2	3	3	4	2	3	2	—	1
Barcsai József	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	—	1
Bálint Dezső	1	3	2	3	3	3	3	2	2	2	—	1
5 Beke Lajos	2	3	3	3	4	4	3	3	3	2	—	2
Bocskor Ferenc	2	4	3	4	3	4	4	4	3	2	—	2
Bodó Gábor	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
Bodó Imre	1	1	1	2	1	2	2	2	3	2	—	1
Bors Ádám	2	3	3	2	2	3	3	2	1	2	—	1
10 Bors Ágoston ism.	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2	—	2
Csáki Árpád	3	3	4	3	4	4	3	2	2	3	—	2
Csiki István	2	3	4	3	4	3	3	2	2	2	—	2
Czikó László	2	3	4	3	4	4	4	3	3	2	—	2
Endes István	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	—	1
15 Eröss Sándor	1	2	3	2	3	3	3	2	2	2	—	1
Fejér Béla	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1
Gáspár Árpád	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1
Gegő Szilárd	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	2
György Béla	1	1	2	2	1	1	2	1	3	2	—	1
20 Gyögy János	2	3	3	3	4	3	3	2	1	2	—	1
Imcs László	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Karda Károly	1	3	3	3	3	3	3	2	1	2	—	2
Kedves Antal	3	3	3	3	4	3	2	2	1	2	—	1
Kegyves József ref.	2	2	3	2	3	2	2	3	3	—	—	1
25 Kiss Pál ref.	1	1	2	1	1	2	1	3	2	—	—	1
Kovács Antal	2	4	4	4	3	3	4	3	1	3	—	2
Kovács Lajos	2	3	3	3	3	3	3	2	1	2	—	1
Kristó Jóákim	1	1	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1
Kuna Géza	2	3	3	3	4	3	3	3	2	2	—	1
30 Lajos Gyula	2	3	3	3	3	3	4	3	2	1	—	2
László Gáspár	3	3	3	3	3	2	3	2	2	1	—	1
Lux József	2	3	4	3	3	3	3	3	1	3	—	2
Magyar Gerő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
Márton Mihály	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2	—	1
35 Menschik Árpád	2	3	4	3	3	3	4	4	2	2	—	1
Miklós Gergely	2	3	3	3	2	3	2	2	1	2	—	1
Molnár József	1	2	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1

III. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Földrajz	Számítás	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Magaviselet
	Molnár László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	—	1
	Pál Dávid	2	3	3	3	3	3	3	2	3	2	—	1
40	Péter István	2	3	3	3	4	2	4	3	2	1	2	1
	Péter Sándor	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	—	1
	Rancz Ignác ism.	3	2	2	3	3	2	2	1	1	2	—	1
	Rancz Károly ism.	3	3	1	3	3	3	3	3	2	2	—	1
	Román Domokos	1	2	1	2	3	3	3	3	fm	1	1	2
45	Román Viktor	3	4	3	4	4	4	4	3	2	2	—	1
	Szekeres István	2	2	2	2	2	2	1	2	3	2	—	1
	Székeddi Dénes	2	2	3	2	3	3	3	2	2	2	—	1
	Szép Ferenc	1	2	2	2	2	2	1	1	2	1	—	1
	Tompos István ism.	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2	—	1
50	Trohán Béla	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2	—	1
	Ugron Béla	1	3	2	3	3	2	3	2	2	1	2	1
	Vágási Béla ism.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2	—	1
	Vágási Vilmos	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	—	1
	Xántus Ernő	2	3	3	3	4	4	4	3	2	3	—	1
	Török Ferenc pv.	2	1	1	2	2	3	2	1	—	—	—	—

Összesen 55.

IV. osztály.

A tanuló neve		Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Testgyakorlás	Ének	Zene	Gyógyászat	Magaviselet
	Antal Kálmán	2	2	2	2	1	1	2	2	3	2	—	—	1
	Bartha Lajos ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	—	—	1
	Bartha László	3	3	2	3	3	2	2	2	1	2	—	—	1
	Báldi Miklós g. kath.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	—	1
5	Bermann József	1	3	3	4	1	3	3	3	2	—	1	—	1
	Bocskor Dávid	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1
	Boga Lukács ism.	2	1	1	3	3	2	2	1	1	2	2	—	1
	Botár Géza	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	—	—	1
	Botár László	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	—	1
10	Csiky József	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2	—	—	1
	Csiszér Károly	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	—	1
	Darvas István	2	3	3	4	3	2	2	1	2	2	—	—	1
	Deák Elek	2	2	2	3	4	3	2	2	1	2	—	—	1
	Eigel Mihály	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1
15	Fazakas János	2	2	2	2	2	3	1	2	2	2	—	—	1
	Fejér Árpád	3	3	2	4	3	3	3	3	2	2	—	—	1
	Förcs János	3	3	3	3	4	3	3	3	2	2	2	—	1
	Gál András	1	1	1	2	2	2	2	1	1	2	—	—	1
	György Béla	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	—	1
20	Holló János	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	—	—	1
	Imre József	3	2	3	4	3	3	4	3	3	2	—	—	2
	Incze János	3	3	2	3	3	2	2	2	3	2	—	—	2
	Jakab Lajos	2	2	2	2	2	3	2	3	3	2	—	—	1
	Kajtár Lukács	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25	Kajtsa István	3	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	—	1
	Kósa Tamás	2	2	2	3	2	1	1	2	2	2	—	—	1
	Kozán Imre	2	2	2	3	2	3	3	3	2	2	—	—	1
	Köllő Zoltán	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	—	—	2
	Markovics Árpád	1	1	2	2	2	1	1	2	fm	2	1	—	1
30	Merza Ferenc	2	3	3	3	3	1	2	3	3	2	—	—	2
	Mezei Domokos	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	—	1
	Miska Vilmos	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	1
	Orbán József	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	1	—	1
	Pfeiffer Jenő	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2	—	1
35	Rancz Sándor	3	2	3	3	3	1	2	1	1	2	—	—	1
	Ráduly Zoltán	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	—	—	1
	Rusz Sántha Lajos	3	3	3	4	4	3	3	2	1	2	—	—	1

IV. osztály.

A tanuló neve	Vallás	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Történelem	Természettudomány	Matematika	Rajz és képzőművészet	Testgyakorlás	Ének	Zene	Gyorsírás	Magaviselet
Sántha Sándor g. kath.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	—	—	1
Schüle Viktor	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	1
40 Simon József	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	—	—	1
Sóbert Aladár	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	—	—	1
Szabó Lajos	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	—	1
Szász Lajos	3	2	2	3	3	2	2	1	2	2	—	—	1
Tamás Ádám	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	—	—	2
45 Ugron Ferenc	3	3	4	4	4	3	4	3	2	2	—	—	1
Veress András ism.	2	2	3	3	2	3	3	3	1	2	—	—	1
Veress Ádám	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	—	—	1
Wender Manó izr.	3	3	2	3	3	3	3	3	2	—	2	—	1

Kimaradt : Kovács Béla és Lajos Béla.

Összesen : 50.

V. osztály.

A tanuló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögp. irodalom	Görögpótóló rajz	Történelem	Természetrajz	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Antal Domokos	3	2	2	3	1	—	—	2	2	3	2	2	—	—	2	1
	Bakó Gábor	2	3	2	3	3	—	—	3	2	3	3	2	1	—	—	1
	Bálint Árpád	2	2	2	3	2	—	—	3	2	3	3	1	1	—	—	1
	Csiby Károly	2	2	2	3	2	—	—	3	3	3	1	2	—	—	—	1
5	Elekes Ernő	1	2	3	3	—	2	2	2	2	3	2	2	—	—	—	2
	Fazakas János	1	1	1	1	1	—	—	1	1	2	1	1	—	1	—	1
	Gaál Sándor	1	2	3	3	—	2	2	3	2	3	2	1	1	—	—	1
	Gábosy József	3	3	4	4	—	3	1	3	3	4	1	1	—	—	—	2
	Grünvald Dezső izr.	1	2	2	3	—	1	1	2	3	3	2	—	—	—	1	1
10	György József	3	3	3	3	—	4	1	3	3	4	2	1	—	—	—	2
	Hankó János	1	2	2	3	—	2	1	2	2	3	fm	1	1	—	—	1
	Karácsony Kristóf	2	3	3	3	3	—	—	1	3	4	3	2	—	—	—	1
	Keresztes Károly	3	3	3	3	—	3	3	3	3	4	2	2	—	—	—	1
	Kovács Gyula	3	3	3	3	—	3	3	3	3	4	3	2	—	—	—	2
15	Márton Áron	2	2	2	2	1	—	—	1	1	2	2	2	—	—	—	1
	Márton János	2	3	3	3	3	—	—	3	3	2	3	1	—	—	—	2
	Szebeni János	3	3	3	3	—	2	3	3	3	4	3	2	—	—	—	1
	Székely Ferenc	1	1	2	3	—	3	2	2	2	3	fm	2	—	—	—	1
	Wender Tibáld izr.	2	3	3	3	—	3	1	3	3	3	3	2	1	—	—	1
20	Vajna Jolán mt.	2	2	3	3	—	2	3	2	2	3	—	—	—	—	—	1

Vizsgálatlan maradt: Dávid András és Kicsid Gyula.

Kimaradt: Dávid Sándor, Incze István és Wender Jenő.

Összesen : 25.

VI. osztály.

A tanuló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögp. irodalom	Görögpótló rajz	Történelem	Természettud.	Mennyiségtan	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsítás	Magaviselet
	Asztalos György	2	2	3	3	3	—	—	2	2	2	1	2	—	—	—	1
	Balla Sándor	2	4	3	4	—	2	1	3	3	3	2	1	—	—	—	1
	Báldi Aurél g. hath.	2	4	4	4	—	3	2	4	3	4	2	2	—	—	—	1
	Beke Gábor	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	2	2	—	—	—	1
5	Codarcea Liviusz	2	3	2	3	3	—	—	2	3	3	1	1	—	—	—	1
	Császár Sámuel	2	3	3	4	—	3	2	3	3	3	2	2	—	2	—	2
	Csutak Bálint	2	3	3	4	—	3	1	3	3	3	1	2	—	—	2	1
	Fejér Gábor	3	3	4	4	—	3	3	3	2	3	2	2	—	—	—	1
	Ferenczy Gyula	1	3	4	4	—	2	3	2	2	2	1	1	—	—	2	1
10	Kinczler Gyula ref.	1	3	3	3	4	—	—	3	2	2	2	2	—	—	—	1
	Korpos Ádám	1	2	2	2	—	2	1	2	2	1	2	2	—	—	—	2
	Kozma István ref.	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Lázár János	2	3	3	3	—	1	1	2	2	1	2	2	—	—	2	1
	Lengyel Rezső	3	3	3	3	—	3	2	3	3	3	2	2	—	—	—	2
15	Madaras Sándor	1	2	2	2	—	1	1	2	1	1	1	1	—	—	—	1
	MadárMihályLajos	2	2	3	3	—	2	1	3	2	3	2	2	—	—	—	1
	Péterffy Imre	2	2	2	2	2	—	—	2	2	2	2	2	—	—	2	1
	Révész Jenő ref.	2	3	3	3	—	3	3	3	3	3	fm	2	—	—	—	1
	Rusz Sántha Albert	3	3	4	4	—	2	1	3	3	3	1	2	—	—	—	2
20	Sallay Ferenc	1	3	3	2	3	—	—	3	2	1	3	2	—	—	—	1
	Tekse János	1	2	2	3	3	—	—	1	2	1	2	2	—	—	—	1
	Tiltscher Menyhért	2	2	1	3	—	2	3	2	2	2	1	1	1	—	—	1
	Tischler Endre	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	—	—	1
	Tompos Károly	3	3	3	3	—	1	2	2	2	3	1	2	—	—	—	2
25	Vass István	2	2	3	3	4	—	—	3	2	3	2	1	1	—	—	2
	Veress Dezső	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	G. Fehrentheil László	1	1	1	1	—	1	1	1	1	1	-	-	—	—	—	-
	Gyárfás Lajos ref.	2	3	2	3	2	—	—	2	3	3	-	-	—	—	—	-

Kimaradt : B. Braun Alfonz, Ferenczy Márton, Fülöp Pál és Stuhlmüller Antal.

Összesen : 32.

VII. osztály

A tanuló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Történelem	Természetan	Mennyiségian	Egészségian	Testgyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Albert István	2	2	3	3	—	3	2	2	3	3	1	2	1	1	—	—	1
	András Gyárfás	2	3	3	2	2	—	—	2	1	2	1	2	2	—	—	1	1
	Ábrahám Ambrus	1	1	2	1	1	—	—	1	2	2	1	2	2	—	—	—	1
	Balogh Elek	2	2	2	3	3	—	—	2	2	2	2	2	2	—	1	—	1
5	Bencze Béla	2	3	2	3	2	—	—	2	3	2	2	1	1	2	—	2	1
	Bors István	2	2	2	2	2	—	—	2	2	3	1	1	1	2	—	—	1
	Csiki István	1	3	2	1	2	—	—	1	2	2	1	2	2	—	—	—	1
	Csiki János	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	1	1	2	—	1	1	1
	Darvas Albert	1	2	2	2	1	—	—	2	2	2	1	2	2	—	—	—	1
10	Ferenczy Béla	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1
	Gegő István	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Gereöfny Géza	2	3	3	3	—	2	2	2	3	4	3	2	1	1	—	—	2
	Helvig Vilmoság. ev.	1	2	2	3	3	—	—	3	3	3	3	2	1	2	—	2	1
	Hollanda József	2	3	3	3	—	3	1	3	3	3	2	1	2	—	—	—	1
15	Kertész Béla	1	1	2	1	2	—	—	3	2	3	1	2	1	1	—	—	2
	László Károly	1	2	1	1	1	—	—	1	2	2	2	2	2	—	—	—	1
	Molnár János	2	3	3	3	—	3	2	3	3	3	2	2	2	—	—	—	1
	Péterffy Zoltán	1	1	2	1	2	—	—	1	1	1	1	1	2	2	—	—	1
	Sándor Lajos	2	2	2	3	—	2	1	3	3	2	2	2	2	—	—	—	1
20	Székely Károly	2	3	3	3	3	—	—	3	2	2	3	2	2	—	—	—	1
	Székely Rezső	1	2	2	2	2	—	—	2	2	2	2	2	2	—	—	—	1
	Szöts József ref.	1	3	4	3	—	3	2	3	3	2	1	2	—	—	—	—	1
	Xántus Dávid	3	3	2	3	—	2	1	3	3	3	2	2	1	1	2	3	1
	Szmuk Otília izr., mt.	1	2	2	1	—	2	3	3	2	2	—	—	—	—	—	—	1

Összesen : 24.

VIII. osztály.

A tannló neve		Vallásán	Magyar nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Cseréppótló irod.	Cseréppótló rajz	Történelem	Természetan	Mennyiségian	Bölcsészet	Tesigyakorlás	Ének	Zene	Francia nyelv	Gyorsírás	Magaviselet
	Adler Miklós izr.	1	2	3	3	2			2	2	2	2	2					1
	Ambros János	1	1	2	2	2			2	2	2	2	2	2			1	1
	Baky József	2	3	3	3		3	1	3	2	1	1	2	1	1			1
	Bene János	1	1	2	1	1			1	1	1	1	1	1	1			1
5	Biró Ferenc	3	2	2	3	3			3	2	2	2	2	2				1
	Csiky Károly	3	3	3	3		3	2	3	3	3	3	3	1				1
	Csiszér Béla	1	2	3	2	2			2	2	2	2	1	2	2			1
	Dávid Árpád	3	3	3	3		3	1	3	2	3	3	2	2	2			1
	Fejér Gerő	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1			1
10	Gál János	2	2	3	3		3	2	2	2	3	2	2	2				1
	Gál Zoltán	3	3	3	3	3			3	3	3	3	3	3	2			1
	György Imre	1	1	2	2	2			2	2	2	2	1	1	1			1
	Györgypál Gábor	1	2	2	1	2			2	2	2	1	2	2	2			1
	Ilyés Lajos	2	3	3	3		3	2	3	3	3	2	1	2				2
15	Imets Ákos	1	2	2	1	2			2	2	2	1	1	1	1			1
	Karda István	1	1	1	1	1			1	2	1	1	1	1	1			1
	Kazacsai Antal	2	2	3	3		3	2	3	3	3	3	2	2				1
	Kádár István	1	1	2	1	2			2	1	1	1	2	1		1		1
	Lajos Balázs	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1			1
20	Lakatos Imre	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1	1			1
	Lengyel József	2	2	3	3	3			3	2	3	3	2	2				1
	Madár István	2	2	3	3		3	1	2	3	3	2	3	2				1
	Metián Szilviusz g. kel.	2	3	3	3	4			4	3	3	3	1					2
	Oriskó László	1	1	2	2		1	1	2	2	2	3	1	1				1
25	Pál Vencel	1	2	2	2		2	1	2	2	1	1	2	1		2		1
	Péter István	2	3	3	3		3	1	3	3	3	2	3	2				1
	Sándor Imre	1	2	2	2		1	2	1	1	1	1	2	2				1
	Szöcs Zoltán	2	3	3	3		3	1	3	2	2	3	3	2	2			1
	Tankó Károly	1	1	1	1	1			1	2	1	1	1	1		1		1
30	Vaszi István	1	3	3	3	3			3	2	3	2	2	2				1
	Zakariás Bálint	1	1	1	1	1			1	1	1	1	1	1				1
	Zakariás László	2	3	3	3		3	1	3	3	3	2	2	1	1			1

Összesen : 32.

VIII.

A nyilvános és magántanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

1.) A tanulók számának alakulása az év folyamán.

a.) Nyilvános tanulók osztályonként		I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Felvétetett		50	50	44	42	54	50	24	30	23	32	399
Az iskolai év folyamán	magántanuló lett . . .											—
	önként kimaradt . . .	—	3	1	2	—	1	3	4	—	—	14
	tanács folytán eltávozott											—
	kizárattott						1	—	—	—	—	1
	betegség baleset											
Az osztályvizsgalatról elmaradt		—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	4
Osztályvizsgálatot tett . . .		50	47	42	39	54	48	19	26	23	32	380
Pótlóvizsgálatot tett . . .		—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Osztályvizsgálatot tett összesen		50	47	42	39	55	48	19	26	23	32	381
b.) Magántanulók												
Felvétetett		—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	4
Osztályvizsgálatot tett . . .		—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	4

2.) A felvett tanulók megbetegedései, az igazgatói és tanárkari megróvások.

Nyilvános tanulók osztályonként			I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Megbetegedések	A könnyű nem	megbetege- désék száma	53	56	32	27	58	78	34	30	43	58	469
	A súlyos fertőző		2	4	4	2	2	5	4	9	5	2	39
	A fertőző (esetleg ragályos)		1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Megróvások	Az igazgatói	megróvások száma	1	1	1	—	1	—	1	—	—	2	7
	A tanárkari		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

3. A nyilvános és magántanulók megoszlása december hó 31-én kor szerint.

Osztály	A nyilvános és magántanulók együttes létszáma dec. 31.	A nyilvános és magántanulók együttes létszámából dec. 31-én.														
		9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
		évét már betöltötte														
I. A.	50	1	16	19	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. B.	47	1	11	23	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. A.	43	—	—	12	19	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. B.	40	—	—	7	21	8	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	54	—	—	1	13	23	13	3	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	50	—	—	—	2	10	19	10	7	2	—	—	—	—	—	—
V.	22	—	—	—	—	—	4	10	8	—	—	—	—	—	—	—
VI.	28	—	—	—	—	—	2	11	10	5	—	—	—	—	—	—
VII.	24	—	—	—	—	—	—	—	5	8	5	4	2	—	—	—
VIII.	32	—	—	—	—	—	—	—	3	13	10	4	2	—	—	—
I—VIII.	390	2	27	62	79	53	44	34	33	29	15	8	4	—	—	—

4. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása honosság és szülők (gyámjuk) állandó lakóhelye szerint.

Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók száma			I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen	
			50	47	42	39	55	48	20	28	24	32		385
Magyar honos volt	magyarországi	illetőségü	50	47	42	38	55	48	20	28	24	32	384	
	horvát-szlavonorsz.													
Külföldi volt					1									
Az osztályvizsgát tett nyilvános és magántanulók száma, akiknek szülője (gyámja) állandóan	ugyanazon	községben (az isk. székhelyén)	12	11	15	9	20	11	6	6	3	7	100	
		vármegye más községében	37	32	25	23	33	33	13	19	18	21	254	
	Magyarország más törvényhatóságában		1	4	2	6	2	4	1	3	3	4	30	
	Horvát-Szlavonországban													
	külföldön, még pedig	Ausztriában				1								1
		Romániában												

5. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása törvényhatóságoként szülők (gyámjuk) állandó lakóhelye szerint.

Törvényhatóság		I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
		50	47	42	39	55	48	20	28	24	32	
Vármegyék	Csik	49	43	40	32	53	44	19	25	21	28	354
	Alsó-Fehér				1							1
	Arad						1					1
	Bihar							1				1
	Fogarás										1	1
	Háromszék .		3	1	2	2	3		3	3	1	18
	Hunyad		1									

Törvényhatóság		I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Vár- megyék	Maros-Torda			1	2							3
	Temes											1
	Torda-Aranyos	1									1	1
Város	Nagy-Várad				1							1
Románia												
Ausztria					1							1

6. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása szülők (gyámjuk) foglalkozása (társadalmi állása) szerint.

Foglalkozás (társadalmi állás)	I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	50	47	42	39	55	48	20	28	24	32	385
Nagybirtokos, nagybérlő (1000 kat. holdon felül)							1				1
Középbirtokos és bérlő (100—1000 kat. holddal)						4	1				5
Kisbirtokos, kisbérlő (100 kat. holdon alul)	16	17	16	16	14	16	6	7	13	17	138
Kisbirtokos-napszámos (kisbérlő-napszámos)			1								1
Egyéb őstermelő, (feles, majoros, kertész, halász)						1					1
Gazdasági tisztviselő						1					1
Egyéb gazdasági segédszemély (földmives-napszámos, gazdasági cseléd)				1							1
Nagyiparos, bányanagyvállalkozó											
Kisiparos, bányakisvállalkozó	11	6	8	4	6	2			3	1	41
Ipari vagy bányászati tisztviselő						1	1		1		3
Egyéb ipari vagy bányászati segédszemély (előmunkás, segéd, munkás stb.)	1			1		1					3
Nagykereskedő, nagyvállalkozó			1	1		1	1		1		5
Kiskereskedő, kisvállalkozó	4	5	1	6	4	2	2	2		4	30
Kereskedelmi vagy közlekedési (vasúti-, posta-, stb.) tisztviselő		1			1	1	1	2			6
Egyéb keresk. vagy közlek. segédszemély (altiszt, segéd, szolgálta stb.)		2	1		2	1	1				7
Köztisztviselő és közhivatalban alkalmazott díjnok	4	2	5	1	6	1	3	8	1		31
Pap		1	2	1				1		1	6
Tanár, tanító	6	3	3	1	8	3	2	3	3	4	36
Másféle értelmiségi (orvos, ügyvéd stb.) s ilyeneknél alkalmazott segéd, írnok stb.	1	1	3		3	4	1	2	2	1	18
Közhivatalban alkalmazott vagy másféle értelmiségi altiszt v. szolgálta	1	4	1	2	4	3				2	17
Katonatiszt (honvédtiszt, csendőrtiszt)											

Foglalkozás (társadalmi állás)	I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
	Katona altiszt (honvéd altiszt, csendőr altiszt)	1	—	—	2	—	—	—	—	—	
Különböző v. közelebről meg nem nevezett foglalkozási ágakban dolgozó napszámos	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Tőkés, járadékos, háztulajdonos	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Nyugdíjas tisztviselő v. az értelmiség körébe számítható egyéb nyugdíjas	2	4	—	2	1	3	—	2	—	1	15
Nyugdíjas altiszt, szolga vagy munkás	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Magánzó, eltartásos	—	1	—	—	5	2	—	1	—	1	10
Egyéb és ismeretlen foglalkozású	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4
Árvaházi, szeretetházi tanulók	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

7. Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók megoszlása vallás, anyanyelv és nyelvismeret szerint.

Vallás, anyanyelv, nyelvismeret			I. A.	I. B.	II. A.	II. B.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen	
			50	47	42	39	55	48	20	28	24	32		385
Latin Görög Örmény Református Ág. hitv. evang. Görög keleti Izraelita .	szertartású r. kath.		46	41	38	33	53	43	18	23	20	27	342	
			1	3	—	3	—	2	—	1	1	—	11	
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
			2	2	3	1	2	1	—	4	1	—	—	16
			—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
			1	1	1	2	—	2	2	—	1	1	—	11
Magyar Német Oláh . Össz. nem magyar	anya- nyelvű volt		50	47	42	39	55	48	20	27	24	31	383	
			—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	
			—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az osztály- vizsgát tett magyar anva- nyelvtanul- ók közül	csak magyarul más hazai nyelven is németül oláhol	tudott	50	47	42	38	53	47	19	25	23	30	374	
			—	—	—	1	2	1	1	2	1	1	9	
			—	—	—	1	1	—	1	1	1	1	6	
Az osztály- vizsgát tett nem magyar anyanyelvű ta- nulók közül	csak anyanyelvén más hazai nyelven is csak németül csak oláhol	tudott	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Az osz- tályvisz- gát tett	német oláh	anyanyelvű tanulók kö- zül magyarul is tudott	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

8. Ismétlők, a görögpótló tárgyak tanulói, magaviselet és mulasztások osztályonként.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett										
	nyilvános és magántanulók közül		nyilvános tanulók								
			közül						által		
	ismétlő volt	a görög-pótló tárgyakat tanulta	a magaviseletből				egy órát sem	csak igazoltan	igazolatlannul	igazoltan	igazolatlannul
			1.	2.	3.	4.					
		osztályzatot kapott			mulasztott			mulasztott órák száma			
I. A.	2	—	45	5	—	—	23	26	1	536	1
I. B.	—	—	41	6	—	—	16	27	4	1004	22
II. A.	—	—	39	3	—	—	20	20	2	533	27
II. B.	2	—	36	3	—	—	15	22	2	255	2
III.	5	—	43	11	—	—	21	30	3	847	26
IV.	4	—	44	4	—	—	20	28	—	489	—
V.	—	11	13	6	—	—	2	16	1	747	1
VI.	1	15	20	6	—	—	5	19	2	929	4
VII.	—	6	21	2	—	—	—	23	—	617	—
VIII.	—	13	31	1	—	—	7	25	—	613	—
I—VIII	14	45	333	47	—	—	129	236	15	6570	83

9. Az osztályvizsgálatot tett tanulók előmenetele osztályonként.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett												
	nyilvános és magántanulók							nyilvános tanulók közül					
	összes száma	közül						a francia nyelvet az egészégtant	a szabadkézi rajz.	a gyorsírást	az éneket	a zenét	
		minden			egy két több								
		rendes tantárgyból											
legalább													
jeles		jó		elégs.		elégtelen		mint rendkívüli tantárgyat legalább elégséges eredménnyel tanulta					
		osztályzatot kapott						a céllovészetben oktatót nyert					
I. A.	50	4	8	22	8	6	2	—	—	—	49	4	—
I. B.	47	5	6	22	4	4	6	—	—	—	46	6	—
II. A.	42	2	5	25	4	5	1	—	—	—	39	6	—
II. B.	39	6	6	22	2	1	2	—	—	—	39	4	—
III.	55	3	9	27	6	3	7	—	—	16	52	6	—
IV.	48	4	9	26	6	2	1	—	—	18	146	10	—
V.	20	—	2	12	4	1	1	1	3	2	18	6	—
VI.	28	5	4	10	4	4	1	1	7	6	24	2	—
VII.	24	1	6	15	1	1	—	4	23	2	7	21	4
VIII.	32	6	8	17	—	1	—	3	7	1	28	4	30
I—VIII	385	36	63	198	39	28	21	9	23	53	17	362	52

10. A tanulásban tett részletes előmenetel.

Tantárgy	I. A. osztály					I. B. osztály					II. A. osztály					II. B. osztály				
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
Vallástan	8	20	22	—	—	9	15	23	—	—	10	15	17	—	—	10	16	13	—	—
Magyar ny.	7	12	28	3	—	10	11	19	7	—	6	9	27	—	—	9	10	20	—	—
Latin ny.	6	8	20	16	—	11	5	19	12	—	3	9	24	6	—	7	9	19	4	—
Földrajz	8	9	28	5	—	9	9	20	9	—	6	5	27	4	—	10	6	20	3	—
Természetr.	16	13	21	—	—	15	15	16	1	—	6	27	9	—	—	13	18	17	1	—
Számтан	12	20	15	3	—	9	14	18	6	—	4	9	22	7	—	6	9	21	3	—
Rajzoló geom.	7	23	20	—	—	7	16	21	3	—	5	18	19	—	—	6	17	16	—	—
Szépírás	5	23	22	—	—	7	14	26	—	—	3	18	21	—	—	3	25	10	1	—
Testgyakorlás	9	28	12	—	1	16	18	6	—	7	3	27	10	—	2	11	20	6	—	—

Tantárgy	III. osztály					IV. osztály					V. osztály				
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
Vallástan	17	28	10	—	—	8	15	25	—	—	6	8	6	—	—
Magyar nyelv	10	12	30	3	—	8	14	26	—	—	2	9	9	—	—
Latin nyelv	7	15	30	3	—	2	10	29	7	—	3	3	3	—	—
Görög nyelv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	17	1	—
Görögpótló irodalom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	4	1	—
Görögpótló rajz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	4	—	—
Német nyelv	9	12	28	6	—	6	18	23	1	—	1	8	10	1	—
Történelem	9	8	28	10	—	6	12	26	4	—	3	6	11	—	—
Földrajz	9	10	30	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természetr.rajz	—	—	—	—	—	9	11	28	—	—	2	9	9	—	—
Mennyiségtan	6	13	27	9	—	8	15	23	2	—	—	3	11	6	—
Rajzoló geometria	11	24	18	2	—	9	22	17	—	—	—	—	—	—	—
Testgyakorlás	13	28	12	—	2	12	26	9	—	1	1	3	8	6	2

Tantárgy	VI. osztály					VII. osztály					VIII. osztály				
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott	jeles	jó	elégséges	elégtelen	nem osztályoztatott
	Vallástan	11	13	4	—	—	13	10	1	—	—	18	10	4	—
Magyar nyelv	5	8	13	2	—	6	9	9	—	—	11	11	10	—	—
Latin nyelv	5	4	12	7	—	9	4	11	—	—	10	6	16	—	—
Görög nyelv	4	2	4	2	—	6	7	3	—	—	7	7	4	1	—
Görögpótló irodalom	4	6	6	—	—	—	4	4	—	—	2	1	10	—	—
Görögpótló rajz	8	4	4	—	—	3	4	1	—	—	8	5	—	—	—
Német nyelv	6	6	12	4	—	2	15	6	1	—	6	10	16	—	—
Történelem	6	10	11	1	—	7	8	9	—	—	8	11	12	1	—
Természetrajz	6	13	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Természettan	—	—	—	—	—	5	8	10	1	—	9	15	8	—	—
Mennyiségtan	10	5	12	1	—	4	10	9	1	—	11	9	12	—	—
Philosophiai propedeutika	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	9	8	—	—
Testgyakorlás	10	14	2	—	2	8	15	—	—	1	14	13	4	—	1

IX.

Érettségi vizsgálat.

A rendes és magántanulók írásbeli vizsgálata május hó 15., 17. és 18-ik napjain volt.

Az írásbeli tételek a következők voltak :

a.) A magyar nyelvből és irodalomból : A hazafias érzés megnyilatkozása Tompa lírai költeményeiben.

Eredmény : 9 jeles, 15 jó, 8 elégséges, — elégtelen.

b.) A latin nyelvből és irodalomból : C. Sallustii Crispi De bello Iugurthino c. 79.

Eredmény : 7 jeles, 11 jó, 14 elégséges, — elégtelen.

c.) A mennyiségtanból : 1. Newton binomiális tételével meghatározandó az $(\frac{x}{6} - \frac{3}{y})^n$ kifejezésnek k-dik tagja, ha n és k a következő egyenleteknek tesznek eleget :

$$\frac{n}{5} - \frac{k}{4} = \frac{1}{10}$$

$$\frac{n}{3} - \frac{k}{10} = 3 \frac{4}{15}$$

2.) Valamely egyenlőszárú trapéz a párhuzamos oldalai középpontján átmenő tengely körül forog. Számítsuk ki a leírt idom felületét és köbtartalmát, ha a trapéz párhuzamos oldalai : 16·48 cm. és 10·32 cm., a nem párhuzamos oldal pedig 18·26 cm.

Eredmény : 11 jeles, 11 jó, 9 elégséges, 1 elégtelen.

A vizsgálat eredménye a következő:

Az érettségi vizsgálat megnevezése	Nyilvános vagy magán-tanuló	Érettségire jelentkezett Az irásbelitől vissza- lépett:	A vizsgálatról felfüg- gesztett	Az írásbeli dolgozato- kat legálább elégséges eredménnyel kézsi- tette el	Az írás- beli alappján		Szóbelire bocsáttatott	A szóbelitől visszalépett	A szóbeli alapján					Végleg elutasít- tatott	
					ismétlő vizsgá- ra utasított	végleg elutasít- tatott			jelesen éret			javító vizsgára ismétlő vizsgára			utasít- tatott
									1	2	3	1	2		
Első iz- ben tett vizsgála- tot	nyil- vá- nos	31	—	30	—	—	31	—	8	11	10	2	—	—	
	Bt. fői	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	
Az érettségire jelentkezett ifjak pályaválasztása															
teológiai	jogi	orvosi	tanári	állat- orvosi	gépész- mérnöki	katonai	adóhiva- tali	közgaz- gatási	gazdasági	kereske- delmi	közle- kedési	tanfelu- gyelőség			
3	3	3	2	2	1	3	1	5	2	1	5	1			

X.

Jótekonyság.

Mielőtt e címen a tanulóifjuság javára eső jótékony adományokról beszámolnánk, feljegyezni kívánjuk, hogy tanulóifjaink is az ő szűkös zsebpénzükből az idén is hoztak áldozatot a jótékonságnak: még pedig az Orsz. Gyermekszanatorium Egyesület javára 32 K 52 f.-t, a Siketnémák áll. segélyezett kecskeméti intézete részére 21 K 56 f.-t s a vakokat gyámolító orsz. egyesület részére 24 K 56 f.-t gyűjtöttek. Ezenkívül a II. A. o. növendékei a Mária-Társulat részére 3 K 80 f.-t s egy társuk tornaruhájának kifizetésére 5 K-t adtak.

Ezen cím alatt legelőször is hálás köszönetet mondunk az intézet és a tanulóifjuság nevében mindazoknak a tanügybarátoknak és jótevőknek, akik adományaikkal az érdemes tanulókat jutalmazni s ezzel őket még nagyobb szorgalomra, tehetségeik kifejtésére és további sikerek elérésére buzdítani szívesek voltak, valamint azoknak, akik az intézet könyvtárait és szertárait szíves adományaikkal gazdagdították. Külön is meg kell emlékeznünk itt néhai Enyeter Ferenc csendőrezredesről, aki nagyértékű pénzügyjteményét és értékes könyveit intézetünknek hagyományozta. Az ajándékok tárgyait az adományozók nevének megemlékezésével az illető könyv- és szertákról előbb adott jelentésünkben nyugtatványoztuk, illetőleg megörökítettük.

Intézetünk jótévői között nagy tisztelettel kell megemlékeznünk a helybeli m. kir. erdőhivatal érdemes főnökeről, *Bodor Gyula* főerdőtanácsos úrról, ki az intézeti

park és botánikus kert fásítása iránt nemcsak jóindulatú érdeklődést tanusított, hanem csemetékről is gondoskodott és az ültetés vezetésében is nagy segítségünkre volt. Önzetlen munkájáért fogadja hálás köszönetünket. — Köszönettel adózunk még *Szabó Benedek* erdőmérnök úrnak, ki a terület felmérésében és a tervek megrajzolásában szíves készséggel fáradozott.

Tandíjmentesség. A főtanhatóság a testület ajánlása alapján a szegény és kiválóbb előmenetelű tanulókat tandíjmentességben részesítette.

Egész tandíjmentesek voltak: Ambrus János, Bene János, Karda István, Kádár István, Lajos Balázs, Lakatos Imre, Tankó Károly VIII., Ábrahám Ambrus, Csiki István, Csiki János, Ferenczy Béla, Gegő István, László Károly, Péterffy Zoltán, Székely Rezső VII., Beke Gábor, G. Fehrentheil László, Korpos Ádám, Tekse János, Tischler Endre, Veress Dezső VI., Fazakas János, Hankó János V., Eigel Mihály, Kajtár Lukács, Pfeiffer Jenő IV., György Béla, Kristó Joákim, Magyar Gerő, Molnár József, Péter Sándor, Román Domokos III., Antal Károly, Balázs József, Bálint Mihály, Bodó Lajos, Bokor Endre, Búzás Márton, Kajtár Márton, Kádár Rezső, Péli Béla, Porumba Jenő, Salamon József II., Benke Lajos, György Adolf, Texe János, Tóth Lajos I. o. tanulók.

Féltandíjmentesek voltak: György Imre, Györgypál Gábor, Imets Ákos, Pál Vencel, Sándor Imre VIII., Bors István, Darvas Albert, Kertész Béla, Sándor Lajos, Xántus Dávid VII., Asztalos György, Kozma István, Péterffy Imre, Sallay Ferenc VI., Gaál Sándor, Márton Áron, Székely Ferenc V., Bocskor Dávid, Gál András, Kósa Tamás, Simon József, Veress Ádám IV., Bors Adám, Endes István, László Gáspár, Pál Dávid, Szekeres István, Székedi Dénes III., Beke Bénéiam, Benkes Bénéiam, Birta József, Dobos Árpád, Gál Lajos, Gub Márton, György István, Karda Mihály, Kelemen Andor, Kóródi Albert, Lakatos Imre, Péterffy Sándor, Péter István, Takács Lajos II., Csató András, Gál Sándor, Tamás István I. o. tanulók.

Tanulmánybeli hanyatlás miatt a tandíjmentesség kedvezményét a tanév második felére elvesztette: Bors István,

VII., Bors Adám, László Gáspár, Pál Dávid III., Benkes Béniám, Dobos Árpád, Gál Lajos, Kóródi Albert, Lakatos Imre II. és Gál Sándor I. o. tanulók.

Az elengedett tandíj összege 2700 korona, amely összeg a bevárható tandíjnak $16\frac{1}{10}\%$ -át teszi ki.

Segélyek: a) Ösztöndíjasok: 1. Báldi Aurél VI. o. t. a Báldi-féle alapítványból 200 K-t, Markovich Árpád IV. o. t. a Bibich-féle ösztöndíjalapból 420 K-t, Fazakas József és Tamás Dezső I. o. t. a jövedéki birságalapból 200—200 K-t élvezett. Az ösztöndíjak összege: 1020 K.

b) A gimnáziummal kapcsolatos internátus növendékei közül az internátusi segélyalapból az ellátás fedezésére segítséget kaptak: Antal Károly, Kristó Joákim III. o. t. 30—30 K-t, Csiki István VII., Bálint Árpád, Márton János V., Román Domokos III., Bodó Lajos, Kajtár Márton II. o. tanulók 26—26 K-t, összesen 216 K-t.

c) A vármegyei lóbeszerzési huszáralapból mint székelly huszárcsaládból származott tanulók segélyben részesültek: Csiki János, Csiki István, Gegő István, Imecs Ákos, Péterffy Zoltán, Xántus Dávid VII., Korpos Ádám VI., Kajtár Lukács IV., György Béla III. o. tanulók 100—100 K, Gál Sándor V. o. t. 80 K és Salamon József II. A. o. t. 70 K, összesen 1050 K segélyben.

Jutalmazások: a) Az erdélyi r. kath. tanulmányi alapból évenként járó 80 K átalányból vásárolt könyveket a következő jó viseletű s kiváló előmenetelű tanulók kapták:

VII. osztály: Csiki János: Szuszai: Apologetika, Ferenczy Béla: Szuszai: A jellem útja, Gegő István: Szuszai: Kalauz a krisztusi életre.

VI. osztály: Beke Gábor: Platz B.: Tudományos ka-landozások, Kozma István: Reviczky Gy. összes költeményei, Tischler Endre: Keppler V.: Több örömet, Veress Dezső: Tarczai: Szt. Margit legendás könyve.

V. osztály: Fazakas János: Pintér K.: Magyar drámai mesék.

IV. osztály: Bocskor Dávid: Coppe: Az üdvözítő szenvedés, Kajtár Lukács és Pfeiffer Jenő: Petőfi S. összes költeményei.

III. osztály: Endes István: Kálmán K.: Dávid király

zsoltárkönyve, Fejér Béla: Andor József: Nagy Lajos, Kristó Joákim: Dickens: A kis Dorrit, Magyar Gerő: Bokor M.: A Szirányi család, Péter Sándor: Finn F.: Harry Dee.

II. A. osztály: Beke Bénéám: Gaal M.: Hún és magyar mondák, Bokor Endre: Gaal M.: Ágyudörgés között, Péterffy Imre: Ormándy M.: A virágok beszélnek.

I. A. osztály: Benke Lajos: Finn F. Lightfort Caude, Fazakas Dénes: Finn F.: Merton Ada, Kajtsa Sándor: Bán A.: Az ezer tó orzzágából, Reck Endre: Sztáray I.: Erzsébet királyné kíséretében.

I. B. osztály: Csibi Lajos: Finn F.: Fülöp a kis énekes, Fazakas József: Sztáray I, Erzsébet királyné kíséretében.

b) Buszek Gyula főgimn. tanár ajándékát: Sárándi: Titokzatos vizeken c. művet. a földrajzban tanusított kiváló előmenetelért elnyerte: Gub Márton II. B. o. t.

c) Ágner Béla tanár jutalmát: Latkóczy, Magyar szentegyházak regéit, Molnár László III. o. t. kapta.

d) Szvoboda Miklós kelybeli könyvkereskedő úr ajándékát a következő jó viseletű s kiváló előmenetelű tanulók kapták: Ferenczy Béla VII. o. t.: Vörösmarty összes költői művei, az ifjúsági könyvtárban való buzgó segédkezésért, Birta József II. B. o. t.: Verne Gy.: A névtelen család, Kajtár Márton II. B. o. t Győri Ilona: Kalandok Ázsiában, Kozma Gy. II. B. o. t.: Petőfi összes költeményei, Porumba Jenő II. B. o. t.: Abonyi Á.: A történelem hősei.

e) Vákár Lajos helybeli könyvkereskedő úr ajándéka a következő tanulóknak jutott: Eigel Mihály IV. o. t.: Kölcsey: Parainesis, Kádár Rezső II. B. o. t.: Hetényi: Egy magyar deák kalandjai Ázsiában, Péli Béla II. B. o. t.: Palásthy: Egy fiu története és Mosdossy: Két oltár, György Adolf I. A. o. t.: Bein: A kis rovargyűjtő, Veress Lajos I. A. o. t.: Kempf: Odysseus kalandjai, Apponyi Imre I. B. o. t.: Szerelemhegyiné: Regék és Benedek E.: Budapesti gyermekek, Asztalos Jenő I. B. o. t.: Mosdossy: Út az ingóványon, Csató András I. B. o. t.: Bein: A kis lepkegyűjtő, Ferencz Pál I. B. o. t.: Seemann: A galambosi csárda, Szász Béla I. B. o. t.: Gaal M.: Diák figurák.

f) Müller Testvérek bpesti cégtől adományozott festéket Bálint Dezső, Bors!Adám, Endes István, Kristó Joákim,

Magyari Gerő, Molnár József, Szekeres István, Szép Ferenc III., Gál Domokos, Szöcs Ignác I. A. o. tanulók kapták.

g.) A Székely Egyesület két székely származású, szegény tanuló részére adományozott 20—20 korona jutalmát a tanári kar ajánlata alapján Márton János V. és Lajos Balázs VIII o. t. kapta.

h.) Az Adorján-féle jutalmi alap kamatját az idén is a tőkéhez csatoltuk.

i.) „Nagy Dénes fillérei“ jutalmi alapítvány 15 K kamatját Lajos Balázs VIII. o. t. kapta, mint aki osztályában a mennyiségtanból a legjobb eredményt tüntette fel.

j.) „Béldi és társai jutalmi alap“ 8 K kamatát Csiki Janos kapta, mint a VII. o. legjobb tanulója.

k.) Az „Imets-féle jutalmi alap“ 10 K kamatát Karda István VIII. o. t. kapta, mint aki a német nyelvből a legjobb eredményt mutatta fel.

l.) A „Pál Gábor-féle jutalmi alapítvány“ kamataiból 20 K jutalmat Lakatos Imre VIII. o. tanuló kapott, mint aki a természettanból és a mennyiségtanból kiváló előmenetelt tanusított.

m.) A „Jakab Antal jutalmi alap“ 20 K kamatát Gegő István VII. o. t. kapta, mint aki osztályában a mennyiségtanból a legjobb eredményt tüntette fel.

n.) „A történelmi jutalmi alap“ 25 K kamatát Fejér Gerő VIII. o. t. kapta, mint aki a történelemből a legkiválóbb eredményt tüntette fel.

o.) Néhai Antal József csikmenasági plebános 10 K jutalmát Magyari Gerő III. o. tanuló, mint a III. o. legjobb tanulója, kapta.

p.) Gecző Béla kir. törvényszéki bíró úr 10 korona jutalmát Molnár László III. o. t. kapta, mint aki a csíkszeredai alsóbb osztályos tanulók közt a legjobb előmenetelt tanusította.

q.) dr. Csedő András ügyvéd úr 20 K jutalmát Lajos Balázs VIII. o. t. kapta, mint aki a csíktaplocai tanulók közt a legkiválóbb.

r.) dr. Márton László főszolgabíró úr 10 K jutalmát Csiszér Béla VIII. o. t. kapta, mint aki vallási kötelességeit példaadóan teljesítette.

s.) Dobreán Demeter földbirtokos úr 10 K jutalmát Báldi Miklós IV. o. t. kapta, mint aki a szabadkézi rajzból és festésből kiváló eredményt ért el.

t.) Az eperjesi kir. kath. főgimn. kiránduló ifjainak 5 K jutalmát Ferenczy Béla VII. o. t. kapta, mint aki a Kiránduló Egyesület ügyeinek intézésében segédkezett.

u.) Kassai Lajos igazgató 10 K jutalmát Bálint Árpád V. o. t. kapta az egyházi zenében kifejtett buzgalmaért.

v.) Szlávik Ferenc tanár 5 K jutalmát Bokor Endre, mint a II. A. osztály legjobb tanulója kapta.

x.) Kádár Ferenc tanár 5 K jutalmát Fazakas János, mint az V. osztály legjobb tanulója kapta.

y.) Venczel József tanár 30 K jutalmát Ferenczy Béla VII. o. t. kapta a meteorologiai megfigyeléseknél teljesített segédkezésért.

z.) Borcsa Gergely tanár 10 K jutalmát András Gyár-fás VII. o. t. kapta, mint aki osztályában a természettanból a legnagyobb szorgalmat fejtette ki.

XI.

A finevelő intézet és internátus.

A.) Finevelő intézet.

A finevelő intézetet az erd. r. kath. státus fedezet hiányában még nem építhette fel s így a 64 alapítványos növendék közül 16-nak alapítványát kiadták kézi ösztöndíjképen, 48 növendéket pedig Csíkvármegye törvényhatóságának szíves beleegyezésével az új internátus nélkülözhető helyiségeiben helyeztünk el.

Az alapítványokról, valamint azok élvezőiről s az alapítvány pótlásokról az alábbi táblázat ad bővebb felvilágosítást.

Tompos Lajos II. oszt. növendék a „Tompos—Szereday“ (Marosvásárhely), Tankó Károly VIII. oszt. növ. pedig a „Balogh“-féle alapítványt (Székelyudvarhely) intézetünkben élvezte.

Miután az új finevelő intézetet, melynek alapjait már rakják, csak 1913. július 1-én vehetjük használatba, a következő iskolai évre sem vehetünk fel a finevelő intézetbe fizető növendéket.

Az intézet minden egyes növendékért 260 koronát fizetett az internátusnak.

A finevelő intézet ügyeit Rész János igazgató vezeti.

Kimutatás a csíkszeredai róm. kath. finevelőhöz

Folyó szám	Az intézethez kötött alapítvány címe	Az alapítvány élvezőjének neve	Melyik osztályba jár	Hol kezeltetik az alapítvány s ki adományozza
1	Köz	Baky József	VIII.	M. kir. adóhiv. Erd. r. k. Státus ig. tan.
2	"	Bene János	VIII.	" "
3	"	Gál János	VIII.	" "
4	"	György Imre	VIII.	" "
5	"	Karda István	VIII.	" "
6	"	Ábrahám Ambrus	VII.	" "
7	"	Csiki János	VII.	" "
8	"	László Károly	VII.	" "
9	"	Veress Dezső	VI.	" "
10	"	Hankó János	V.	" "
11	"	Székely Ferenc	V.	" "
12	"	Eigel Mihály	IV.	" "
13	"	Bors Ádám	III.	" "
14	"	Magyari Gerő	III.	" "
15	Molnár J.	Lakatos Imre	VIII.	" "
16	"	Tischler E.	VI.	" "
17	"	Fazakas János	V.	" "
18	"	Pozsonyi Attila	III.	" "
19	Bors-Barnabás	Madár Lajos	VI.	" "
20	Bálint-Bors	Beke Gábor	VI.	" "
21	" "	Gaal Sándor	V.	" "
22	" "	György Béla	III.	" "
23	" Tankó	Pfeiffer Jenő	IV.	" "
24	Keresztes	Ágoston István	II.	" "
25	Tusnádi Darvas J.	Bencze Béla	VII.	" "
26	" "	Darvas Elemér	IV.	" "
27	" Dénes	Elekes Ernő	V.	" "
28	Csomortáni	Csomortáni L.	II.	" "
29	Fogarassy	Karda Áron	I.	" "
30	Fülöp A.	Fülöp Pál	VI.	" "
31	Kovács P.	Albert István	VII.	" "
32	Lukács M.	Darvas Albert	VII.	" "
33	"	Veress Ádám	IV.	" "
34	Orosz M.	Orosz Szilárd	IV.	" "
35	Sántha	Péterffy Zoltán	VII.	" "
36	Salamon	Vass István	VI.	" "
37	Szentsimoni Darvas I.	Darvas Béla	I.	" "

kötött alapítványi helyekről és azok élvezőiről.

A növendék az alapítványt hol élvezi, helyben vagy más finevelében	Mennyi van megállapítva az intézetnél ellátási összegül 1 növendék után		Mennyi utalványoztatik az alapítvány után a régens kezéhez		Mennyit fizet az ellátás pótlásául a növen-		A kézi ösztöndíjul élvezett alapítvány után mennyi adatott ki		Megjegyzés
	K	f	K	f	K	f	K	f	
Helyben	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	200	—	—	—	120	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	183	—	77	—	—	—	
"	260	—	200	—	—	—	200	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
Kézdivásárhelyt	260	—	200	—	—	—	200	—	
Helyben	260	—	180	—	80	—	—	—	
"	260	—	185	—	75	—	—	—	
"	260	—	185	—	75	—	—	—	
"	260	—	185	—	—	—	185	—	
"	260	—	132	—	128	—	—	—	
"	260	—	160	—	100	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
Gyöngyösön	260	—	200	—	—	—	200	—	
Helyben	260	—	150	—	—	—	150	—	
"	260	—	81	—	179	—	—	—	
"	260	—	300	—	—	—	—	—	
K.-Vásárhelyt	260	—	200	—	—	—	200	—	
Helyben	260	—	120	—	140	—	—	—	
"	260	—	157	—	103	—	—	—	
"	260	—	157	—	103	—	—	—	
Brassóban	260	—	75	—	—	—	75	—	
Helyben	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	156	—	104	—	—	—	

40 K többlet a szülők kezéhez

Folyó szám	Az intézethez kötött alapítvány címe	Az alapítvány élvezőjének neve	Melyik osztályba jár	Hol kezeltetik az alapítvány s ki adományozza
38	Szöcs Ignácné	Dávid Árpád	VIII.	M. kir. adóhiv. Erd. r. k. Státus ig. tan.
39	Szöcs Ignácné	Dávid András	V.	" " "
40	Dr. Balás Endre	Kajtsa Sándor	I.	Erd. egyházm. közp. alapítv. kezelő pénztár. Erd. püspök.
41	Balogh Ignác	Balogh Elek	VII.	M. kir. adóhiv. Erd. r. k. Státus ig. tan.
42	Biró A.	Csiby Lajos	I.	" "
43	Kedves Zsuzsánna	Eröss Péter jogh.	—	" "
44	Kovács Miklós	Elthes Endre	—	" "
45	Eröss E.	Györgypál Gábor	VIII.	Csiksomlyói r. k. isk. pénzt. Erd. püspök.
46	Haller M.	Kádár István	VIII.	" "
47	Bálint—Bors	Ferenczy Béla	VII.	" "
48	" "	Tompos Károly	VI.	" "
49	Pál Gábor	Gegő István	VII.	" "
50	Molnár B.	Balla Sándor	VI.	" "
51	" "	Lázár János	VI.	" "
52	" "	Bencze József	II.	" "
53	Péterffy "	Péterffy Imre	VI.	" "
54	" "	Endes István	III.	" "
55	" "	Péterffy Sándor	II.	" "
56	" "	Antal Árpád	I.	" "
57	Búzás	Kristó Béla	V.	" "
58	Bocskor E.	Bocskor Dávid	IV.	" "
59	Ferenczy P.	Péter Sándor	III.	" "
60	Nagy István	Ferencz Árpád	II.	" "
61	Kedves—Bara	Szabó Gyula	I.	" "
62	Ferenczy P.	Gereöffy Géza	VII.	Gyergyókilyénfalvi pleb. Erd. püspök.
63	" "	Gál András	IV.	" "
64	Madár I.	Tekse János	VI.	Csikvármegye nev. alapja Csikvárm.

A növendék az alapítványt hol élvezi, helyben vagy más finevelében	Mennyi van megállapítva az intézetnél ellátási összegül 1 növendék után		Mennyi utalványoztatik az alapítvány után a régens kezéhez ?		Mennyit fizet az ellátás pótlásául a növendék		A kézi ösztöndíj élvezett alapítvány után mennyi adatott ki		Megjegyzés
	K	f	K	f	K	f	K	f	
Helyben	260	—	198	—	—	—	198	—	1911. dec. 20-tól élvezi
"	260	—	198	—	—	—	198	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	169	—	91	—	—	—	
"	260	—	144	—	116	—	—	—	
Kolozsvár	260	—	200	—	—	—	200	—	
"	260	—	200	—	—	—	200	—	
Helyben	260	—	200	—	—	—	126	—	
"	260	—	260	—	—	—	—	—	
"	260	—	168	—	92	—	—	—	
"	260	—	168	—	92	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
Marosvásárhelyt	260	—	200	—	—	—	200	—	
Helyben	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
Kézdivásárhelyt	260	—	200	—	—	—	200	—	
Helyben	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	—	—	200	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	
"	260	—	200	—	60	—	—	—	

B.) Internátus.

A főgimnáziummal kapcsolatos internátus a finevelő intézet 48 növendékén kívül 134 fizető és 11 szolgálattevő növendéket látott el Rész János igazgató, Ágner Béla és Borcsa Gergely felügyelő tanárok vezetése alatt.

Az egyes növendékek évi 260 koronát fizettek, melynek fejében, a mosáson kívül, teljes ellátást nyertek.

A szolgálattevők csak a fűtésért és világításért fizettek egy évre 20 koronát.

Az intézet egyéb bevételei:

1.) Majláth Gusztáv Károly gróf erd. püspök úr Ő nagyméltósága 2 növendékért fizette a díjakat 520 korona összegben.

2.) Az internátusi segélyalapról 700 korona, mely összegből 216 koronával 8 szegény növendéket segélyeztünk, a többit pedig a tanári testület határozata értelmében közszükségletre fordítottuk.

3.) Csíkvármegyétől 740 korona segély.

Az intézet az ifjuság nemes szórakozásáról is gondoskodott és a farsang utolsó napján családi estélyt rendezett, melynek műsora a következő volt:

1.) Káldy Gy.: „Erdélyi bujdosó dala“, énekelte az internátus vegyeskara.

2.) „Két deák“, párbeszéd. Irta Ágner Béla tanár. Előadta Antal Károly és Porumba Jenő II. o. t.

3. Brach: „A három frakk“, vígjáték. Előadta 6 növendék.

4. Vörösmarty—Horváth: „Késő vágy“, énekelte az internátus férfikara.

5. Ney: „Dr. Kerekes“, bohózat. Előadta 4 növendék.

6. Kuplák. Énekelte Balla Sándor VI. o. t.

7. Karaszy: „A furfangos cigány“, szavalta Ambrus János VIII. o. t.

8. Amade—Arany: „Toborzó“, énekelte az internátus vegyeskara.

Az énekeket Orbán Mihály adótiszt úr tanította be igen ügyesen s ezért őt illeti meg a hála és dicséret.

Tudnivalók a jövő 1912—13. iskolai évre:

a.) Minden növendék évi 260 koronát fizet, melyért mosáson kívül teljes ellátást nyer.

b.) Az ellátási díjakat két havonként előre kell fizetni, és pedig úgy, hogy a díjakat legkésőbb szept., nov., jan., márc. és május 5-én az igazgatóság kézhez kapja. A díjak rendetlen fizetése a növendéknek kizárását vonja maga után.

c.) A díjakat az igazgatóság csakis posta-cheque útján fogadja el, kivéve az első részletet (52 K.), mely a belépéskor is fizethető.

d.) A mosásról a szülők gondoskodnak, mit ha elmulasztanak, az intézet a szülők számlájára intézkedik esetről esetre a mosásról.

e.) Mindenki köteles magával hozni: 2 pár cipőt, 4 asztalkendőt, 6 nappali és 3 hálóinget, 4 alsónadrágot, 6 pár harisnyát, 12 zsebkendőt, 4 törülközőt, 2 ivó poharat, 1—2 párnát, 2 illetve 4 párnahuzatot, 1 paplant vagy takarót, 2 paplan- és 2 ágylepedőt, 1 fésűt, 1 haj-, 1 ruha-, 1 fogkefét, 1 sár-, 1 kenő- és 1 fényesítőkefét.

Ágyterítőt az egyformaság kedvéért az intézet szerez be.

Óvadék címén a beiratáskor minden növendék 3 koronát fizet.

Azok a szülők, kik fiaikat az intézetben akarják elhelyezni (ez vonatkozik azokra is, kik az intézetnek már növendékei voltak) ezt a szándékukat legkésőbb július 31-ig kötelesek az intézet igazgatóságával közölni. Később jelentkezőket csak abban az esetben veszünk fel, ha hely maradt.

Fölvételt nyernek: 1.) akik a csikvármegyei magánjavakhoz jogosultak; 2.) a csikvármegyei illetőségűek; 3.) más erdélyiek; 4.) nem erdélyiek.

A fölvétel iránti kéréshez az újonnan jelentkezőknél csatolják a.) a fiúk keresztlevelét, b.) utolsó iskolai bizonyítványát.

A fölvételről az intézet a szülőket legkésőbb aug. 20-ig értesíti.

A gimnáziumba a növendékeket az intézet iratja be,

de csak abban az esetben, ha a szülők legkésőbb aug. 25-ig az internátus igazgatósága címére beküldik a fenti okmányokon kívül a gimnáziumi beíratáshoz előírt 30 korona költséget. Akik tandíjmentességért folyamodnak, azok csak 10 koronát küldenek.

A beíratás megtörténtéről az intézet a szülőket értesíti. Az így beírt növendékeknek csak szept. 4-én d. u. kell az intézetbe jönnie.

A növendékeket haza, vagy máshová csak a szülők vagy helyetteseik írásbeli vagy szóbeli kérésére engedjük. Ezt a kérést mindig az intézet igazgatósága címére kell küldeni.

XII.

Szükséges tudnivalók.

1. Figyelmeztetés.

A tanulókat, szülőket és gyámokat figyelmeztetem, hogy az iskolai bizonyítványokat őrizték meg, minthogy ezek másodlata az eredeti elvesztését igazoló kérelemmel és kivált az érettségi okmányé, sok nehézséggel állítható ki. Figyelmeztetem továbbá a szülőket és gyámokat, hogy a félévi „Értesítő” vegyék át iskolázottaiktól és azt jól betekintve írják alá, hogy ne csupán az évvégi bizonyítványból és így későn ébredjenek arra, hogy fiúk vagy gyámoltjuk elvesztegette a drága tanidőt és iskolai életet.

2. Felvétel a gimnáziumba.

1. A következő tanévre az I—III. o. tanulók szabályszerű felvétele és beírása a főtanhatóság 4573—1906. sz. rendelete alapján július 1—5. napján történik. Beíratáskor kötelesek a 2 K beíratási díjat befizetni, amely összeget akkor sem kapnak vissza, ha a jövő tanévben tanulónak nem jöhetnek ide. A IV—VIII. o. tanulók felvétele szeptember hó 2—4. napján történik. Ez utóbbi napokon a három első osztályba csak abban az esetben lehet beiratkozni, ha a törvényes létszám még be nem telt. Minden tanuló atyja, anyja vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik a beíratásra megjelenni a gimnázium igazgatójánál és az illető osztályfőnöknél.

2. Az első osztályba csak oly tanulók vehetők fel, kik életük 9-ik évét már betöltötték, de 12. életévüket túl nem haladták s vagy arról, hogy a népiskola négy alsó osztályát jó sikerrel végezték, nyilvános népiskolától nyert bizonyítványt mutatnak elő, vagy felvételi vizsgálaton igazolják,

hogy hasonló mértékű képzettségük van. A tizenkétévesnél idősebb jelentkező felvételéről a tanári testület határoz.

Első helyen jogosultak a felvételre a csikmegyei róm. katolikusok, másodsorban a háromszékmegyei róm. katolikusok, harmadsorban a csikmegyei más vallásúak. Ebben a sorozatban is először jogosultak az elemi iskolát jeles eredménnyel, azután a jó eredménnyel végzett növendékek.

3. Minden tanuló a felvételnél az előző évről szóló iskolai bizonyítványát és keresztlevelét vagy születési bizonyítványát tartozik az igazgatónak bemutatni és az osztályfőnöknél beadni. Az V-ik osztályba lépő pedig köteles, ha szülője meg nem jelenik, nyilatkozatot mutatni fel arról, hogy a görög nyelvet, vagy pedig az ehelyett választható tantárgyakat fogja-e tanulni. Ezek nélkül felvétel nem esz-
közölhető.

4. A javító és pótlóvizsgák augusztus 31-én, a felvételi vizsgák pedig a beiratások idején tartatnak meg. A reál- és polgári iskolából jövő tanulók a megfelelő osztály tárgykülönbözetéből felvételi vizsgát tesznek. A felvételi vizsga díja 20 korona. Annak a tanulónak, aki egy tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, a tanári testület engedheti meg, hogy az elégtelen osztályzat kijavítása végett javító vizsgálatot tehessen; de ha az egy tárgyból bukott tanulónak a magaviseletből „kevésbé szabályszerű,“ avagy „rossz“ osztályzata van, a főtanhatósághoz kell engedélyért folyamodnia. Hasonlóképen a főtanhatósághoz tartozik folyamodni a javító vizsgálat engedélyezéséért az is, ki két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot. A kellően felszerelt folyamodványokat 1912. július 3-ig a gimnáziumi igazgatósághoz kell beadni. A később beadott folyamodványok figyelembe nem jönnek. Aki kettőnél több tárgyból kapott elégtelen osztályzatot, javító vizsgálatra semmi esetre sem bocsáttatik. A javító, nemkülönb a pótlóvizsgálatot is abban az intézetben kell a tanulónak letennie, melyben az elégtelen érdemjegyet kapta, illetőleg ahol a rendes vizsgálatot elmulasztotta. Megokolt esetekben az iskola főtanhatósága megengedi, hogy a tanuló a vizsgálatot más tanintézetben tehesse le. Pótlóvizsgálatra csak az a tanuló bocsátható, ki a rendes vizsgálatról való elmaradását betegséggel vagy egyéb fontos okkal igazolja. A betegség iga-

zolására hatósági vagy hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelni.

A beíratásnál fizetendő díjak a következők :

a.) 2 korona beíratási díj.

b.) 6 korona az országos tanári nyugdíjalap javára.

c.) 1 korona a tanévvégi Értesítő nyomtatási költségeire.

d.) 1 korona az ifjusági könyvtárra.

e.) A tulajdonképeni tandíj a főtanhatóság 1905. dec. 2-án kelt 5769. számú rendelkezése szerint úgy az alsó, mint a felső osztályosoknak 40 korona, nem katolikusoknak 60 korona.

f.) Az esetleges károk megtérítése céljára minden tanuló tartozik 2 korona óvadékot az osztályfőnök kezéhez lefizetni.

Az e) pontban megállapított díj fizetése alól felmentés is nyerhető, a többi pont tételei lefizetése alól felmentésnek nincs helye.

Ezek a díjak a beíratáskor fizetendők ; az e) pont alatti tandíj fizetését a tandíjmentességért folyamodók halasztathatják addig, míg kérvényükre a főtanhatóság válasza megérkezik. Első osztályos tanuló tandíjelengedésben nem részesül.

3. Tandíjmentességi szabályzat.

1. §. Az erd. róm. kath. státus gimnáziumaiban a státusgyűléstől megállapított tandíj fizetendő, mely alól rendszerint senki sem mentetik fel.

2. §. Kivételképen azonban a főtanhatóság elengedheti az egész vagy fél tandíj fizetését jó erkölcsi magaviseletű és egyuttal jó igyekezetű, tehetséges tanulóknak, ha :

a.) a szülők vagyontalanságát az illető politikai hatóságtól kiállított és a róm. kath. lelkésztől is aláírt bizonyítvány igazolja ;

b.) az előző évről szóló gimnáziumi bizonyítvány szerint erkölcsi magaviselete legalább szabályszerű volt s az egyes tantárgyakból legfeljebb csakis két elégséges osztályzatot bír, a többi jeles és jó lévén.

3. §. A tandíjmentesség mindig csak egy évre adatik.

4. §. Olyan tanulók kérvényét, akiknek bizonyítványa kevésbé szabályszerű magaviseletet, avagy kettőnél több elégséges érdemjegyet tartalmaz, az igazgatók el nem fo-

gadhadják, hanem a jelen szabályzatra való hivatkozással visszautasítják s a tandíjfizetésre határidőt tűznek ki.

5. §. A tandíjmentességet illetőleg a főszűly a fél-tandíjmentességre helyeztetik; egész tandíjmentesség csakis kiváló szorgalom és előmenetel mellett valóban szegényeknek adatik.

6. §. Aki igazolja, hogy egy időben három fia jár közép vagy főiskolába ha az illető tanuló előmenetele megfelel e szabályzat b.) pontjának, a tandíj felének fizetésétől felmenthető egyszerű kérelemre, még ha nem is egészen szegény.

7. §. A tandíjmentességi kérvények minden tanév elején legkésőbb szeptember 15-ig az illető gimnázium igazgatóságánál adandók be. A tanári testület tartozik a kérvényeket még a szeptember hóban tartandó ülésen lelkiismeretesen tárgyalni s véleményét minden egyes folyamodóra nézve jegyzőkönyvbe venni. Az összes iratokat az igazgatók október 1-ig a főtanhatósághoz felterjesztik, hogy az igazgatótanács októberi rendes közgyűlésén végleg határozhasson. Fel nem szerelt, vagy később beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

8. §. A tandíj fele beíratáskor, a másik fele január 15-ig befizetendő. Akik a jelzett határidőig a tandíjat be nem fizették, sem az igazgatótanácstól fel nem mentettek, a tanulók sorából kitörleudők.

9. §. A tandíj kezeléséről az illető igazgatók felelősek.

10. §. A jelen szabályzat a gimnáziumi Értesítőben közzéteendő.

* * *

Figyelmeztetem az ifjuságot, hogy régi kiadású vagy rongyos és befirkált könyveket ne vásároljon, mivel azok használatát nem engedjük meg. A jövő tanévre a következő új tankönyvek behozatalát engedélyezte a fűhg.: Prónai Antal: A magyar nemzeti irodalom története. II. r. (VIII. o.), Schusztér Alfréd: Német nyelvtan direkt módszer alapján. (IV. o.), Fodor—Székely: Liber Sexti. II. r. (IV. o.), Kapossy Endre dr.†: A görög irodalom története. (VII. o.), Mérey Gyula: Szám-tan. (II. o.) és Hajdu—Zoltányi: Lélektan és gondolkozástan (VIII. o.).

Csikszereda, 1912. június 29.

Kassal Lajos,
fűgimn. igazgató.

TARTALOMMUTATÓ.

	Lapszám.
A szeretet az iskolában. Irta: Kassai Lajos	3
Adatok az 1911 12. tanév történetéhez.	
I. Tanári testület	12
II. Előadott tananyag	16
III. Írásbeli dolgozatok tételei	36
IV. Tanszerek gyarapodása	38
V. Egyesületek élete	54
VI. A tanév lefolyása	68
VII. Az ifjuság érdemsorozata	77
VIII. A nyilvános és magántanulókra vonatkozó statisztikai adatok	93
IX. Érettségi vizsgálat	103
X. Jótékonyág	105
XI. A finevelő intézet és internátus	111
XII. Szükséges tudnivalók	119

101